



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ &
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΠΜΣ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΟΑΕΔ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ
ΑΝΕΡΓΙΑΣ.
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ

Φωτοπούλου Π. Μαρία

Επιβλέπων Καθηγητής: Τσέλιος Βασίλειος

ΒΟΛΟΣ 2016

Περίληψη

Διανύουμε μια περίοδο βαθιάς οικονομικής κρίσης που οδήγησε την χώρα μας σε μεγάλα ποσοστά ανεργίας. Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.), που καλείται για την επίλυση του φαινομένου της ανεργίας, δέχτηκε μεγάλες πιέσεις και βρέθηκε στην δίνη των αδυναμιών του και χρόνιων ανεπαρκειών του, ώστε να μπορέσει να ανταπεξέλθει στην ολοένα αυξανόμενη κοινωνική ανάγκη για υπηρεσίες και παροχές.

Η έρευνα εστιάζει στην διερεύνηση των δράσεων και των προγραμμάτων που παρέχει ο ΟΑΕΔ προς τους ωφελουμένους, μέσα από την καταγραφή απόψεων των ιδίων ωφελουμένων – ανέργων και μη- με απώτερο στόχο τη βελτίωση των διαδικασιών και την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ, ώστε μέσω του Οργανισμού να μειωθεί η ανεργία.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι ενεργητικές πολιτικές που υλοποιεί ο ΟΑΕΔ βοηθούν στην μείωση της ανεργίας αλλά η κρίση φαίνεται να δημιουργεί έντονα εμπόδια, όπως υψηλά επίπεδα ανεργίας και μεγάλος χρόνος παραμονής στην ανεργία που δυσχεραίνουν τη κατάσταση για την διαχείριση και καταπολέμηση της ανεργίας.

Λέξεις- κλειδιά: ανεργία, κρίση, ενεργητικές πολιτικές, ΟΑΕΔ.

Abstract

We are going through a period of deep economic crisis, which has lead to a steep rise of unemployment in Greece. OAED, the state-funded institution whose task is to find a solution to the country's high unemployment rates, has undergone serious pressure and has faced the repercussions of its weaknesses and long-running inefficiencies in its attempt to address the growing social need for special provisions and services.

The current research focuses on the exploration of the actions and programmes that OAED offers its beneficiaries. The opinions of those who benefit from OAED's programmes (whether currently employed or not) are noted, with the aim of improving the procedures and the efficiency of the services provided by OAED. The ultimate goal is to aid OAED in its effort to combat unemployment in Greece.

The results of the research have shown that the active policies that have been undertaken by OAED help in the reduction of unemployment rates. Nevertheless, the deep economic crisis the country is going through seems to be causing intense obstacles like high levels of unemployment and a long residence in unemployment for OAED's attempts to manage and combat unemployment.

Keywords: unemployment, crisis, active policies, OAED

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	σελίδα
Περίληψη	1
Abstract	2
Πίνακας περιεχομένων	3
Κατάλογος γραφημάτων	5
Κατάλογος πινάκων	7
Ευχαριστίες	8
Αντί προλόγου	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ : Η ΑΝΕΡΓΙΑ	12
1. Το πρόβλημα της ανεργίας, έννοιες, ορισμοί και οικονομικές θεωρίες	12
1.1 Ταξινομήσεις της ανεργίας	15
1.1.1 Ταξινομήσεις της ανεργίας με κριτήριο τα αίτια που την προκαλούν	16
1.1.1.1 Τεχνολογική ανεργία	16
1.1.1.2 Διαρθρωτική ανεργία	17
1.1.1.3 Ανεργία ελλειπούς ζήτησης	19
1.1.1.4 Ανεργία τριβής	20
1.1.1.5 Εποχική ανεργία	20
1.1.1.6 Η Ανεργία ως αποτέλεσμα των μικρών ρυθμών μεγέθυνσης	21
1.1.2 Ταξινομήσεις της ανεργίας σύμφωνα με τις πολιτικές που την αντιμετωπίζουν	21
1.1.3 Ταξινομήσεις της ανεργίας σύμφωνα με βάση τη διάρκεια της	22
1.1.4 Ταξινομήσεις της ανεργίας με κριτήριο τη διάρθρωση της	22
1.2 Οικονομικές θεωρίες της ανεργίας και της απασχόλησης	23
1.2.1 Η νεοκλασική θεωρία	24
1.2.2 Η Κεϋνσιανή θεωρία	26
1.2.3 Μονεταρισμός	28
1.2.4 Νέες Κεϋνσιανές θεωρήσεις	29
1.2.5 Μαρξιστική θεωρία περί ανεργίας και απασχόλησης	30
1.2.6 Σύγχρονες θεωρίες απασχόλησης και ανεργίας	30
1.2.6.1 Η θεωρία των μισθών αποδοτικότητας (efficiency wage theory)	31
1.2.6.2 Η θεωρία των άρρητων συμβάσεων (implicit contracts theory)	32
1.2.6.3 Η θεωρία των εντός και εκτός (insiders-outsiders theory)	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΚΡΙΣΗ, ΑΝΕΡΓΙΑ, ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ	34
2.1 Οικονομική κρίση και ανεργία	34

2.2	Από την Αμερική στην Ευρώπη και στην Ελλάδα	35
2.3	Το μέγεθος της ανεργίας στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια	38
2.4	Η ανεργία στην Περιφερειακή Ενότητα Λάρισας	40
2.5	Ο Ρόλος του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού	41
2.6	Ιστορική εξέλιξη του Οργανισμού	41
2.7	Οι ενεργητικές πολιτικές του ΟΑΕΔ	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ		46
3.1	Ερευνητικά Ερωτήματα	46
3.2	Μεθοδολογία της έρευνας	46
3.3	Πληθυσμός έρευνας	48
3.4	Επιλογή Δείγματος	48
3.5	Ερευνητικά Εργαλεία	49
3.6	Αξιοπιστία – Εγκυρότητα	51
3.7	Συλλογή Δεδομένων	53
3.8	Δυσκολίες και Προβληματισμοί	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ : ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ		54
4.1	Ατομικά στοιχεία συμμετεχόντων	54
4.2	Απόψεις μέσω προσωπικών εμπειριών ή όχι, σχετικά με τα προγράμματα ή τις δράσεις που υλοποιεί ο ΟΑΕΔ για την μείωση της ανεργίας.	61
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ : ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ		76
5.1	Βασικά συμπεράσματα	76
5.2	Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα	77
	Βιβλιογραφία	78
	Παραρτήματα	85

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

4.1	Ποσοστό συμμετεχόντων ανά φύλο.	47
4.2	Ποσοστό συμμετεχόντων ανά ηλικιακή κατηγορία.	48
4.3	Ποσοστό συμμετεχόντων ανά οικογενειακή κατάσταση.	48
4.4	Σχηματική απεικόνιση των ποσοστών συμμετεχόντων ανά επίπεδο εκπαίδευσης.	49
4.5	Σχηματική απεικόνιση των ποσοστών συμμετεχόντων ανά τύπου καταγωγής.	50
4.6	Σχηματική απεικόνιση των ποσοστών ανά τύπου σημερινής κατοικίας.	51
4.7	Σχηματική απεικόνιση των ποσοστών συμμετεχόντων ανέργων και μη.	52
4.8	Σχηματική απεικόνιση των ποσοστών συμμετεχόντων σε επιδοτούμενο πρόγραμμα.	53
4.9	Σχηματική απεικόνιση των απόψεων για την μείωση της ανεργίας όσο αναφορά τη συμβολή των επιδοτούμενων προγραμμάτων του ΟΑΕΔ.	54
4.10	Σχηματική απεικόνιση των απόψεων σχετικά με τον σχεδιασμό των δράσεων.	55
4.11	Σχηματική απεικόνιση των απόψεων σχετικά με τη δημοσιοποίηση των δράσεων.	56
4.12	Σχηματική απεικόνιση των απόψεων ως προς τον χρόνο συμμετοχής.	58
4.13	Σχηματική απεικόνιση των απόψεων σχετικά με την εφαρμογή των δράσεων.	59
4.14	Σχηματική απεικόνιση των απόψεων για τις δεξιότητες υποβολής συμμετοχής..	60
4.15	Σχηματική απεικόνιση των απόψεων σχετικά με την διερεύνηση των δράσεων.	62
4.16	Σχηματική απεικόνιση των απόψεων σχετικά με τη μείωση της γραφειοκρατίας.	64
4.17	Σχηματική απεικόνιση των απόψεων σχετικά με τα προβλήματα των δράσεων.	65

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

4.1	Κατανομή συμμετεχόντων ανά επίπεδο σπουδών.	49
4.2	Κατανομή συμμετεχόντων ανά τόπου καταγωγής.	50
4.3	Κατανομή συμμετεχόντων ανά τόπου σημερινής κατοικίας.	51
4.4	Κατανομή συμμετεχόντων ανέργων και μη	52
4.5	Κατανομή ποσοστών συμμετεχόντων σε επιδοτούμενο πρόγραμμα του ΟΑΕΔ.	52
4.6	Κατανομή απόψεων των συμμετεχόντων σχετικά με την συμβολή των προγραμμάτων για τη μείωση της ανεργίας.	53
4.7	Κατανομή συμμετεχόντων ως προς τον σχεδιασμό των δράσεων.	54
4.8	Κατανομή συμμετεχόντων σχετικά με τη χρήση των μέσων δημοσιοποίησης.	56
4.9	Κατανομή συμμετεχόντων ως προς τον χρόνο συμμετοχής.	57
4.10	Κατανομή συμμετεχόντων σχετικά με την εφαρμογή των δράσεων.	59
4.11	Κατανομή συμμετεχόντων σχετικά με τις δεξιότητες χρήσης των δράσεων.	60
4.12	Κατανομή απόψεων συμμετεχόντων σχετικά με την διερεύνηση αναγκών.	62
4.13	Κατανομή συμμετεχόντων σχετικά με τη μείωση της γραφειοκρατίας.	63
4.14	Κατανομή συμμετεχόντων σχετικά με τους μηχανισμούς καταγραφής παραπόνων.	65
4.15	Κατανομή απόψεων συμμετεχόντων για την αξιολόγηση των προγραμμάτων.	66

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Τσέλιο Βασίλειο για τις πολύτιμες συμβουλές του.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τον σύζυγο μου Νίκο για την υπομονή του καθώς και τα τρία παιδιά μου Θάνο, Πασχάλη και Θεόδωρο που με στερήθηκαν λίγο αυτά τα χρόνια για να μπορέσω να ανταπεξέλθω στις μεταπτυχιακές σπουδές μου.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς μου, Πασχάλη και Σταυρούλα, για την ηθική υποστήριξη που μου προσέφεραν καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου αλλά και την πολυαγαπημένη φίλη μου, Έφη για την ψυχολογική υποστήριξη.

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

‘Αυτή η ανεργία’

του Μπέρτολτ Μπρεχτ

Κύριοι συνάδελφοι, η ανεργία
πρόβλημα είναι ακανθώδες.
Εφ’ ω και είναι ευκαιρία
το Συμβούλιό μας το εργώδες
να της αφιερώσει μίαν συζήτησιν
εφ’ όσον η εργασία δεν έχει ζήτησιν.
Διότι είναι καθαρά θεομηνία
διά το έθνος η ανεργία.
Αίνιγμα αποτελεί διά πάντα τίμιον
πολίτην και υγιώς σκεπτόμενον
της ανεργίας το φαινόμενον.
Και επιτέλους εξόχως επιζήμιον.
Κύριοι, οι καιροί ου μενετοί!
Θα αποτελεί δε αδυναμία μας θανάσιμον,
εάν ημείς, του έθνους οι εκλεκτοί,
δεν εύρωμεν μίαν δικαιολογίαν βάσιμον,
και την εμπιστοσύνην ούτω χάσωμεν
του λαού, ήτις μας είναι λίαν χρήσιμος.
Πρέπει λοιπόν, δεόντως ν’ αντιδράσωμεν.
Διότι θα είναι συμφορά μοιραία και κρίσιμος
εάν κρούσματα κοινωνικής έχωμεν αναταραχής,
ενώ ευρισκόμεθα επί ξηρού ακμής!
Θα ήτο διά το έθνος απειλή ολέθρια,
που το μαστίζει τόσο ανεργία!
Δεν συμφωνείτε κύριοι μου;
Το συμφερότερον, κατά την άποψιν μου,
είναι ν’ αποφασίσωμεν ότι το πρόβλημα ελύθη,
και να το παραδώσωμεν στη λήθη.

Την άποψή σας να τη βράσουμε!
Η ανεργία,
πληγή και παιδεμός του τόπου,
θα λείπει μοναχά τη μέρα όπου
θα μπειτε εσείς σε ανεργία!

(1930)

Μετάφραση: Μάριος Πλωρίτης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε περιόδους οικονομικής κρίσης, φαινόμενα όπως η ανεργία παίρνουν τεράστιες διαστάσεις σε όλες τις κοινωνίες σε παγκόσμιο επίπεδο. Στην χώρα μας, η έντονη οικονομική ύφεση δημιούργησε μια δραματική και συνάμα συνεχή αύξηση των ποσοστών του δείκτη ανεργίας καθώς η πρόσφορα εργασίας έχει μειωθεί στο ελάχιστο ενώ αντίθετα η ζήτηση απασχόλησης έχει αυξηθεί. Η ελληνική κοινωνία βιώνει έντονα την αδυναμία απορρόφησης εργατικού δυναμικού. Αποτελέσματα αυτού είναι τα υψηλά ποσοστά ανεργίας, ενώ παράλληλα σε κάποιες ιδιαίτερες ομάδες που αδυνατούν να βρουν εργασία να οδηγούνται στην μακροχρόνια ανεργία. Οι εργαζόμενοι πολίτες έρχονται αντιμέτωποι με μειώσεις μισθών, οι συνταξιούχοι με μειώσεις συντάξεων και οι ελεύθεροι επαγγελματίες με το κλείσιμο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων τους, δημιουργώντας μια ανασφάλεια και μια αβεβαιότητα για το μέλλον τους.

Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) αποτελεί ένα από τους μεγαλύτερους δημόσιους οργανισμούς στην Ελλάδα που με τις διάφορες υπηρεσίες ενεργητικής και παθητικής πολιτικής προσπαθεί να μειώσει ή να ‘απαλύνει’ την ανεργία όσο αυτό μπορεί να είναι εφικτό με την υπάρχουσα πολιτικοοικονομική κατάσταση. Οι ενεργητικές πολιτικές του φαντάζουν μια όαση, μια σανίδα σωτηρίας για τους απογοητευμένους πολίτες, που θα τους απομακρύνει από το φαινόμενο της ανεργίας.

Κύριος σκοπός της ερευνητικής μελέτης είναι: η διερεύνηση των δράσεων και των προγραμμάτων που παρέχει ο ΟΑΕΔ προς τους ωφελουμένους, μέσα από την καταγραφή απόψεων των ιδίων ωφελουμένων – ανέργων και μη- με απώτερο στόχο τη βελτίωση των διαδικασιών και την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ, ώστε μέσω του Οργανισμού να μειωθεί η ανεργία.

Οι επιμέρους στόχοι της ερευνητικής μελέτης είναι:

- Να διερευνηθούν οι απόψεις των ωφελουμένων – ανέργων και μη- σχετικά με τις δράσεις και τα προγράμματα που βοηθούν στη μείωση της ανεργίας, ώστε να αναδειχθούν τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία σχετικά με το σχεδιασμό του, την

οργάνωση του, τις διαδικασίες συμμετοχής και τους μηχανισμούς παρακολούθησης και αξιολόγησης.

- Να διερευνηθούν οι απόψεις των πολιτών ωφελουμένων και μη, σχετικά με τα αδύνατα σημεία των δράσεων και προγραμμάτων του ΟΑΕΔ και η καταγραφή προτάσεων με στόχο την αποτελεσματικότητα των παραπάνω και με συνέπεια τη μείωση της ανεργίας.

Τα μέρη της εργασίας δομούνται ως εξής:

Το **πρώτο κεφάλαιο** αναφέρεται στο φαινόμενο της ανεργίας, στις ταξινομήσεις της ανεργίας καθώς και στις οικονομικές θεωρίες της ανεργίας και απασχόλησης.

Το **δεύτερο κεφάλαιο** περιλαμβάνει μια ανάλυση για την οικονομική κρίση και τα προβλήματα που δημιούργησε με κύριο αποτέλεσμα την εκτόξευση των ποσοστών ανεργίας και ειδικότερα στη πόλη της Λάρισας. Επιπλέον, περιλαμβάνει ανάλυση για την υπηρεσία του ΟΑΕΔ που προωθεί την απασχόληση και παρέχει προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης.

Το **τρίτο κεφάλαιο** περιλαμβάνει την μεθοδολογία και τον ερευνητικό σχεδιασμό που χρησιμοποιήθηκε για την συλλογή στοιχείων μέσα από διάφορα ερωτηματολόγια που μοιραστήκαν τυχαία και ζητήθηκε να απαντήσουν σε ερωτήματα σχετικά με τον οργανισμό και τις υπηρεσίες του.

Το **τέταρτο κεφάλαιο** περιλαμβάνει τα αποτελέσματα της ποσοτικής προσέγγισης έρευνας με πίνακες και γραφήματα, καθώς και αναλυτικά συμπεράσματα.

Στο **πέμπτο** και τελευταίο κεφάλαιο ακολουθούν τα συμπεράσματα όπου αποτυπώνονται βασικές διαπιστώσεις της εργασίας και τέλος διατυπώνονται προτάσεις βελτίωσης της σημερινής κατάστασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΑΝΕΡΓΙΑ

1. Το πρόβλημα της ανεργίας, έννοιες, ορισμοί και οικονομικές θεωρίες

Η ανεργία είναι ένα μεγάλο κοινωνικό ζήτημα και αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα που καλούνται να επιλύσουν οι εκάστοτε κυβερνήσεις τόσο σε παγκόσμιο όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο. Αναγνωρίστηκε ως κοινωνικό και θεωρητικό πρόβλημα στις αρχές του προηγούμενου αιώνα και έκανε επιτακτική την αναζήτηση τρόπων αντιμετώπισης του καθώς και τρόποι άμβλυνσης των κοινωνικών συνεπειών του. Η ανεργία είναι ένας από τους σημαντικότερους δείκτες της οικονομίας ενός κράτους καθώς αποτυπώνει το κατά πόσο υγιής είναι μια οικονομία και το πόσο θα μπορούσε να αυξήσει την αποδοτικότητα της. Η υπηρεσία επιστήμων εκδοχών ευρωπαϊκών κοινοτήτων, (CEDEFOP, 1996) έχει ορίσει ως ανεργία την κατάσταση των ατόμων που προσφέρονται για εργασία έναντι αποδοχών ανάλογων με την ειδίκευση και τις επαγγελματικές δεξιότητες που διαθέτουν. Σύμφωνα με τον International Labour Organization (ILO), ο όρος άνεργος αντιστοιχεί στο σύνολο των πολιτών που υπάρχουν χωρίς εργασία και είναι διαθέσιμοι να εργαστούν καθώς βρίσκονται σε αναζήτηση εργασίας.

Η ανεργία μας υποδεικνύει κατά πόσο το εργατικό δυναμικό υπερτερεί σε σχέση τις υπάρχουσες θέσεις απασχόλησης μιας χώρας. Κατά τον Διεθνή Οργανισμό Εργασίας (ΔΟΕ), υπάρχουν διαφορές από χώρα σε χώρα στην έννοια της ανεργίας, καθώς αναμφίβολα υπάρχουν διαφορές : α) στα όρια ηλικίας, β) στις περιόδους αναφοράς, γ) στα κριτήρια για την εύρεση εργασίας και δ) όπως και κάποια περαιτέρω χαρακτηριστικά.

Για να μπορέσει να υπάρξει μια στατιστική καταγραφή της ανεργίας έχουν δοθεί διαφορετικοί ορισμοί. Όλοι στηρίζονται σε συμβάσεις που έχουν να κάνουν τόσο με πολιτικά συμφέροντα όσο και με την αντίληψη των στατιστικολόγων για το ποιοι είναι οι αληθινοί και ποιοι οι πλασματικοί άνεργοι (Καραμεσινη, 2011). Επιπλέον, επηρεάζεται ο βαθμός στον οποίο κατατάσσεται ως άνεργος από τις ιδιαιτερότητες του συστήματος ασφάλισης και γενικότερα τις ιδιομορφίες της συγκρότησης του συστήματος κοινωνικής προστασίας της εκάστου χώρας (Κικίλας και Χλέτσος, 2002).

Σύμφωνα με τον Πουρναράκη (2004), «το ποσοστό ανεργίας μιας οικονομίας προκύπτει από τη διαίρεση της ανεργίας προς το εργατικό δυναμικό, δηλαδή από το ποσοστό του εργατικού δυναμικού που είναι αναπασχόλητο. Ως εργατικό δυναμικό μιας χώρας ορίζεται το σύνολο των ατόμων που ήδη απασχολούνται και των ατόμων που ζητούν ενεργά να απασχοληθούν».

$$\text{Ποσοστό ανεργίας} = \frac{\text{Αριθμός Ανέργων} \times 100}{\text{Σύνολο Εργατικού Δυναμικού}}$$

Εδώ και τέσσερις δεκαετίες η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (EuroStat) όριζε την διεξαγωγή ετησίων στατιστικών ερευνών πάνω στην ανεργία για να μπορούν να συγκριθούν τα ποσοστά ανεργίας των κρατών μελών με συστηματική μέθοδο, ώστε να καθίσταται βιώσιμη η αντιπαράθεση των στοιχείων της ανεργίας μεταξύ των κρατών – μελών. Έτσι είναι εφικτή η διεθνής σύγκριση της ανεργίας μεταξύ των κρατών – μελών.

Η Υπηρεσία που μπορεί να διενεργεί αυτού του τύπου έρευνες στην χώρα μας είναι η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΣΥΕ). Κατά την ΕΣΥΕ στη χώρα μας άνεργοι θεωρούνται τα άτομα ηλικίας από 15 έως 74 ετών που πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις:

Α) Δεν απασχολούνται, δηλαδή δεν εργάστηκαν ούτε μία ώρα την τελευταία ημερολογιακή εβδομάδα, ούτε είχαν μία απασχόληση από την οποία λείπουν για προσωπικούς λόγους όπως άδειας, οικογενειακών υποχρεώσεων, απεργίας κλπ. πριν από την ημέρα της έρευνας.

Β) Βρίσκονται σε κατάσταση αναζήτησης εργασίας, είτε ως υπάλληλοι, είτε για την έναρξη της προσωπικής επιχείρησης.

Γ) Έχουν την πρόθεση να δεχτούν όποια δουλειά τους ζητηθεί να κάνουν και μπορούν άμεσα να απασχοληθούν.

Δ) Η απασχόληση έχει πρωτεύοντα ρολό στην ζωή τους και βρίσκονται σε συνεχή εγρήγορση για την αναζήτηση εργασίας (απευθύνονται σε εργοδότες, στέλνουν

βιογραφικά σε ιδιωτικά σε αγγελίες, Γραφεία Απασχόλησης η του ΟΑΕΔ και κάνουν όλες τις πιθανές.

Η προϋπόθεση αυτή αποσκοπεί στο να εξασφαλίσει ότι τα άτομα ενδιαφέρονται ενεργά για να προσφέρουν εργασία και όχι απλώς εκφράζουν κάποιο ενδιαφέρον (Βαβούρας, 2005).

Παρακάτω θεωρείται αναγκαίο να διευκρινιστούν κάποιες έννοιες όπως εργατικό δυναμικό, μη εργατικό δυναμικό και ποσοστό ανεργίας. Λέγοντας λοιπόν, εργατικό δυναμικό συμπεριλαμβάνονται οι κατηγορίες όπως όλοι οι μισθωτοί υπάλληλοι με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, οι εργοδότες, οι ελεύθεροι επαγγελματίες, οι αγρότες καθώς και οι εισοδηματίες (Κατσανέβας, 2001). Λέγοντας μη εργατικό δυναμικό ή αλλιώς μη οικονομικά ενεργός πληθυσμός συμπεριλαμβάνονται τα άτομα εκείνα που δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να εργαστούν όπως οι συνταξιούχοι, οι βαριά ανάπηροι, οι νοικοκυρές, οι φοιτητές, οι εισοδηματίες που δεν εργάζονται καθώς και οι νέες ηλικίες μέχρι την αποφοίτηση από τη βασική εκπαίδευση (Κατσανέβας, 2001).

Συνεπώς, ποσοστό ανεργίας ονομάζεται το ποσοστό του εργατικού δυναμικού που δεν έχει απασχόληση αν και έχει δηλώσει ότι επιθυμεί και είναι διαθέσιμο να εργαστεί. (Καραμεσίνη, 2001). Ωστόσο υπάρχουν κάποια προβλήματα και πολλές φορές το ποσοστό ανεργίας υποεκτιμάται. Αυτό οφείλεται σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία και πρακτική διότι υπάρχουν κατηγορίες όπως η λεγόμενη κρυμμένη απασχόληση, κρυμμένη ανεργία καθώς και οι «αποθαρρημένοι άνεργοι» που συμβάλλουν στην υποεκτίμηση της ανεργίας. Με τον όρο κρυμμένη απασχόληση εννοούμε την μαύρη, αδήλωτη ή παράνομη εργασία η οποία αποτελεί και έναν τρόπο μείωσης του εργατικού κόστους και οξύνεται σε περιόδους κρίσης. Το φαινόμενο δε της κρυμμένης ανεργίας παρατηρείται κυρίως στο αγροτικό τομέα καθώς και στις οικογενειακές επιχειρήσεις που παρατηρείται ότι απασχολούνται περισσότερα μέλη της εκάστοτε οικογένειας, εφόσον δεν υπάρχει άλλη απασχόληση, για να παράγει το συγκεκριμένο προϊόν από όσα χρειάζονται (Πετράκη, Κώττη, 1990). Σ' αυτή την κατηγορία βρίσκονται και οι φοιτητές που υπερβαίνουν το κανονικό όριο σπουδών αλλά παρόλα αυτά δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως άνεργοι (Καρακατσάνης, 1999). Βεβαία υπάρχει και η περίπτωση να αυξηθούν οι ευκαιρίες απασχόλησης και κατά

συνέπεια να αυξηθεί η απασχόληση, χωρίς ωστόσο να μειωθεί ουσιαστικά η ανεργία, εξαιτίας της υποεκτίμησης της ανεργίας (Πετράκη, Κώττη, 1990).

Όσο αναφορά την τρίτη κατηγορία με τους «αποθαρρυσμένους άνεργους» αναφερόμαστε κυρίως στα άτομα εκείνα που θέλουν να εργαστούν αλλά και δεν έχουν καταβάλλει και κάποια ιδιαίτερη προσπάθεια να αναζητήσουν εργασία λόγω προσωπικών παραγόντων, ηλικίας, έλλειψη ειδίκευσης κ.α. Αν υπολογιστεί και αυτή η κατηγορία, τότε η επίσημη καταγραφή της ανεργίας θα πρέπει να αυξηθεί κατά 1-1,5% (Κατσανέβας, 2001).

1.1 Ταξινομήσεις της ανεργίας

Οι οικονομολόγοι ερευνώντας, μελετώντας και αναλύοντας το φαινόμενο της ανεργίας το διαχωρίζουν σε τέσσερις ομάδες κριτηρίων ταξινόμησης. Όλη αυτή η επιμέρους ανάλυση, αποσκοπεί στην εύρεση των αιτίων της ανεργίας για την επίλυση αυτού του επίπονου παγκοσμίου φαινομένου.

Στην παρούσα ερευνητική μελέτη, η ανάλυση των κριτηρίων βοηθούν στην εξακρίβωση της βαρύτητας της ανεργίας στην κοινωνική και οικονομική ζωή και, κατά συνέπεια στον καθορισμό των αιτίων που την προκαλούν. Το μέλημα των ταξινομητικών προσπαθειών αποσκοπεί στην διευκόλυνση των αποτελεσμάτων της έρευνας, που στόχο έχουν τη μείωση της ανεργίας μέσω των δράσεων και των προγραμμάτων του ΟΑΕΔ.

Η ανεργία, σύμφωνα με τον Δεδουσόπουλο (2000), ταξινομείται σε διάφορες κατηγορίες, οι οποίες είναι, ανάλογα με τα αίτια που την προκαλούν, το χρόνο που διαρκεί, τις πολιτικές που την αντιμετωπίζουν και την ομάδα στην οποία ανήκει ο άνεργος. Επιπλέον, σύμφωνα με τον ίδιο, το κριτήριο, ανάλογα με τα αίτια που την προκαλούν, είναι το βασικό ή το κυρίαρχο κριτήριο, ενώ τα υπόλοιπα τρία είναι δευτερεύοντα ή συμπληρωματικά.

1.1.1 Ταξινομήσεις της ανεργίας με κριτήριο τα αίτια που την προκαλούν

Μια ουσιώδης διάκριση των ειδών ανεργίας είναι εκείνη μεταξύ της ηθελημένης ή εκούσιας ανεργίας δηλαδή που κάποιος επέλεξε να μην εργάζεται ενώ υπάρχει η δυνατότητα να εργαστεί δεν αποδέχεται την θέση γιατί ίσως αποζητά μια εργασία με καλύτερες αποδοχές ή πιο κατάλληλη για τα προσόντα του και τις υψηλές δεξιότητες του και μεταξύ της αθέλητης ή ακούσιας ανεργίας που κάποιος παραμένει εκτός εργασίας όχι από προσωπική επιλογή αλλά λόγω εξαναγκασμού μιας και δεν υπάρχει πιθανότητα εύρεσης εργασίας ενώ η επιθυμία του θα ήταν να εργάζεται. Σύμφωνα με τον ορισμό που χρησιμοποιεί ο Rees (1973), ένας άνεργος είναι ακούσια άνεργος, όταν θα ήταν πρόθυμος να εργαστεί σε μια εργασία για την οποία έχει τα κατάλληλα προσόντα και με τον τρέχοντα μισθό ή και με χαμηλότερο μισθό, αλλά δεν μπορεί να βρει μια τέτοια δουλειά.

Σ' αυτή τη κατηγορία σύμφωνα με τον Δεδουσόπουλο (2000), εντοπίζουμε την τεχνολογική ανεργία, την διαρθρωτική ανεργία, την ανεργία ελλειπών ζήτησης, την ανεργία τριβής, την ανεργία ως αποτέλεσμα των μικρών ρυθμών μεγέθυνσης και την εποχική ανεργία.

1.1.1.1 Τεχνολογική ανεργία

Η τεχνολογική ανεργία οφείλεται στην ανεργία που προκύπτει από την απώλεια θέσεων εργασίας εξαιτίας της τεχνολογικής προόδου, η οποία αυξάνει την παραγωγικότητα κεφαλαίου και διαφοροποιεί τις κατευθύνσεις της ανάπτυξης με συνέπεια τη βραχυπρόθεσμη και μεσοπρόθεσμη μείωση των αναγκών σε θέσεις εργασίας (Κατσανέβας 2001). Παρατηρείται επίσης ότι δεν μειώνονται μόνο οι θέσεις οι απλές, χωρίς κάποια συγκεκριμένη ειδίκευση, αλλά και οι θέσεις εκείνες που απαιτούν σύνθετα επίπεδα γνώσεων με την είσοδο της νέας τεχνολογίας. Σύμφωνα με τον Δεδουσόπουλο, (2000) η εποχή της βιομηχανικής επανάστασης, συνοδεύτηκε από μαζική ανεργία, γεγονός που οφείλεται κυρίως στις μεγάλες αλλαγές που επέφεραν οι τεχνολογικές καινοτομίες. Επιπλέον μας αναφέρει ότι η ανεργία αυτή από την εποχή της βιομηχανικής επανάστασης έως και σήμερα αποτελεί σημείο διαμάχης καθώς μια τεχνολογική καινοτομία που μειώνει

την απασχόληση σε έναν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας προκαλεί αντισταθμιστικές αυξήσεις της απασχόλησης σε άλλους κλάδους. Παρόλα αυτά και σύμφωνα με βιβλιογραφική ανασκόπηση μπορούν να μειωθούν οι αρνητικές συνέπειες της εισβολής της νέας τεχνολογίας καθώς μπορούν να δημιουργηθούν κάλλιστα νέες θέσεις εργασίας με νέα καθήκοντα και νέες γνώσεις, έτσι κάποιοι εργαζόμενοι θα μπορέσουν να μετακινηθούν εμπλουτίζοντας παράλληλα και τις γνώσεις στο νέο τους αντικείμενο. Οι Mortensen και Pissarides (1997), θεωρούν ότι ανάλογα με το πόσο εύκολη είναι η κινητικότητα των εργαζομένων, μπορούν να μετριαστούν οι αρνητικές συνέπειες. Έχουν γίνει πολλές μελέτες σχετικά με την επίδραση της τεχνολογίας στην ανεργία και έχει αποδειχθεί βιβλιογραφικά και ιστορικά ότι επηρεάζει θετικά τη μεγέθυνση της οικονομίας η επίδραση της τεχνολογίας. Ο Δεδουσόπουλος (2000), μας αναφέρει ότι για το σύνολο των οικονομολόγων η τεχνολογική ανεργία δεν υπάρχει σε καθαρή μορφή αλλά συνοδεύει άλλες μορφές ανεργίας.

1.1.1.2 Διαρθρωτική ανεργία

Διαρθρωτική ανεργία έχουμε όταν ενώ υπάρχουν κενές θέσεις εργασίας με συγκεκριμένα προσόντα και δεξιότητες, δεν υπάρχουν άνεργοι με τα αντίστοιχα προσόντα ή δεξιότητες ώστε να καλυφθούν αυτές οι κενές θέσεις εργασίας. Η διαρθρωτική ανεργία χαρακτηρίζεται και ως μακροχρόνια ανεργία καθώς επηρεάζει το μακροχρόνιο ποσοστό ανεργίας και θεωρείται μόνιμη μορφή ανεργίας γιατί οφείλεται σε αλλαγές διαρθρωτικές οι οποίες συμβαίνουν στο οικονομικό σύστημα (Mocan, 1999). Σύμφωνα με τον Lipsey, (1968), διαρθρωτική είναι η ανεργία που μπορεί να μειωθεί με διαρθρωτικά μέτρα, δηλαδή με εφαρμογή πολιτικών, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα μεγαλύτερο ατομικό και κοινωνικό όφελος σε σχέση με το κόστος εφαρμογής τους. Η ταξινόμηση της ανεργίας βάσει των πολιτικών που επιστρατεύονται για την αντιμετώπιση της προέκυψε και από μια θεωρητική και πολιτική διαμάχη μεταξύ των ‘κεϋνσιανών’ και των ‘διαρθρωτικών’ οικονομολόγων των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι κεϋνσιανοί υποστήριζαν ότι αρκεί η αύξηση της συνολικής ζήτησης μέσω των δημοσίων δαπανών για να καταπολεμηθεί η ανεργία, ενώ η διαρθρωτικοί υποστήριζαν ότι η αύξηση των δημοσίων δαπανών θα οδηγούσε σε αύξηση

του πληθωρισμού, χωρίς να περιοριστεί αισθητά το επίπεδο της ανεργίας (Δεδουσόπουλος, 2000). Σύμφωνα με τον Standing (1983), τα αίτια που θεωρούνται ότι δημιουργούν τη διαρθρωτική ανεργία ταξινομούνται σε επτά κατηγορίες. Ο Standing είχε αποδώσει τη διαρθρωτική ανεργία στους εξής παράγοντες. Πρώτον, στη μεταβολή της κλαδικής διάρθρωσης της απασχόλησης. Η κλαδική διάρθρωση της απασχόλησης μεταβάλλεται, όταν αλλάζει η ζήτηση για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, στα επαγγέλματα που συνδέονται με φθίνοντες κλάδους, να προκληθεί ανεργία και ταυτόχρονα έλλειψη ζήτησης για τις ειδικότητες των ανέργων. Δεύτερον, στη σταδιακή αύξηση των απαιτήσεων της παραγωγής για εργασιακές δεξιότητες, η οποία εκφράζεται με τη μείωση της συμμετοχής των ανειδίκευτων εργατών στην παραγωγική διαδικασία και στη δομή της απασχόλησης και με την αύξηση της συμμετοχής των ειδικευμένων. Τρίτον, στις γεωγραφικές αναντιστοιχίες μεταξύ κενών θέσεων και ανέργων. Τέταρτον, στους πληθυσμιακούς – δημογραφικούς παράγοντες που οδηγούν στην αλλαγή της σύνθεσης του εργατικού δυναμικού με την αυξημένη συμμετοχή ομάδων με μικρές ή υποδεέστερες εργασιακές δεξιότητες. Στους παράγοντες αυτούς περιλαμβάνεται και η εσωτερική μετανάστευση (αγροτική έξοδος), όπως και η διεθνής μετανάστευση. Πέμπτον, σε θεσμικές ακαμψίες που εκδηλώνονται μέσα από την ακαμψία του κόστους της εργασίας για τις επιχειρήσεις. Στους παράγοντες αυτούς περιλαμβάνονται όλοι οι θεσμικοί μηχανισμοί προστασίας της απασχόλησης, τα επιδόματα ανεργίας, τα βοηθήματα και η θεσμοθέτηση του ελάχιστου μισθού όπως και οι εργατικές ενώσεις και τα συνδικάτα που διατηρούν σχετικά σταθεροποιημένα τα επίπεδα των μισθών παρά την εμφάνιση της ανεργίας. Έκτον, στην αύξηση του τμήματος των ανέργων που δεν μπορούν ή δεν θέλουν να εργασθούν. Η αύξηση αυτή είναι αποτέλεσμα του κοινωνικού αποκλεισμού που προκαλεί η ανεργία μακράς διάρκειας. Οι άνεργοι που αντιμετωπίζουν ανεργία μακράς διάρκειας δεν χάνουν μόνο τις τεχνικές και κοινωνικές δεξιότητες που χρησιμοποιούνται κατά την παραγωγική διαδικασία, αλλά συχνά εμφανίζουν ψυχολογικά προβλήματα, εξαιτίας του αποκλεισμού από τον χώρο της εργασίας, και αναπτύσσουν παθολογικές και παρεκκλίνουσες συμπεριφορές. Αυτή η διαδικασία είναι πολύ δύσκολο να αναστραφεί, ακόμη και αν στο μέλλον υπάρξουν κατάλληλες κενές θέσεις εργασίας. Και τέλος, έβδομον, στη διαδικασία αναδιάρθρωσης του κεφαλαίου.

1.1.1.3 Ανεργία ελλιπούς ζήτησης

Σύμφωνα με τον Κατσανέβα (2001), σε περιόδους ανόδου του οικονομικού κύκλου, η ανεργία μειώνεται καθώς η αύξηση της κατανάλωσης και της παραγωγής οδηγεί τις επιχειρήσεις να προσλάβουν νέους υπαλλήλους με συνέπεια να μειώνεται το ποσοστό ανεργίας. Ενώ με την πτώση του οικονομικού κύκλου, η επικρατούσα ύφεση μειώνει τη ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες, λόγω μειωμένων εισοδημάτων το οποίο έχει σαν επακόλουθο την μείωση της ζήτησης με τελική απόρροια την μείωση σε παραγωγικούς συντελεστές κυρίως εργασίας (Πουρναράκης 1980). Η κυκλική ανεργία λοιπόν οφείλεται στην ανεπάρκεια ζήτησης για προϊόντα γι' αυτό χαρακτηρίζεται και ως ανεργία ελλιπούς ζήτησης. Η ανεργία ελλιπούς ζήτησης είναι στενά συνδεδεμένη με τις αυξομειώσεις του οικονομικού κύκλου (Κατσανέβας, 2001).

Το οικονομικό σύστημα αναπαράγει της συνθήκες που δημιουργούν την ανεργία, χωρίς να υπάρχει ένας εγγενής μηχανισμός ο οποίος να επαναφέρει το επίπεδο απασχόλησης και οικονομικής δραστηριότητας σε επίπεδο πλήρης απασχόλησης, όταν το ποσοστό της ανεργίας βρίσκεται στο φυσικό του επίπεδο, το οποίο αλλάζει από χώρα σε χώρα και από περίοδο σε περίοδο (Δεδουσόπουλος 2000). Στην περίπτωση που η ύφεση συνεχίζεται για μεγάλα χρονικά διαστήματα, ο ρυθμός της ανεργίας ξεπερνά τα ποσοστά διαρθρωτικής ανεργίας και ανεργίας τριβής τα οποία είναι συνηθισμένα σε περιόδους καλής λειτουργίας του οικονομικού συστήματος και τότε η κυκλική ανεργία γίνεται ανησυχητικό πρόβλημα καθώς μεταβάλλεται σε χρόνια ανεργία (Πουρναράκης, 1980). Η μειωμένη καταναλωτική δαπάνη των πολιτών είναι συνέπεια της μείωσης του εισοδήματος που επιφέρει η ανεργία.

1.1.1.4 Ανεργία τριβής

Ανεργία τριβής είναι το είδος της ανεργίας όπου η αγορά είναι αδύναμη να απορροφήσει ανέργους παρότι υπάρχουν κενές θέσεις εργασίας. Αυτό οφείλεται, διότι οι ενδιαφερόμενοι άνεργοι δεν μπορούν να εντοπίσουν αμέσως τις κενές θέσεις εργασίας ή το αντίστροφο οι εργοδότες ή οι επιχειρήσεις αδυνατούν να βρουν αμέσως το εργατικό δυναμικό που τους ενδιαφέρει. Ο Mankiw (2002), μας αναφέρει ότι οι διαφορετικές θέσεις εργασίας απαιτούν διαφορετικές ικανότητες και δίνουν διαφορετικούς μισθούς εργασίας, επίσης οι άνεργοι μπορεί να μην δέχονται την πρώτη θέση εργασίας που τους προσφέρεται. Επιπροσθέτως μας αναφέρει ότι, όσο η προσφορά και η ζήτηση εργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων μεταβάλλεται τόσο είναι αναπόφευκτη η ανεργία τριβής. Αιτία σύμφωνα με το Diamond (1981) είναι η ατελής διάχυση πληροφοριών προς τους εργαζόμενους και εργοδότες η οποία δημιουργεί ένα αβέβαιο περιβάλλον στην αγορά προϊόντων και παραγωγικών συντελεστών που οδηγεί σε μη αποτελεσματική κατανομή των πόρων καθώς και η γεωγραφική μετακίνηση η οποία απαιτεί κάποιο κόστος σε χρόνο και σε χρήμα, το κόστος συλλογής πληροφοριών.

Ο άνεργος επιλέγει αυτή την κατάσταση ώστε να αναζητήσει καλύτερες συνθήκες εργασίας όπως μεγαλύτερο εισόδημα της εργασίας στο μέλλον. Ο χρόνος ανεργίας-προσδοκίας καλύτερης θέσης εργασίας- αποτελεί και ένα επιπρόσθετο κόστος (Κατσανέβας, 2001). Όπως, όμως μας αναφέρει ο Salop, (1973), όσο αυτές οι προσδοκίες αποκλίνουν από τις πραγματικές τόσο πιο μεγάλες θα είναι οι απώλειες καθώς μπορεί να αναγκαστεί να δεχτεί χαμηλότερο μισθό από ότι αρχικά του είχε προταθεί. Ενώ, ο Δεδουσόπουλος (2001) μας αναφέρει ότι η ανεργία τριβής αυξάνεται όταν η οικονομία βρίσκεται σε ύφεση και μειώνεται όταν βρίσκεται σε άνοδο, ομοίως και με το χρόνο αναζήτησης της εργασίας.

1.1.1.5 Εποχική ανεργία

Εποχική ανεργία υφίσταται σε ορισμένους κλάδους εργασίας λόγω εποχιακής οικονομικής δραστηριότητας όπου στη διάρκεια της μη δραστηριοποίησης της, οι εργαζόμενοι στους

κλάδους αυτούς παραμένουν άνεργοι για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Χαρακτηριστικό της εποχικής ανεργίας είναι ότι επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο, είναι προσωρινή και μικρής σχετικά διάρκειας. Μπορεί να αντιμετωπισθεί με την εκπόνηση επιπρόσθετης απασχόλησης ή τα άτομα που εργάζονται εποχικά συνήθως λαμβάνουν καλή αμοιβή και έτσι καλύπτονται όσον αφορά το εισόδημα τους τη περίοδο της εποχικής ανεργίας (Δεδουσόπουλος, 2000). Χαρακτηριστικά επαγγέλματα που εμφανίζουν εποχική ανεργία είναι τα τουριστικά επαγγέλματα, οι οικοδόμοι, οι αγρότες, οι αναπληρωτές καθηγητές μέσης εκπαίδευσης και άλλα αντίστοιχα επαγγέλματα.

1.1.1.6 Η ανεργία ως αποτέλεσμα των μικρών ρυθμών μεγέθυνση

Σύμφωνα με τη θεώρηση αυτή, ο Δεδουσόπουλος (2000) αναφέρει ότι η ανεργία οφείλεται στο γεγονός ότι το αναπτυξιακό δυναμικό μιας οικονομίας, προσδιορισμένο από τη συσσώρευση του κεφαλαίου, την τεχνολογία και το μέγεθος του εργατικού δυναμικού δηλαδή ο δυνητικός ρυθμός αύξησης της παράγωγης, είναι μεγαλύτερος του ρυθμού αύξησης που πραγματοποιείται.

1.1.2 Ταξινομήσεις της ανεργίας σύμφωνα με τις πολιτικές που την αντιμετωπίζουν

Στο παρελθόν υπήρξε μια μεγάλη πολιτική διαμάχη μεταξύ των *κεϋνσιανών* και των *διαρθρωτικών* οικονομολόγων των Ηνωμένων Πολιτειών που οδήγησε στην ταξινόμηση της ανεργίας σύμφωνα με τις πολιτικές που διεξάγονται για την αντιμετώπιση της. Από τη μια πλευρά οι Κευνσιανοί υποστήριζαν ότι για την καταπολέμηση της ανεργίας πρέπει να γίνουν δημόσιες δαπάνες για την αύξηση της συνολικής ζήτησης, ενώ οι διαρθρωτικού πίστευαν ότι οι δημόσιες δαπάνες θα εκτινάξουν τον πληθωρισμό στα ύψη, χωρίς μεγάλα αποτελέσματα στο περιορισμό της ανεργίας.

Βέβαια, όπως ο Δεδουσόπουλος (2000) αναφέρει ότι, η ταξινόμηση της ανεργίας με κριτήριο τις πολιτικές που χρησιμοποιούνται οδηγούν σε περισσότερα και μεγαλύτερα προβλήματα από εκείνα που προσπαθεί να επιλύσει, καθώς ο ρόλος της περιορίζεται μόνο στην αιτιολόγηση προειλημμένων πολιτικών αποφάσεων παρά στη διαμόρφωση του ανοικτού πεδίου των πολιτικών επιλογών.

1.1.3 Ταξινομήσεις της ανεργίας με βάση τη διάρκεια της

Η ανεργία επιπλέον μπορεί να ταξινομηθεί με βάση την διάρκεια της. Οι Bowers & Harkness (1979), υποστηρίζουν ότι οι προοπτικές του εργατικού δυναμικού στην αγορά εργασίας μετρούνται καλύτερα όχι από τον όγκο της ανεργίας κάθε ομάδας του εργατικού δυναμικού, αλλά από την αναμενόμενη διάρκεια της ανεργίας. Ενώ οι Akerlof & Main (1980), επισημαίνουν ότι σημασία δεν έχει μόνο η διάρκεια των διαστημάτων στην ανεργία, αλλά και η συχνότητα εμφάνισης της ανεργίας. Επιπροσθέτως, ο Hall (1970), θεωρεί ότι τα στατιστικά στοιχεία για τη διάρκεια της ανεργίας -και για τους μη οικονομικά ενεργούς- δείχνουν μάλλον με σαφήνεια ότι η χρόνια ανικανότητα να βρεθεί εργασία δεν αποτελεί πρόβλημα που αντιμετωπίζει μεγάλος αριθμός ατόμων, όταν η οικονομία είναι σε κατάσταση πλήρους απασχόλησης. Το πραγματικό πρόβλημα είναι ότι οι πολλοί εργαζόμενοι έχουν συχνά σύντομα χρονικά διαστήματα στην ανεργία. Εν τούτοις, η ανεργία, σύμφωνα με τον Δεδουσόπουλο (2000), διακρίνεται σε βραχυχρόνια ανεργία έως έξι μηνών, ανεργία μέσης διάρκειας από έξι έως δώδεκα μηνών και τέλος η μακροχρόνια ανεργία άνω των 24 μηνών. Στην τελευταία κατηγορία ανέργων κυρίως αφορά τους νέους, τους ηλικιωμένους, τις γυναίκες, τους ανειδίκευτους και τα άτομα με ειδικές ανάγκες είναι τα άτομα που πλήττονται περισσότερο στο να βρουν εργασία. Οι ομάδες ατόμων που πλήττονται από την ανεργία είναι οι πρώτες καθώς και αυτές που αντιμετωπίζουν τα πιο σοβαρά προβλήματα επανένταξης στην αγορά εργασίας (Κατσανέβας 2001).

1.1.4 Ταξινομήσεις της ανεργίας με κριτήριο τη διάρθρωσή της

Το κριτήριο σ' αυτή την κατηγορία είναι τα προσωπικά χαρακτηριστικά των ατόμων όπως η ηλικία, το επίπεδο εκπαίδευσης, η εργασιακή εμπειρία, το φύλο, η ανεργία συγκεκριμένων κλάδων και η γεωγραφική κατανομή ανεργίας. Συγκεκριμένα, παρατηρούμε σ' αυτή την κατηγορία πως επιμερίζεται καθώς και πως βιώνεται η ανεργία μεταξύ των διακριτών ομάδων από τις διαφορετικές κατηγορίες ανέργων.

1.2 Οικονομικές θεωρίες της ανεργίας και της απασχόλησης

Η ιστορική αναδρομή των οικονομικών θεωριών για την ανεργία, τα αίτια που την προκαλούν, τις επιπτώσεις της και τις πολιτικές που ενδεχομένως, να την αντιμετωπίζουν, είναι πολλαπλά ωφέλιμη. Κυρίως, σύμφωνα με τον Δεδουσόπουλο, (2000), επιτρέπει την ανίχνευση παγιωμένων θεωρήσεων οι οποίες επανέρχονται από περίοδο σε περίοδο ανεξαρτήτως αν στην αμέσως προηγούμενη περίοδο η επιστημονική κοινότητα των οικονομολόγων τις θεωρούσε απλουστευμένες, μη ρεαλιστικές και ανεπαρκείς, ακόμη και μη επιστημονικές. Τα κοινωνικά φαινόμενα, σε αντίθεση ίσως προς τα φαινόμενα των φυσικών επιστημών, δεν μπορούν να γίνουν αντιληπτά παρά μόνο με αναφορά σε μια θεωρητική κατασκευή που τα καθιστά όχι κατ' ανάγκη ερμηνεύσιμα αλλά ίσως απλώς αναγνωρίσιμα (Δεδουσόπουλος, 2000). Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα της αρχής αυτής είναι τα ζητήματα που σχετίζονται με την ανεργία, καθώς οι θεωρίες που έχουν διατυπωθεί κατά καιρούς χαρακτηρίζονται κυρίως από επαναλήψεις και ανακυκλώσεις ελαφρά τροποποιημένων παραδοχών και επιχειρημάτων παρά από μια προοδευτικά εξελικτική πορεία. Η θεωρητική συνεισφορά στην παρούσα μελέτη συνεπώς είναι ουσιαστικής σημασίας τόσο για την αξιολόγηση των σημερινών κοινωνικών και οικονομικών εξελίξεων που αντιμετωπίζει η χώρα μας καθώς βρίσκεται αντιμέτωπη με τον κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, όσο για την εύρεση λύσεων καταστολής αυτών των φαινομένων και συγκεκριμένα των υψηλών ποσοστών ανεργίας.

Οι οικονομικές θεωρίες που αναλύονται είναι η Νεοκλασική θεώρηση, η Κεϋνσιανή θεώρηση, η Μονεταριστική θεωρία, η Νεοκεϋνσιανή θεώρηση, η Μαρξιστική θεώρηση και τέλος νέες σύγχρονες οικονομικές θεωρίες.

Η Νεοκλασική, η οποία βασίζεται στη κλασική οικονομική θεωρία, πιστεύει στην ύπαρξη ελεύθερης αγοράς με σκοπό την πραγματοποίηση ενός μελλοντικού αποτελέσματος πλήρους απασχόλησης. Η Κεϋνσιανή θεωρία, με κύριο υποστηρικτή τον Κέυνς ο οποίος αν και θερμός υποστηρικτής του καπιταλιστικού συστήματος με την έκδοση του βιβλίου του «Η Γενική Θεωρία του Τόκου, της Απασχόλησης και του Χρήματος», αμφισβητεί την

ικανότητα της ελεύθερης αγοράς, να εξασφαλίζει αυτομάτως πλήρη απασχόληση και θεωρεί επιβεβλημένη την κρατική παρέμβαση (Πουρναράκης, 1980). Βέβαια, με την ροή του χρόνου διαμορφώθηκαν καινούργιες θεωρίες, όπως η Μονεταριστική θεωρία, που σύμφωνα με την οποία η αύξηση της ποσότητας του χρήματος σε μια οικονομία, με κρατική παρέμβαση μέσω δημοσιονομικής ή νομισματικής πολιτικής, οδηγεί τελικά σε άνοδο των τιμών και αύξηση του πληθωρισμού (Dornbusch, & Fischer, 1990). Η Νεοκεϋνσιανή, που έχει ως κεντρική ιδέα ότι η ανεργία αποτελεί το μηχανισμό εξισορρόπησης των αντιτιθέμενων επιδιώξεων των επιχειρήσεων στο πληθωριστικό κύκλωμα μισθών-τιμών (Layard, Nickell και Jackman, 1991). Η Μαρξιστική θεωρία που χαρακτηρίζει την ανεργία ως συστημικό φαινόμενο το οποίο εμφανίζεται κάθε φορά που εισέρχεται σε κρίση το καπιταλιστικό σύστημα. Τέλος, κάποιες πιο σύγχρονες θεωρήσεις, οι οποίες προσπάθησαν να εξηγήσουν το φαινόμενο της ανεργίας, άλλοτε βαδίζοντας στο πνεύμα της Νεοκλασικής ή Κεϋνσιανής θεωρίας και άλλοτε κρατώντας αποστάσεις από κάποιες αρχές και πιστεύω τους.

1.2.1. Η Νεοκλασική θεωρία

Τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα στην οικονομική επιστήμη κυριάρχησε η νεοκλασική θεωρία. Κύριος εκφραστής της νεοκλασικής θεώρησης ο Pigou (1933) που πίστευε ότι η ανεργία είναι εκούσια. Όταν οι δυνάμεις της προσφοράς και της ζήτησης λειτουργήσουν ελεύθερα, χωρίς περιορισμούς, τότε η αγορά εργασίας βρίσκεται σε ισορροπία στο σημείο πλήρους απασχόλησης, τότε η υπάρχουσα ανεργία είναι εκούσια (Καραμεσίνη, 2006). Με την παγκόσμια κρίση της δεκαετίας του 30, οι αρχές της νεοκλασικής θεωρίας, κλονίστηκαν για πρώτη φορά, όσο αναφορά την γενική ισορροπία της οικονομίας και της εκούσιας ανεργίας. Η νεοκλασική θεώρηση πιστεύει ότι, η αγορά εργασίας όπως και η αγορά προϊόντων στηρίζονται στον ίδιο νόμο της προσφοράς και της ζήτησης. Εκεί που ισοσταθμίζονται η πρόσφορα με την ζήτηση εργασίας, προκύπτει ο μισθός ισορροπίας.

Η ισορροπία στην αγορά εργασίας, συμβαίνει όταν δεν υπάρχουν άνεργοι και δεν σημειώνεται έλλειψη εργατικού δυναμικού. Επιπρόσθετα, η προσφορά εργασίας βρίσκεται

σε θετική σχέση με τον πραγματικό μισθό, ενώ αντίθετα η ζήτηση εργασίας από την πλευρά των εργοδοτών βρίσκεται σε αρνητική σχέση με τον πραγματικό μισθό. Τα συνδικάτα, ο βασικός μισθός, οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας και το εργατικό δίκαιο, εμποδίζουν την δυνατότητα αναπροσαρμογής των μισθών από την πλευρά των εργοδοτών. Συνεπώς, η ανελαστικότητα των μισθών αποτελεί βασική αιτία ανεργίας σύμφωνα με την νεοκλασική θεώρηση.

Βέβαια, σε καιρούς μεγάλης οικονομικής κρίσης για να μπορέσουν οι επιχειρήσεις να είναι βιώσιμες οδηγούνται στην αναπροσαρμογή των θέσεων εργασίας, μιας και αδυνατούν να διαπραγματευτούν ελεύθερα τους μισθούς. Μεγάλο πρόβλημα αντιμετωπίζουν οι νέοι άνεργοι διότι, οι επιχειρήσεις δεν δύνανται να προσλάβουν εργατικό προσωπικό άνευ προσόντων την στιγμή που ο μισθός τους θα είναι μεγαλύτερος της απόδοσης τους.

Σύμφωνα με την Νεοκλασική θεωρία, τα άτομα πολλές φορές δε δέχονται να εργαστούν στο μισθό που τους προσφέρεται είτε γιατί, ο μισθός δέχεται περαιτέρω μειώσεις εξαιτίας εθνικών συλλογικών συμβάσεων, είτε γιατί επιλέγει ο ίδιος να μην εργαστεί, γιατί ελπίζει ότι στο μέλλον θα βρει μια καλύτερη δουλειά με μεγαλύτερες αμοιβές. Η νεοκλασική θεώρηση υποστηρίζει ότι η ανεργία είναι μόνο ηθελημένη, οφειλόμενη στην άρνηση των μισθωτών να αποδεχθούν μια μείωση του πραγματικού μισθού (Δεδουσόπουλος, 2000). Επίσης, άνεργοι οι οποίοι δεν διατίθενται να δεχτούν μειωμένους μισθούς ενώ προέρχονται από τομείς σε παρακμή, αντιμετωπίζουν πρόβλημα να βρεθούν εκτός απασχόλησης (Σκουτέλης 1996).

Τέλος, οι εργοδότες φοβούμενοι την μη απόδοση των εργαζόμενων που θα έχει ως αποτέλεσμα την μείωση της παραγωγικότητας, δεν στρέφονται σε επιχειρηματικές πολιτικές μειώσεις των μισθών.

Εν τούτοις, η επιθυμία των επιχειρήσεων πολλές φορές ταυτίζεται με αυτή των εργαζομένων. Συγκεκριμένα, σε περιόδους μεγάλης οικονομικής ύφεσης, οι επιχειρηματίες δίνουν ένα μικρότερο σταθερό μέσο μισθό και οι εργαζόμενοι, προκειμένου να μην χάσουν την θέση εργασίας σε χαλεπούς εργασιακά καιρούς, αποδέχονται τον μειωμένο μισθό, ώστε να έχουν ένα σίγουρο εισόδημα. Από την άλλη πλευρά, οι επιχειρηματίες

αποφεύγουν να προσβάλουν τις συμβάσεις εργασίας των καταρτισμένων υπάλληλων ώστε να μην προκαλέσουν κάποια ηθελημένη διακοπή σύμβασης απασχόλησης που θα ήταν επιζήμια για την επιχείρηση, μιας και επενδύουν πολλά χρηματικά ποσά στην συνεχή εκπαίδευση και κατάρτιση των εργαζομένων προς όφελος της επιχείρησης (Σκουτέλης, 1996).

1.2.2 Η Κεϋνσιανή θεωρία

Ο John Maynard Keynes (1883-1946), υπήρξε ένας απ' τους μεγαλύτερους οικονομολόγους όλων των εποχών και για πολλούς ο κορυφαίος του 20^{ου} αιώνα. Με το έργο του, "Η γενική θεωρία της απασχόλησης του τόκου και του χρήματος" επηρεάστηκε η οικονομική πολιτική της μεταπολεμικής Ευρώπης. Η Κεϋνσιανή θεωρία, θα μπορούσε να είναι μια θεωρία απασχόλησης παρά μια θεωρία ανεργίας (Dornbusch, & Fischer, 1990). Στη θεωρία του αναφέρεται η σχέση που δημιουργείται μεταξύ ανεργίας, μισθών και πληθωρισμού και απεικονίζεται μέσα από μια συγκεκριμένη καμπύλη τη καμπύλη Phillips. Η καμπύλη αυτή αποτελούσε κατεξοχήν εργαλείο των Κεϋνσιανων προκειμένου να δείξουν τις επιλογές που κάνει μια κυβέρνηση και μια κοινωνία μεταξύ διαφορετικών συνδυασμών ανεργίας και πληθωρισμού (Καραμεσίνη, 2006).

Στο προαναφερόμενο βιβλίο αναφέρει ότι η σοβαρότερη κοινωνική συνέπεια της κρίσης του 1929, ήταν η μαζική και μακράς διάρκειας ανεργία που πυροδότησε κοινωνικές εντάσεις και δικαιολογημένα έθετε υπό αμφισβήτηση το μέχρι τότε φαινομενικά στέρεο οικοδόμημα του δυτικού καπιταλισμού. Ο Κένυς στηριζόμενος στην παραδοχή πως όταν αυξάνει το εισόδημα, αυξάνεται και το χάσμα μεταξύ εισοδήματος και κατανάλωσης, προσπαθεί να επεξηγήσει την τάση που επικρατεί στους έχοντες υψηλότερο εισοδήματα να καταναλώνουν λιγότερο σε σχέση με αυτούς που έχουν χαμηλότερα εισοδήματα για να καλύψουν τις βασικές ανάγκες των ανθρώπων που είναι παρόμοιες σε όλα τα επίπεδα εισοδήματός. Επιπλέον, αναφέρει ότι το πραγματικό επίπεδο απασχόλησης εξαρτάται όχι απ' την ικανότητα για παραγωγή ή το επίπεδο εισοδημάτων, αλλά από τις τρέχουσες αποφάσεις για παραγωγή που με τη σειρά τους εξαρτώνται από τις τρέχουσες αποφάσεις

για επένδυση και τις παρούσες προσδοκίες κατανάλωσης. Για τον Κένυς κάθε αύξηση στην απασχόληση συνεπάγεται κάποια θυσία πραγματικού εισοδήματος για εκείνους που ήδη απασχολούνται. Οι εργαζόμενοι δηλαδή θα πρέπει να αποδεχτούν κάποιες μειώσεις στις αποδοχές τους προκειμένου να απορροφηθούν κάποιοι άνεργοι. Επιπροσθέτως, υποστήριξε πως είναι προτιμότερο να συμβεί μια μείωση της αγοραστικής δύναμης του μισθού, παρά μια ονομαστική μείωση του μισθού γιατί *"γνωρίζοντας την ανθρώπινη φύση και τους θεσμούς της, μόνο ένας ανόητος θα προτιμούσε μια ευέλικτη πολιτική μισθών από μια ευέλικτη πολιτική χρήματος"*. Στο βιβλίο του επίσης αναφέρει ότι η απασχόληση μπορεί να αυξηθεί μόνο με την επένδυση, εκτός αν αυξηθεί η ροπή προς κατανάλωση. Αν οι επενδύσεις ενισχύσουν τους κλάδους που παράγουν καταναλωτικά αγαθά, η συνολική αύξηση της απασχόλησης θα είναι πολλαπλάσια, ακόμη και αμφίβολης χρησιμότητας δημόσια έργα, μπορεί να αποδίδουν πολλαπλά σε περίοδο σοβαρής ανεργίας. Οι οπαδοί του Κένυς, του πιστώνουν τη "διάσωση του καπιταλισμού" ενώ ο ίδιος αναφέρει στο βιβλίο του για την αποφυγή κοινωνικής επανάστασης καθώς και ότι "δεν υφίσταται εμφανής λόγος για ένα σύστημα Κρατικού Σοσιαλισμού". Από την άλλη, οι πολιτικές επιπτώσεις της θεωρίας του έχουν ισχυρές σοσιαλιστικές αποχρώσεις. Ο Κένυς υποστήριξε πως μια ανελαστική πολιτική μισθών θα διασφαλίσει βραχυχρόνια τη σταθερότητα των τιμών και την αποφυγή διακυμάνσεων στην απασχόληση. Ο Κένυς στα καταληκτικά σχόλια του βιβλίου αναφέρει ότι οι κεντρικοί έλεγχοι που είναι αναγκαίοι για τη διασφάλιση της πλήρους απασχόλησης, θα αποτελέσουν μια φυσικά σημαντική διεύρυνση των παραδοσιακών λειτουργιών του Κράτους. Θα παραμένει όμως ακόμη ένα ευρύ πεδίο για την άσκηση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και ευθύνης, εντός του οποίου τα παραδοσιακά πλεονεκτήματα του ατομικισμού θα ισχύουν οπωσδήποτε. Σε αυτή την πρόταση του Κένυς σκιαγραφείται το μίγμα κρατικής παρέμβασης με ιδιωτικής πρωτοβουλίας ασφαλώς με διακυμάνσεις. Ο Κεϋνσιανισμός άρχισε να υποχωρεί από τη δεκαετία του 70 και οι νεοφιλελεύθερες αντιλήψεις των Hayek και Friedman κέρδισαν έδαφος, όπου και υλοποιήθηκαν τουλάχιστον σε ΗΠΑ και Μεγάλη Βρετανία.

1.2.3 Μονεταρισμός

Το νέο θεωρητικό ρεύμα που έκανε την εμφάνιση του στα τέλη της δεκαετίας του 70 με την οικονομική κρίση είναι ο μονεταρισμός με κύριο εκφραστεί τον Friedman. Οι Μονεταριστές εντόπισαν ένα πρόβλημα στην Κευνσιανή θεωρία, ότι οι λύσεις που δίνονται για την ανεργία είναι βραχυπρόθεσμες.

Ο μονεταρισμός που είναι η θεωρία της ρύθμισης, της ποσότητας του χρήματος σε μια αγορά, πιστεύει ότι σε περιόδους υψηλού πληθωρισμού, δηλαδή σε περιόδους όπου η αγοραστική δύναμη του εργαζόμενου μειώνεται από την αύξηση των τιμών, προσδόκα την επιπλέον μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος, έτσι ώστε να μειωθεί η ζήτηση, δηλαδή η κατανάλωση και μέσω αυτής να συγκρατηθούν οι τιμές. Προτείνεται έτσι μια ιδιόμορφη τιμωρία, αυτού που δεν ευθύνεται, έτσι ώστε εμμέσως να τιμωρηθεί αυτός που ευθύνεται. Γίνεται αντιληπτό ότι η διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών δεν μπορεί να γίνεται μέσω της τιμωρίας της εργασίας, ενώ την ίδια στιγμή να επικρατεί η ελεύθερη αγορά.

Το κράτος δεν δαπανά πλέον για δημόσιες επενδύσεις και αντί να αυξάνει τους μισθούς και να διασφαλίζει τους άνεργους, δηλαδή να εξασφαλίζει ένα αυξημένο επίπεδο ζήτησης προϊόντων και υπηρεσιών στην αγορά, προτρέπει τις τράπεζες να δανείζουν περισσότερο χρήμα υποθηκεύοντας μέσω του κέρδους των τραπεζών (τόκος) την αυριανή αγοραστική δύναμη των καταναλωτών.

Συγκεκριμένα ο Friedman στήριξε τις ιδέες του σε δυο υποθέσεις, από την μια στην διαφοροποίηση της πραγματικής οικονομίας και του χρήματος και από την άλλη στις προσαρμόσιμες προσδοκίες. Όταν όμως οι εργαζόμενοι προσαρμόσουν τις προσδοκίες τους σε σχέση με το επίπεδο του πληθωρισμού, οι πραγματικοί μισθοί αυξάνονται και η απασχόληση επιστρέφει στο αρχικό της επίπεδο και η ανεργία στο φυσικό ποσοστό, με υψηλότερο όμως επίπεδο πληθωρισμού (Καραμεσίνη, 2006,).

Σύμφωνα με την υπόθεση αυτή οι εργαζόμενοι διακατέχονται από τη λεγόμενη αυταπάτη του χρήματος και δεν μπορούν να προβλέψουν τις τιμές, ενώ αντιθέτως οι εργοδότες έχουν

τέλειες προσδοκίες, μπορούν δηλαδή και προβλέπουν την εξέλιξη των τιμών (Καραμεσίνη, 2006).

1.2.4 Νέες Κεϋνσιανές θεωρήσεις

Η Κεϋνσιανή θεωρία αδυνατούσε να ερμηνεύσει το φαινόμενο του στασιμοπληθωρισμού και της ανεργίας έτσι οδήγησε μια μερίδα Κεϋνσιανών, μετά από διάλογο με τους Νεοκλασικούς θεωρητικούς να καταλήξουν στο εξής ότι οι μισθοί -και κυρίως η ακαμψία τους προς τα κάτω-, είναι οι υπαίτιοι για την ανεργία.

Έτσι, σύμφωνα με τους νέους Κεϋνσιανούς δημιουργείται ένα πέρασμα από το ένα και μακροχρόνια μοναδικό *φυσικό* ποσοστό ανεργίας των μονεταριστών, στο ποσοστό ανεργίας ισορροπίας που ονομάζεται και ποσοστό ανεργίας που δεν αυξάνει τον πληθωρισμό (non-accelerating inflation rate of unemployment, NAIRU). Όταν βρισκόμαστε σε σταθερό πληθωρισμό και η συνολική προσφορά εργασίας ισούται με τη συνολική ζήτηση είμαστε σε κατάσταση ανεργίας ισορροπίας.

Σύμφωνα με τον Bean (1994), η ιδέα του Friedman είναι ότι το φυσικό ποσοστό της ανεργίας θεωρεί αν οι αγορές εργασίας και προϊόντος είναι πλήρως ανταγωνιστικές. Ενώ βασιζόμενοι στο δείκτη NAIRU οι αγορές διακρίνονται από ατελή ανταγωνισμό. Οι Greenhalgh, Layard και Oswald (1983) τονίζουν ότι αυτή είναι η μόνη ουσιαστική διαφορά μεταξύ φυσικού ποσοστού της ανεργίας και του NAIRU. Από την άλλη οι Κατσέλη και Μαγουλά (2002), παραθέτουν ότι το φυσικό ποσοστό της ανεργίας, το οποίο είναι μεταβαλλόμενο, καθορίζεται από διαρθρωτικούς παράγοντες και θεσμικούς παράγοντες όπως το ύψος των πραγματικών μισθών, το βαθμό ευελιξίας της αγοράς εργασίας, αλλά δεν επηρεάζεται μόνιμα από την μακροοικονομική πολιτική. Ενώ από την άλλη το NAIRU συνεπάγεται με αμετάβλητο πληθωρισμό.

Σύμφωνα με τις νέες κευνσιανές θεωρίες για να υπάρξει μια μείωση της οικονομίας κάτω των δείκτη NAIRU χρειάζεται κρατική παρέμβαση.

1.2.5 Μαρξιστική Θεωρία

Σύμφωνα με τον Καρλ Μαρξ υπάρχουν διαμετρικά αντίθετα συμφέροντα μεταξύ των εργαζομένων και του κεφαλαίου. Η ανεργία είναι ένα συστηματικό φαινόμενο, εμφανίζεται κάθε φορά που δημιουργείται μια κρίση στο καπιταλιστικό σύστημα που προκύπτει όταν δεν μπορεί να εκμεταλλευτεί τους εργαζομένους όπως αυτό προσδοκά. Ο Καρλ Μαρξ αποκαλεί τους ανέργους 'εφεδρικός βιομηχανικός στρατός' και θεωρεί την ανεργία προϊόν της κρίσης του καπιταλισμού. Για τον ίδιο, οι συνθήκες της κρίσης δημιουργούνται κατά τις περιόδους οικονομικής άνθησης, καθώς τότε αυξάνεται η ζήτηση εργασίας. Η αύξηση της ζήτησης εργασίας οδηγεί σε άνοδο στους τρέχοντες μισθούς, οι οποίοι πλησιάζουν και εξισώνονται με τον αναγκαίο μισθό. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να μετριάζεται η προσφορά εργασίας και κατά συνέπεια αυξημένη ζήτηση και μειωμένη προσφορά εργασίας έχουν αποτέλεσμα τη συρρίκνωση της ανεργίας, η οποία προκαλεί την περαιτέρω άνοδο των μισθών, την πτώση της εκμετάλλευσης της εργασιακής δύναμης και άρα την πτώση του ποσοστού κέρδους. Το ποσοστό κέρδους αποτελεί βασικό παράγοντα για τη συσσώρευση του κεφαλαίου, διότι καθορίζει το μέγεθος των επενδύσεων που θα κάνουν οι επιχειρήσεις, πολύ, λίγο ή καθόλου (Καραμεσίνη, 2006). Η πτώση του ποσοστού κέρδους οδηγεί στην μείωση της συσσώρευσης κεφαλαίου και την αύξηση της απασχόλησης και μείωση της ανεργίας (Καραμεσίνη, 2006).

1.2.6 Σύγχρονες θεωρίες απασχόλησης και ανεργίας

Σε περίοδο τριάντα ετών αναπτύχθηκε σταδιακά η νεοφιλελεύθερη επιχειρηματολογία. Αρχίζει με την αμφισβήτηση της αποτελεσματικότητας της δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής ως μέσο καταπολέμησης της ανεργίας και με την αναδιάταξη των πολιτικών προτεραιοτήτων όπως αυτές εκφράζονται στους στόχους της οικονομικής πολιτικής (Δεδουσόπουλος, 2000). Η μείωση του ρυθμού του πληθωρισμού ορίζεται ως κύρια προτεραιότητα της νομισματικής σταθερότητας, ενώ, η καταπολέμηση της ανεργίας καταλαμβάνει χαμηλή προτεραιότητα ως στόχο της οικονομικής πολιτικής. Το πρώτο στάδιο ανάπτυξης του νεοφιλελευθερισμού έγκειται στην αμφισβήτηση της θεωρητικής αντίληψης που υποστήριζε την ύπαρξη μιας αντίστροφης σχέσης μεταξύ πληθωρισμού και

ανεργίας δηλαδή στην αμφισβήτηση της καμπύλης Phillips, ενώ, το δεύτερο στάδιο , που χρονικά, συνέπεσε, σχεδόν, με το πρώτο ήταν η νομιμοποίηση της εγκατάλειψης του στόχου καταπολέμησης της ανεργίας (Δεδουσόπουλος, 2000). Επιπλέον, σύμφωνα με τον ίδιο συγγραφέα, η ανεργία αντιμετωπίστηκε συνολικά ως ηθελημένη , εκούσια, προερχόμενη από τις επιθυμίες των ανέργων μέσα σε ένα θεσμικό πλαίσιο που ευνοούσε την επιλογή της ανεργίας, πάρα εκείνη της αναζήτησης μιας θέσης απασχόλησης και της εργασίας. Η ανεργία δεν θεωρήθηκε εμπόδιο στην κοινωνική, οικονομική και ατομική ευημερία. Αντιθέτως θεωρήθηκε ως επένδυση ατομική που αναλάμβανε ο ίδιος ο άνεργος ως κόστος σημερινό με την ελπίδα αυριανών αυξημένων αποδόσεων. Επίσης θεωρήθηκε και επένδυση της κοινωνίας καθώς η μείωση της χρηματοδότησης του κρατικού τομέα οδηγούσε σε ταχύτερη συσσώρευση και ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα. Στη θεώρηση αυτή της ανεργίας σε συνδυασμό με την αμφισβήτηση της καμπύλης Phillips., αντιστοιχεί μια δέσμη πολιτικών για την αγορά εργασίας που προϋποθέτει να αντιμετωπίσει την ανεργία τριβής και την διαρθρωτική ανεργία χωρίς να αυξήσει τις πληθωριστικές πιέσεις στην οικονομία (Δεδουσόπουλος, 2000).

Η θεώρηση αυτή της ανεργίας ερμηνεύει σε μεγάλο βαθμό την ανεργία μιας οικονομίας υπέρ πλήρους απασχόλησης. Αδυνατούσε να ερμηνεύσει την ανεργία που άρχισε να αυξάνεται απειλητικά από τα μέσα της δεκαετίας του '70 για να αποτελέσει ένα εγγενές χαρακτηριστικό του οικονομικού συστήματος ωστόσο, εφαρμόστηκε στην περίοδο που τα ποσοστά ανεργίας αυξανόταν με ταχείς ρυθμούς και η διάρκεια της ανεργίας -ο μέσος χρόνος παραμονής στην ανεργία- επίσης (Δεδουσόπουλος, 2000). Σε αυτή τη κατηγορία ανήκουν τρεις υποκατηγορίες θεωριών οι οποίες είναι, η θεωρία των μισθών αποδοτικότητας (efficiency wage theory), η θεωρία των άρρητων συμβάσεων (implicit contracts theory) και η θεωρία των εντός και εκτός (insiders-outsiders theory) και αναλύονται παρακάτω.

1.2.6.1 Η θεωρία των μισθών αποδοτικότητας (efficiency wage theory)

Σύμφωνα με την θεωρία των μισθών αποδοτικότητας, οι ερευνητές Akerlof (1984), Yellen(1984) και Katz (1986) στηρίζουν την άποψη ότι οι επιχειρήσεις λειτουργούν πιο

αποδοτικά όταν οι μισθοί βρίσκονται πάνω από το επίπεδο ισορροπίας. Πιστεύουν ότι αν δίνουν μεγαλύτερους μισθούς θα λειτουργούν πιο παραγωγικά και θα αυξηθεί το κέρδος. Στην αντίθετη περίπτωση θα επηρεαστεί το επίπεδο παραγωγικότητας των ήδη εργαζομένων και θα αυξηθεί το κόστος εργασίας (Yellen,1984). Οι μισθοί αποδοτικότητας είναι μισθοί που βρίσκονται πάνω από το επίπεδο ισορροπίας και που καταβάλλονται από τους εργοδότες προκειμένου να αυξηθεί η απόδοση των εργαζομένων. Σύμφωνα με τους Yellen(1984), Carmichael, (1990) ο μισθός αποδοτικότητας έχει αντίκτυπο στον ρυθμό αναζήτησης της εργασίας ή την οικιοθελή αποχώρηση από την εργασία.. Ενώ, σύμφωνα με τον Akerlof (1984) ο μισθός αποδοτικότητας ενδυναμώνει τις σχέσεις εμπιστοσύνης ανάμεσα στους εργαζόμενους και τους εργοδότες και κατ'επέκταση αυξάνουν την απόδοσή τους. Επιπλέον, οι υψηλότεροι μισθοί είναι κίνητρο για τους εργαζόμενους για να μην αποχωρήσουν από την εργασία για να βρουν κάποια καλύτερη δουλειά. Οι υψηλές αμοιβές είναι κίνητρο για τους εργαζόμενους να εργάζονται με συνέπεια χωρίς να είναι απαραίτητη η επιτήρηση τους. Φυσικά οι υψηλές αμοιβές οδηγούν στο να προσελκύουν καλύτερης ποιότητας εργαζόμενους με περισσότερα προσόντα. Αν οι εργαζόμενοι με υψηλές ικανότητες λαμβάνουν υψηλούς μισθούς, αυξάνεται σιγά σιγά και η μέση ικανότητα των εργαζομένων που προσλαμβάνει η επιχείρηση (Katz, 1986).

1.2.6.2 Η θεωρία των άρρητων συμβάσεων (implicit contracts theory)

Η θεωρία των άρρητων συμβάσεων εργασίας είναι ένα είδος ασφαλιστικού συμβολαίου που συνομολογείται μεταξύ των εργαζομένων μισθωτών και της επιχείρησης στην οποία αυτοί εργάζονται. Οι όροι αυτού του συμβολαίου δεν αποτυπώνονται γραπτώς, ούτε δηλώνονται με κάποιο άλλο τρόπο, δεν αποτελούν καν ζήτημα διαπραγμάτευσης ή συζήτησης μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών, άλλα παραμένουν πάντα άρρητοι. Ωστόσο και τα δυο μέρη αναγνωρίζουν την ύπαρξη τους και αποδέχονται τις συνέπειες τους. Το γεγονός ότι οι συμβάσεις εργασίας, συλλογικές ή ατομικές, γραπτές η προφορικές έχουν διάρκεια, δημιουργεί αβεβαιότητα και στα δυο μέρη για το μέλλον. Η αβεβαιότητα αυτή συνδέεται με την πιθανότητα επέλευσης του κινδύνου μιας οικονομικής ύφεσης και

συνεπώς μείωσης της παραγωγικότητας και των μισθών και αύξησης των απολύσεων και της ανεργίας (Δεδουσόπουλος, 2000).

Η θεωρία υποθέτει ότι οι εργαζόμενοι αποστρέφονται τον κίνδυνο και προτιμούν τη βεβαιότητα, ενώ οι επιχειρήσεις, χωρίς να έχουν ριψοκίνδυνη συμπεριφορά, αποδέχονται περισσότερο τους κινδύνους αυτούς. Οι εργαζόμενοι αποστρέφονται τον κίνδυνο (risk aversive), ενώ οι επιχειρήσεις είναι ουδέτερες (risk neutral) ως προς τον κίνδυνο.

1.2.6.3 Η θεωρία των εντός και εκτός (insiders-outsiders theory)

Σύμφωνα με τους Sigeman (2009) και Lindbeck & Snower (1986) το εργατικό δυναμικό χωρίζεται σε δύο ομάδες, τη λεγόμενη και δυαδικότητα της αγοράς εργασίας. Οι ομάδες αυτές είναι οι εντός (insiders) και η εκτός (outsiders) της αγοράς εργασίας. Οι πρώτοι, (insiders) είναι οι εργαζόμενοι που ασχολούνται με τον συνδικαλισμό και κατά κάποιο τρόπο οι θέσεις τους προστατεύονται από της υπηρεσίες απασχόλησης, για διάφορους λόγους, όχι μόνο εξαιτίας του θεσμικού, νομικού πλαισίου, αλλά και λόγω της τεράστιας διαπραγματευτικής ικανότητας που διακατέχουν τα συνδικάτα στα όποια ανήκουν αλλά και λόγω της εμπειρίας στην δουλειά τους. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι τα άτομα αυτά κατέχουν θέσεις εργασίας κυρίως στον δημόσιο τομέα.

Αντιθέτως για τους δεύτερους (outsiders), υπάρχει περιορισμένο θεσμικό πλαίσιο προστασίας της απασχόλησης. Σε αυτή την ομάδα ανήκουν άτομα άνεργα ή εργάζονται προσωρινά και κατέχουν κυρίως θέσεις του ιδιωτικού τομέα, οι οποίες χαρακτηρίζονται από χαμηλότερες αμοιβές, συνθήκες απασχόλησης, και αφορούν εξολοκλήρου την άτυπη απασχόληση, παρόλα αυτά είναι οι θέσεις που παρέχουν την μεγαλύτερη δυνατότητα επαγγελματικής εξέλιξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΡΙΣΗ, ΑΝΕΡΓΙΑ, ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

2.1 Οικονομική κρίση και ανεργία

Όπως και να ορίσουμε την κρίση του οικονομικού συστήματος, είτε περιορίσουμε τα αίτια, τους μηχανισμούς και τα αποτελέσματα αυστηρά στο χώρο της οικονομίας είτε τα αναζητήσουμε στο συνολικό κοινωνικό γίγνεσθαι, ένα ζήτημα είναι σαφές, ότι η κρίση βιώνεται με διαφορετικό τρόπο από τα κοινωνικά υποκείμενα, εκφράζεται με διαφορετικούς τρόπους και επιφέρει διαφορετικά αποτελέσματα στους διάφορους κοινωνικούς χώρους (Δεδουσόπουλος, 2000). Εν τούτοις, σύμφωνα με τον Habermas (1976), η κρίση δεν μπορεί να διαχωριστεί από την οπτική γωνία αυτού που την υφίσταται.

Οι συνέπειες της κρίσης, ολέθριες σε όλους σχεδόν τους κλάδους καθώς η κρίση από την πλευρά των μισθωτών συνδέεται με τη συρρίκνωση του βιοτικού επιπέδου, την ανεργία ή τον φόβο της ανεργίας, την υποβάθμιση της εργασίας τους στην παραγωγική διαδικασία, την αύξηση των ρυθμών εργασίας και τη χειροτέρευση του εργασιακού του περιβάλλοντος, ενώ από την πλευρά των εργοδοτών συνδέεται με τη μείωση ή την προοπτική μείωσης της κερδοφορίας του κεφαλαίου. Για την διακυβέρνηση της χώρας η κρίση σημαίνει την επιδείνωση των δημοσιονομικών προβλημάτων ή την έλλειψη συναίνεσης και την περιορισμένη αποδοχή των πολιτικών της και την αύξηση των ελλειμμάτων της. Για τους οικονομολόγους η κρίση αποτυπώνεται στην επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης του εθνικού προϊόντος, στη μείωση των επενδύσεων, στη διόγκωση του πληθωρισμού, στη μεγέθυνση της ανεργίας και στις διακυμάνσεις των βασικών δεικτών οικονομικής δραστηριότητας (Δεδουσόπουλος, 2000).

Με την ευρεία έννοια της οικονομικής δραστηριότητας εννοούμε όλα τα μακροοικονομικά μεγέθη ενός κράτους όπως την απασχόληση, το ΑΕΠ, τις τιμές, τις επενδύσεις τις εξαγωγές, την παροχή δημόσιων αγαθών. Ο βασικότερος δείκτης οικονομικής δραστηριότητας είναι οι επενδύσεις, οι οποίες, όταν αυξομειώνονται, συμπαρασύρουν μαζί τους και όλα τα υπόλοιπα οικονομικά μεγέθη (Κουφάρης, 2010).

Η οικονομική κρίση αποτελεί τη μία από τις δύο φάσεις των οικονομικών διακυμάνσεων και συγκεκριμένα τη φάση της καθόδου, όταν δηλαδή η οικονομική δραστηριότητα βρίσκεται σε μια συνεχή συρρίκνωση (European Commission, 2009)

Οι οικονομικές διακυμάνσεις ορίζονται ως οι διαδοχικές αυξομειώσεις της οικονομικής δραστηριότητας μέσα σε μια οικονομία. Λέγονται αλλιώς και κυκλικές διακυμάνσεις ή οικονομικοί κύκλοι. Οι Άγγλοι αποδίδουν το φαινόμενο με τον όρο «business cycles», ακριβώς για να τονίσουν την ιδιαίτερη βαρύτητα των επενδύσεων στην εξέλιξη του οικονομικού κύκλου. Από πολύχρονες στατιστικές παρατηρήσεις διαπιστώθηκε ότι οι οικονομικοί κύκλοι διαρκούν περίπου από 7 έως 11 χρόνια (European Commission, 2009).

2.2 Από την Αμερική στην Ευρώπη και στην Ελλάδα

Τα τελευταία χρόνια το φαινόμενο της οικονομικής ύφεσης έχει πάρει παγκόσμιες διαστάσεις έκανε την εμφάνιση του στις Ηνωμένες Πολιτείες με την αδυναμία των πολιτών να ανταπεξέλθουν στα στεγαστικά δάνεια. Οι αναπτυγμένες χώρες ανά την υφήλιο δέχτηκαν μια δραματική χρηματοπιστωτική κρίση που είχε δυσάρεστες επιπτώσεις στο τραπεζικό σύστημα και τις επιχειρήσεις. Σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η κρίση μεταφέρεται με σφοδρότητα στην πραγματική οικονομία, με αποτέλεσμα την ύφεση και την πτώση της απασχόλησης (Birdsall, 2009). Οι χώρες προσπαθούν να αντιμετωπίσουν την νέα πραγματικότητα υιοθετώντας νέα μετρά για την ευνοϊότερη αντιμετώπιση της οικονομικής ύφεσης. Οι πολιτικές αντιμετώπισης της κρίσης έχουν πάντα ένα κοινό παρονομαστή την ανασυγκρότηση της οικονομίας, την άμβλυνση της ανεργίας την ενεργοποίηση των επενδύσεων την τόνωση της αγοράς. Το δυσβάσταχτο χρέος είναι το αποτέλεσμα ενός οικονομικού συνδρόμου σύμφωνα με το οποίο οι αδύναμες δομές στους θεσμούς και ένα προβληματικό πολιτικό σύστημα κάνουν τον εξωτερικό δανεισμό να μοιάζει με ένα δελεαστικό, για τις κυβερνήσεις, μέσον, που τους επιτρέπει να αποφεύγουν δύσκολες αποφάσεις σε σχέση με τον περιορισμό των δαπανών και τη φορολόγηση (Reinhart and Rogoff, 2009).

Η ανάπτυξη κοινών στρατηγικών σε συνδυασμό με την προώθηση των μακροπρόθεσμων στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν το βασικό χαρακτηριστικό αυτού του σχεδίου.

Στόχος είναι η τόνωση της αγοράς και η λήψη μέτρων για τη στήριξη των επιχειρήσεων και της απασχόλησης. Οι βασικοί άξονες για την αντιμετώπιση της κρίσης είναι η εισαγωγή ρευστότητας στην οικονομία ώστε να τονωθεί η ζήτηση και η προώθηση των επενδύσεων με μακροπρόθεσμο στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης, πάντα όμως λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς του Συμφώνου Σταθερότητας, το οποίο δίνει έμφαση στη δημοσιονομική πειθαρχία και τη νομισματική σταθερότητα (European Commission, 2009).

Παρά την αρχική αναιτιολόγητη αισιοδοξία, οι οικονομικές εξελίξεις στις διεθνείς χρηματαγορές έπληξαν τον πυρήνα του ευρώ και οδήγησαν σε κρίση τις στρατηγικές εξουσίας που συνδέονται με αυτό (Busch, 1986).

Η συνύπαρξη πολλών χωρών με διαφορετικές οικονομίες κάποιες αδύνατες κάποιες δυνατές κάτω από την σκέπη του κοινού νομίσματος οδήγησε σε ανισότητες σε βάρος του αδύναμου κρίκου.

Η μεγάλη ανάπτυξη στις χώρες της «περιφέρειας» και μια στασιμότητα του «κέντρου» μείωσε δραστικά την αναπτυξιακό άνοιγμα μεταξύ τους. Την ίδια στιγμή, οι υψηλότεροι ρυθμοί ανάπτυξης στις πρώτες συνοδεύτηκαν τόσο από ραγδαία μείωση στο κόστος του εγχώριου δανεισμού όσο και από εισροή ξένων «αποταμιεύσεων», γεγονός που δημιούργησε τις προϋποθέσεις για την εμφάνιση σταθερών πλεονασμάτων στο ισοζύγιο των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών. Παρά την αρχική αμηχανία και τις άστοχες αμφιταλαντεύσεις, η κρίση αντιμετωπίζεται ως αφορμή για την ενίσχυση των νεοφιλελεύθερων στρατηγικών που συνδέονται με το σχέδιο του ευρώ (Busch, 1986).

Μία άλλη βαρύγδουπη διάσταση της κρίσης είναι η δημιουργία ενός φαινομένου μοναδικό στην μεταπολεμική οικονομική ιστορία, τη μαζική ανεργία, τον αποκλεισμό εκατομμυρίων ανθρώπων από την εργασία. Η ανεργία αυξάνεται με ταχύτατους ρυθμούς και διατηρεί τα υψηλά επίπεδα της με εξαιρετική ανθεκτικότητα, καθώς επίσης έχει αυξηθεί και η μέση διάρκεια της ανεργίας. Θα μπορούσε η ανεργία και η περιθωριοποίηση τμήματος του εργατικού δυναμικού να θεωρηθεί ως το σημαντικότερο αποτέλεσμα της πρόσφατης κρίσης. Το πρωτοφανές φαινόμενο της ανεργίας από το τέλος του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου, δε σημαίνει ότι είναι ανεπανάληπτο στην ιστορική διαδρομή του καπιταλισμού

καθώς οι μνήμες της μεγάλης κρίσης του τέλους της δεκαετίας του '20 δεν έχουν εξαφανιστεί. Όταν η κοινωνική ειρήνευση, οι θεσμοποιημένες παρεμβάσεις του μεταπολεμικού κράτους πρόνοιας, οι κεϋνσιανές πολιτικές ρύθμισης της συνολικής ζήτησης και η συναίνεση στις βασικές αρχές συσσώρευσης του κεφαλαίου έδειχναν τη δυνατότητα για την ύπαρξη ενός καπιταλισμού χωρίς ταξικές αντιθέσεις και κρίσεις, η μαζική ανεργία έσβηνε εντελώς αυτές τις αυταπάτες. Σύμφωνα με τον Δεδουσόπουλο (2000) το μέγεθος και η διάρκεια της ανεργίας ως σύμπτωμα της κρίσης της αγοράς εργασίας θέτουν ερωτήματα περισσότερο εξειδικευμένα αναφορικά με την τοπικότητα της κρίσης σε ένα κοινωνικό υποσύστημα όπως αυτό της αγοράς εργασίας, όπως ποιοι είναι οι μηχανισμοί που δημιουργήσαν την ανεργία. Σύμφωνα με τον ίδιο, αυτό είναι το βασικό ερώτημα του οποίου η απάντηση συνεπάγεται υιοθέτηση και εφαρμογή πολιτικών που στοχεύουν στην αντιμετώπιση της.

Ο Krugman (2012) αναφέρει ότι *‘πρέπει να δεχτούμε το γεγονός ότι βρισκόμαστε σε οικονομική δυσπραγία, ή οποία δεν είναι η μεγάλη οικονομική κρίση τουλάχιστον όχι για μας, αλλά είναι μια βαθιά οικονομική κρίση για τους Έλληνες τους Ιρλανδούς και τους Ισπανούς οι οποίοι έχουν ποσοστά ανεργίας 23% και σχεδόν 50% στους νέους’*.

Τα τραγικά γεγονότα του Δεκεμβρίου 2008 έφεραν στο προσκήνιο διεθνώς την ελληνική οικονομία που για περίπου μια δεκαετία ήταν αναπτυσσόμενη με ετήσιο ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης 4% ώστε να προσγειωθεί η ετήσια ανάπτυξη στο 0% το 2009 και να σημειωθούν οι χειρότερες αναταραχές των τελευταίων δεκαετιών (Πελαγίδης & Μητσόπουλος, 2010).

Σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις και τα επίσημα στατιστικά στοιχεία, τα τελευταία χρόνια η ανεργία στην χώρα μας καλύπτει με τρομακτικούς ρυθμούς ως αποτέλεσμα της ραγδαίας επιδείνωση της κατάστασης στην οικονομία (Ι.Ν.Ε.- Γ.Σ.Ε.Ε., 2010).

Η πολιτεία μέσω και του Οργανισμού Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες να ανακάμψει την ανησυχητική αυτή την ανοδική πορεία της ανεργίας με θεσμικές παρεμβάσεις και προγράμματα. Ο Ο.Α.Ε.Δ. είναι το σημαντικότερο, αν όχι, το κύριο όργανο εφαρμογής της κυβερνητικής πολιτικής για την απασχόληση και την επαγγελματική αποκατάσταση, ώστε να εξασφαλιστούν οι αναγκαίες

προϋποθέσεις ταχείας προσαρμογής της προσφοράς προς τις απαιτήσεις της ζήτησης εργασίας (Αμπατζόγλου, 2013).

2.3 Το μέγεθος της ανεργίας στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Στο 24,6% διαμορφώθηκε η ανεργία στην Ελλάδα στο διάστημα Απριλίου - Ιουνίου 2015, υποχωρώντας έναντι του τρίμηνου Ιανουαρίου – Μαρτίου 2015 όταν και ανήλθε στο 26,6%. Επιπροσθέτως, στο αντίστοιχο περσινό διάστημα Απριλίου- Ιουνίου 2014 η ανεργία ήταν στο 26,6%.

Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), ο αριθμός των απασχολούμενων ανήλθε στο δεύτερο τρίμηνο του 2015 σε 3.625.545 εκατομμύρια άτομα και ο αριθμός των ανέργων σε 1.180.141 εκατομμύρια άτομα.

Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 3,5% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και κατά 2,4% σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο του 2014. Ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε κατά 7,3% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και κατά 7,8% σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο του 2014.

Το ποσοστό ανεργίας των γυναικών είναι 28,3%, σημαντικά υψηλότερο από των ανδρών που είναι 21,5%. Το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στους νέους ηλικίας 15-24 ετών 49,5%, το οποίο στις νέες γυναίκες φθάνει στο 54,1%.

Ειδικότερα, η κατανομή της ανεργίας, λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο εκπαίδευσης, παρατηρείται το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας 52,5% και αφορά σε όσους δεν έχουν πάει καθόλου σχολείο, ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά παρατηρούνται σε όσους έχουν διδακτορικό ή μεταπτυχιακό 11,9% και στους πτυχιούχους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης 18,5%.

Επιπλέον, σύμφωνα με την Ελληνική Στατική Υπηρεσία, από το σύνολο των ανέργων που αναζητούν μισθωτή απασχόληση, το 13,2% αναζητά αποκλειστικά πλήρη απασχόληση, ενώ το 80,1% αναζητά πλήρη αλλά στην ανάγκη είναι διατεθειμένο να εργαστεί και με

μερική απασχόληση. Τέλος, το 6,7% είτε αναζητά μερική απασχόληση είτε δεν ενδιαφέρεται αν θα βρει μερική ή πλήρη απασχόληση.

Περαιτέρω, ένα ποσοστό ανέργων 6,7% απέρριψε, κατά τη διάρκεια του δευτέρου τριμήνου του 2015, κάποια πρόταση ανάληψης εργασίας για διάφορους λόγους, είτε επειδή δεν εξυπηρετούσε ο τόπος εργασίας 27,6%, είτε δεν ήταν ικανοποιητικές οι αποδοχές 21,5%, και άλλοτε γιατί δεν εξυπηρετούσε το ωράριο εργασίας 19,7%.

Το ποσοστό των ανέργων που δεν έχουν εργαστεί ποτέ στο παρελθόν, ανέρχεται στο 23,5% του συνόλου των ανέργων ενώ οι μακροχρόνια άνεργοι -αυτοί που αναζητούν από 12 μήνες και άνω εργασία, ανεξάρτητα από το αν έχουν εργαστεί στο παρελθόν-, αποτελούν αντίστοιχα το 73,1%.

Το ποσοστό ανεργίας των ατόμων με ξένη υπηκοότητα, είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο των Ελλήνων υπηκόων 29,6% έναντι 24,1%. Επίσης, το 71,4% των ξένων υπηκόων είναι οικονομικά ενεργό, ποσοστό σημαντικά υψηλότερο από το αντίστοιχο των Ελλήνων το οποίο είναι 50,8%.

Σε επίπεδο Περιφέρειας το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται Δυτική Μακεδονία με 30,1%, και στη Δυτική Ελλάδα με 27,8%. Στον αντίποδα, το μικρότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στο Νότιο Αιγαίο με 13,4% και Βόρειο Αιγαίο με 19,4%.

Αναλυτικότερα, κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2015, βρήκαν απασχόληση 162.794 άτομα, τα οποία δήλωσαν ότι ήταν άνεργα πριν από ένα έτος. Παράλληλα, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, 48.435 άτομα μετακινήθηκαν από τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό σε θέσεις απασχόλησης. Αντίθετα, 129.444 άτομα, τα οποία ένα χρόνο πριν ήταν απασχολούμενα, σήμερα είναι άνεργα και άλλα 58.277 άτομα που ήταν απασχολούμενα, είναι πλέον οικονομικά μη ενεργά.

Επιπλέον, 114.270 άτομα, που πριν ένα έτος ανήκαν στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό, εισήλθαν στην αγορά εργασίας αναζητώντας απασχόληση, αλλά είναι άνεργα.

Εξετάζοντας την εξέλιξη του αριθμού των απασχολούμενων, ανά τομέα της οικονομίας, παρατηρείται ότι στον πρωτογενή τομέα υπάρχει μείωση 0,7% στον αριθμό των απασχολούμενων σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό τρίμηνο. Στον δευτερογενή παρατηρείται αύξηση 1,3% στον αριθμό των απασχολούμενων και στον τριτογενή αύξηση 3,3%. Το ποσοστό της μερικής απασχόλησης ανέρχεται στο 9,5% του συνόλου των απασχολούμενων.

Από το υποσύνολο αυτό των εργαζομένων το 68,0% έκανε αυτή την επιλογή διότι δεν μπόρεσε να βρει πλήρη απασχόληση, το 7,3% για άλλους προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους, το 4,0% γιατί εκπαιδεύεται, το 2,7% διότι φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες και το 18,1% για διάφορους άλλους λόγους. Το ποσοστό των μισθωτών, το οποίο εκτιμάται σε 64,8%, εξακολουθεί να είναι χαμηλότερο του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οποία ανέρχεται στο 83,5 του συνόλου των απασχολούμενων.

2.4 Η Ανεργία στην περιφερειακή ενότητα Λάρισας

Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΑΕΔ που αφορούν την περιφερειακή ενότητα Λάρισας, και αναφέρονται στην τοπική εφημερίδα της Λάρισας 'ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ', ο επίσημος αριθμός των καταγεγραμμένων ανέργων στα μητρώα του ΟΑΕΔ για στις αρχές του μήνα Αύγουστου του 2015, είναι 24.638 άτομα.

Αναλυτικότερα, ο Δήμος Λάρισας, στις αρχές του Αυγούστου 2015, συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας που φτάνει στα τρία τέταρτα των ανέργων 17.823 άτομα, ενώ στον Δήμο Τυρνάβου, οι άνεργοι είναι 2.021 άτομα. Ακολουθεί η Ελασσόνα με 1.794 ανέργους, τα Φάρσαλα με 1.326 και παρακάτω βρίσκεται ο Δήμος Τεμπών με 649 ανέργους, ο δήμος Κιλελέρ με 592 και στο τέλος η Αγιά με 433 ανέργους.

Επίσης, παρατίθενται τα τελευταία καταγεγραμμένα στοιχεία της ανεργίας, για την περιφέρεια Θεσσαλίας μηνός Νοεμβρίου 2015, στο παράρτημα, από την επίσημη ιστοσελίδα του ΟΑΕΔ.

2.5 Ο Ρόλος του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

Ο Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) είναι το κύριο όργανο εφαρμογής της Κυβερνητικής Πολιτικής για την απασχόληση, ώστε να εξασφαλιστούν οι αναγκαίες προϋποθέσεις ταχείας προσαρμογής της προσφοράς εργασίας προς τις απαιτήσεις της ζήτησης, σε αρμονία με το εκάστοτε Πρόγραμμα Οικονομικής Ανάπτυξης της Χώρας και τις συναφείς κατευθύνσεις και οδηγίες του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η λειτουργία του ΟΑΕΔ διέπεται από το καθεστώς του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου. Είναι διοικητικά αυτόνομος και διοικείται από το Διοικητή και το Διοικητικό Συμβούλιο. Η συγκρότηση του ΔΣ, που στηρίζεται στην αρχή της τριμερούς εκπροσώπησης, δημιουργεί ευνοϊκότερους όρους διαλόγου μεταξύ της Πολιτείας και των Κοινωνικών Εταίρων. Ο Ο.Α.Ε.Δ. στηρίζεται σε τρεις άξονες λειτουργίας. Κύριος σκοπός του είναι η απορρόφηση των ανέργων με την εξασφάλιση θέσεων εργασίας, να προωθεί την κοινωνική μέριμνα για την οικογένεια και την μητρότητα και να παρέχει προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης. Οι δράσεις και τα προγράμματα υλοποιούνται κυρίως μέσω των ενεργητικών πολιτικών αγοράς εργασίας για την μείωση της ανεργίας, για την αύξηση της απασχόλησης και την επαγγελματική κατάρτιση ανέργων και εργαζομένων, των παθητικών πολιτικών που αφορούν σε μέτρα ασφάλισης της ανεργίας (βασικό επίδομα ανεργίας) και άλλων επιδομάτων και παροχών κοινωνικής προστασίας (μητρότητας, οικογένεια, λειτουργία Βρεφονηπιακών Σταθμών ΟΑΕΔ) και τέλος των ενεργητικών πολιτικών για την επαγγελματική εκπαίδευση σύστημα Μαθητείας. (www.oaed.gr)

2.6 Ιστορική Εξέλιξη του Οργανισμού

Ο κυριότερος οργανισμός, με τον οποίο συνεργάζεται το υπουργείο εργασίας για την άμεση αποκατάσταση των ανέργων είναι Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ). Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Οργανισμού τα πρώτα Γραφεία Ευρέσεως Εργασίας (Γ.Ε.Ε.), ιδρύθηκαν τον Σεπτέμβριο του 1922 δεν υπήρχε κάποια νομοθεσία λειτουργίας τους ούτε τα κονδύλια λειτουργίας τους ήταν εξασφαλισμένα με κάποιο τρόπο. Το έτος 1955, με το Νομοθετικό Διάταγμα 2961/54

συστάθηκε ο Οργανισμός Απασχολήσεως και Ασφαλίσεως Ανεργίας (ΟΑΑΑ) ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας. Το 1969, μετονομάστηκε σε Οργανισμό Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), με το Νομοθετικό Διάταγμα 212/69 και επίσης, ρυθμίστηκαν θέματα οργάνωσης και διοίκησης του Ο.Α.Ε.Δ.. Με τον Ν. 2656/2001 ο ΟΑΕΔ έλαβε τη σύγχρονη μορφή του και σύστησε τα Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης ως νέες καινοτόμες υπηρεσίες σε αντικατάσταση των Γραφείων Εργασίας. Με τον Ν.3144/2003, δημιουργήθηκε η Ειδική Υπηρεσία Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης, με κριτήρια λειτουργίας που συμβαδίζουν με τη λογική λειτουργίας της ιδιωτικής οικονομίας, για τον συντονισμό της οργάνωσης και λειτουργίας των ΚΠΑ. Με τον Ν. 3518/2006 τα ΚΠΑ μετονομάστηκαν σε ΚΠΑ2 ώστε να μετεξελιχθούν σε one-stop shops, υπηρεσίες μίας στάσης για την προώθηση στην απασχόληση και τις επιδοματικές πολιτικές. Το 2011, η Ειδική Υπηρεσία ΚΠΑ αντικαταστάθηκε από τη Διεύθυνση Συντονισμού και Ανάπτυξης Δικτύου Υπηρεσιών Απασχόλησης, στο πλαίσιο της μετατροπής των ΚΠΑ2 σε υπηρεσίες εξυπηρέτησης μίας στάσης (Ν. 3996/2011).

2.7 Οι ενεργητικές πολιτικές του ΟΑΕΔ

Ο Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ), στην επιμέλεια του υπουργείου εργασίας προωθεί προγράμματα για την άμεση αποκατάσταση των ανέργων είτε ως εργαζόμενοι , είτε ως απασχολούμενοι , είτε ως εκπαιδευόμενοι .

Τα συγκεκριμένα προγράμματα μπορεί να απευθύνονται στα άτομα κάθε ηλικίας , φύλου και μόρφωσης. Τα προγράμματα αυτά σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Οργανισμού, είναι :

1. Προγράμματα επιχορηγούμενα για πρόσληψη ανέργων πτυχιούχων μέχρι 35 ετών από επιχειρήσεις, με στόχο άμεση αποκατάσταση των νεοεισαχθέντων στην αγορά εργασίας αλλά και για την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας .
2. Προγράμματα επιχορηγούμενα για την πρόσληψη ανέργων που βρίσκονται πλησίον την σύνταξης και δεν έχουν συμπλήρωση της προϋποθέσεις για την συνταξιοδότησης από φορέα κυρία ασφάλισης. Τα συγκεκριμένα άτομα δυσκολεύονται απασχόληση στη αγορά

εργασίας λόγω της ηλικίας τους, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να εκπληρώσουν της προϋποθέσεις για την συνταξιοδότηση τους με αυτά τα προγράμματα συμπληρώνουν της προϋποθέσεις συνταξιοδότηση τους αλλά και εργάζονται μέχρι να συνταξιοδοτούν .

3. Ειδικό πρόγραμμα ολοκληρωμένης παρέμβασης πρώην εργαζομένων που προέρχονται από επιχειρήσεις που έχουν κλείσει, με σκοπό άμεση αποκατάσταση τους στην αγορά εργασίας. Με αυτό το τρόπο το κράτος προωθεί θέσεις εργασίας στους πρώην εργαζομένους μεγάλων επιχειρήσεων και τους αποκαθιστά στην αγορά εργασίας .

4. Ειδικό πρόγραμμα ενίσχυσης εργοδοτών με επιχορήγηση για πρόσληψη ανέργων ατόμων με αναπηρία (Α.ΜΕ.Α), απεξαρτημένων από εξαρτησιογόνες ουσίες , νεαρών παρεμβατικών ατόμων που βρίσκονται σε κοινωνικό κίνδυνο . Με αυτό το τρόπο το κράτος προωθεί θέσεις εργασίας σε ευπαθή άτομα, οι οποίοι δυσκολεύονται να βρουν εργασία λόγω της ιδιαιτερότητας τους .

5. Πρόγραμμα επιχορήγησης των ROM της βορείου Ελλάδος, για άτομα ηλικίας 18-64 ετών για δημιουργία νέων επιχειρήσεων ή για βελτίωση είδη υπαρχόντων. Στόχος του προγράμματος είναι η ένταξη των ROM στην αγορά εργασίας αλλά και δημιουργία θέσεων εργασίας .

6. Πρόγραμμα ενίσχυσης νέων ελεύθερων επαγγελματιών ηλικίας 18-64 ετών, για την ένταξη τους στην αγορά εργασίας . Στόχος του προγράμματος είναι η δημιουργία θέσεων εργασίας και η καταπολέμηση της ανεργίας .

7. Πρόγραμμα ενίσχυσης νέων επιστημόνων. Στόχος του προγράμματος είναι η ενθάρρυνση και οικονομική ενίσχυση νέων επιστημόνων που αποφασίζουν να ασκήσουν το επάγγελμα τους δημιουργώντας τη δική τους μικρή επιχείρηση.

8. Πρόγραμμα απασχολήσεις ανέργων σε επιχειρήσεις, με την κάλυψη των ασφαλιστικών εισφορών. Στόχος του προγράμματος είναι η οικονομική ελάφρυνση εργοδοτών, η δημιουργία θέσεων εργασία και καταπολέμηση της ανεργίας

9. Ο ΟΑΕΔ επίσης δραστηριοποιείται στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με τη λειτουργία 51 Επαγγελματικών Σχολών (ΕΠΑΣ) Μαθητείας, 25 Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ), 29 Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) μεταλυκειακού επιπέδου και 30 Γραφείων Διασύνδεσης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΓΔΕΕ) με την αγορά εργασίας που μόλις ξεκίνησαν να λειτουργούν στις εκπαιδευτικές

του δομές. Ο ΟΑΕΔ είναι ο δημόσιος φορέας που εφαρμόζει με επιτυχία το σύστημα της Μαθητείας στη χώρα μας από το 1952. Μαθητεία είναι το εκπαιδευτικό σύστημα που συνδυάζει τη θεωρητική και εργαστηριακή εκπαίδευση στην τάξη με την πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Η φοίτηση στις ΕΠΑΣ διαρκεί δύο έτη (τέσσερα εξάμηνα). Οι μαθητές των ΕΠΑΣ το πρώι πραγματοποιούν την πρακτική τους άσκηση σε επιχειρήσεις ενώ το απόγευμα παρακολουθούν θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα στις ίδιες ειδικότητες. Κάθε χρόνο φοιτούν 10.000-11.000 μαθητές στις ΕΠΑΣ Μαθητείας του ΟΑΕΔ. Οι μαθητές που φοιτούν στις Σχολές του ΟΑΕΔ αποκτούν επαγγελματική εμπειρία σε πραγματικές συνθήκες εργασίας ασκούμενοι σε επιχειρήσεις όλων των κλάδων της εθνικής οικονομίας σε πολλές τεχνικές ειδικότητες. Οι μαθητεύομενοι ασκούνται σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ελεύθερους επαγγελματίες, μεγάλες ιδιωτικές επιχειρήσεις, σε ΔΕΚΟ, Δήμους και στον δημόσιο τομέα. Το σύστημα on the job-training που εφαρμόζει ο ΟΑΕΔ έχει αποδειχθεί αποτελεσματικό στην πράξη καθώς οι μαθητές σε σημαντικό ποσοστό μετά το τέλος των σπουδών τους συνεχίζουν να απασχολούνται στις θέσεις πρακτικής άσκησης. Η αμοιβή των ασκούμενων μαθητών ανέρχεται στο 75% του κατώτατου ημερομισθίου που ορίζει η Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΕΓΣΣΕ) και για τα τέσσερα εξάμηνα πρακτικής άσκησης, που αντιστοιχεί σε 17,12 € την ημέρα (www.oaed.gr).

Καθώς παρατηρούμε αναλυτικότερα τα προγράμματα που ανακοινώνονται από τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού είναι εμφανές ότι απευθύνονται σε άτομα όλων των ηλικιών και κατηγοριών

Το πρώτο πρόγραμμα απευθύνεται στους νεοεισαχθέντες στην αγορά απασχόλησης, οι οποίοι λόγω έλλειψης προσόντων ή πείρας δυσκολεύονται να εργαστούν. Το δεύτερο πρόγραμμα είναι ικανό να απορροφήσει άτομα μεγάλης ηλικίας που έχασαν την ευκαιρία να συμπληρώσουν τα νόμιμα χρόνια για την συνταξιοδότηση τους. Το τρίτο πρόγραμμα είναι ικανό να απορροφήσει άτομα που εργαζόταν σε μεγάλες επιχειρήσεις και έκλεισαν λόγω της μεγάλης οικονομικής ύφεσης που διέπει την ελληνική πραγματικότητα με στόχο την άμεση αποκατάσταση τους στην αγορά εργασίας. Το τέταρτο πρόγραμμα απευθύνεται σε ΑΜΕΑ άτομα με αναπηρία, σε πρώην τοξικομανείς άτομα με παρεμβατική συμπεριφορά που προσπαθούν να επανενταχθούν στην κοινωνία και είναι αδύνατο λόγω

της ιδιόμορφης κατάστασης τους να βρουν εργασία. Το πέμπτο πρόγραμμα είναι αποκλειστικά για τους ROM, μια ομάδα με πολλά προβλήματα στην αναζήτηση και εύρεση εργασίας. Το έκτο πρόγραμμα απευθύνεται σε νέους ελεύθερους επαγγελματίες, οι οποίοι προσπαθούν να δημιουργήσουν τις δικές τους θέσεις απασχόλησης. Το έβδομο πρόγραμμα είναι για τους νέους επιστήμονες οι οποίοι επιθυμούν να ασκήσουν το επάγγελμά τους. Τέλος το όγδοο πρόγραμμα απευθύνεται στους εργαζόμενους που οι εργοδότες τους δεν δύναται να πληρώσουν τις ασφαλιστικές εισφορές τους (www.oaed.gr).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

3.1 Ερευνητικά ερωτήματα

Σύμφωνα με τους στόχους του ερευνητικού πεδίου της παρούσας μελέτης, τα ερευνητικά ερωτήματα μπορούν να διατυπωθούν με τον ακόλουθο τρόπο.

- Ποια είναι η άποψη των πολιτών της Λάρισας σχετικά με το αν οι δράσεις και τα προγράμματα του ΟΑΕΔ βοηθούν στη μείωση της ανεργίας;
- Σε ποια σημεία χρειάζονται παρεμβάσεις προς την κατεύθυνση της βελτίωσης των παρεχόμενων δράσεων και προγραμμάτων του ΟΑΕΔ και ποιες είναι οι προτάσεις που γεννιούνται ώστε να συμβάλλουν ουσιαστικά και μακροπρόθεσμα στη μείωση της ανεργίας.

3.2 Μεθοδολογία της έρευνας

Ο εντοπισμός της κατάλληλης μεθοδολογίας αποτελεί βασικό προβληματισμό τόσο σε σχέση με το υπό διερεύνηση πεδίο, όσο και σε σχέση με τις πραγματικές συνθήκες της έρευνας (σκοπός, δείγμα, δυσκολίες, χρόνος, κόστος, περιορισμοί). Κι αυτό διότι, σύμφωνα με την Παρασκευοπούλου – Κόλλια (2008) η επιλογή της μεθοδολογίας αποτελεί κρίσιμο παράγοντα στην έκβαση της έρευνας και κατ' επέκταση στην εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων.

Συγκεκριμένα, στην έρευνα περί ανεργίας έχουν χρησιμοποιηθεί ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι, με δεδομένη την κυριαρχία της ποσοτικής μεθοδολογίας (Fryer & Payne, 1986, Pernice, 1996). Η ποσοτική προσέγγιση επιλέχθηκε ως η κατάλληλη για τη παρούσα έρευνα. Σύμφωνα με τους Cohen, et al., (2008), η επιλογή της προσέγγισης αυτής στηρίζεται, στο ότι χρησιμοποιεί μετρήσιμα εργαλεία και ως εκ τούτου έγκυρα οδηγούν σε στατιστικές αναλύσεις. Επιπλέον, σύμφωνα με τον Bird et al. (1999) η ποσοτική έρευνα

επικεντρώνεται στην επαλήθευση ή απόρριψη προκαθορισμένων υποθέσεων. Επιπροσθέτως, αναφέρουν ότι, η ποσοτική προσέγγιση από τη μια μεριά παρέχει συγκρίσιμα δεδομένα και πληροφορίες που αντιστοιχούν σε μεγάλες ομάδες περιπτώσεων κι από την άλλη, παρέχει δομημένα δεδομένα και πληροφορίες που μπορούν να αναλυθούν στατιστικά.

Η παρούσα έρευνα αποσκοπεί στη διαπίστωση και καταγραφή της πραγματικότητας και της κατάστασης όπως αυτή περιγράφεται από τις απόψεις των ιδίων των πολιτών της Λάρισας. Εφόσον, λοιπόν στην ποσοτική έρευνα στόχος είναι η συλλογή των ιδίων ακριβώς δεδομένων και πληροφοριών για κάθε ερωτηθέντα, επιλέχθηκε η εφαρμογή της περιγραφικής μεθόδου, με τη χρήση ερωτηματολογίου το οποίο επιτρέπει την ερμηνεία γεγονότων, καταστάσεων και συμπεριφορών. Το ερωτηματολόγιο ως εργαλείο έρευνας, δίνει τη δυνατότητα συλλογής μεγάλου πλήθους δεδομένων, σε σύντομο χρονικό διάστημα και χρησιμοποιείται ευρύτατα στις κοινωνικές επιστήμες.

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου θα μπορούσε να διασφαλιστεί μέσω διενέργειας συνεντεύξεων από συμμετέχοντες καθώς θα είχαμε τη δυνατότητα να εμβαθύνουμε και να αντλήσουμε περισσότερες πληροφορίες όσο αναφορά το ζήτημα που διερευνούμε. Ωστόσο δεν επιλέχθηκε η χρήση της συνέντευξης ως μεθοδολογικό εργαλείο της έρευνας καθώς υπάρχουν διάφορα μειονεκτήματα. Ένα από αυτά είναι ο διαθέσιμος χρόνος των πολιτών που δεν είναι ο ίδιος για όλους, καθώς για αρκετούς είναι περιορισμένους και η συνέντευξη είναι αρκετά χρονοβόρα σε σχέση με το ερωτηματολόγιο. Επιπλέον η ανωνυμία του ερωτηματολογίου αποτελεί και πιο εύκολη επιλογή του ερωτηθέντα από την συνέντευξη. Σύμφωνα με τον Ιωσηφίδη (2003) το υποκείμενο στοιχείο στις συνεντεύξεις είναι συχνά κυρίαρχο, και μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στην αξιοπιστία των αποτελεσμάτων. Ο ΟΑΕΔ τα τελευταία χρόνια υλοποιεί προγράμματα και χρηματοδοτεί δράσεις για επιχειρήσεις ώστε να προσλάβει νέους υπαλλήλους ή να διατηρήσει τις θέσεις εργασίας που είχε, αποκτώντας ολοένα και μεγαλύτερη επαφή και συναλλαγή με τους πολίτες είτε είναι άνεργοι, είτε είναι εργαζόμενοι ή είναι εργοδότες. Για αυτό, η παρούσα εργασία προκειμένου να οδηγήσει σε μια πληρέστερη εικόνα απευθύνεται σε όλους τους κατοίκους

της Λάρισας και των ευρύτερων περιοχών της, ώστε να διερευνηθούν όλες οι απόψεις και όχι μόνο των ωφελουμένων.

Η δομή των ερωτηματολογίων παρέχει την δυνατότητα λήψης ποιοτικών στοιχείων μέσω ερωτήσεων ονομαστικού τύπου π.χ. φύλο, ηλικία, σπουδές, και διατακτικού τύπου μέσω πεντάβαθμης κλίμακας Likert. Η επεξεργασία των στοιχείων περιλαμβάνει περιγραφική στατιστική επεξεργασία. Για την ανάλυση μιας μεταβλητής ονομαστικού τύπου –ποιοτικά στοιχεία- και για τα δεδομένα κλίμακας υπολογίστηκαν η απόλυτη και η σχετική κατανομή συχνοτήτων των απαντήσεων. Χρησιμοποιήθηκε κατά κύριο λόγο το σχήμα της πίτας σε απλή και τρισδιάστατη διάσταση για την απεικόνιση των αποτελεσμάτων, ενώ η επεξεργασία των δεδομένων έγινε με το πρόγραμμα επεξεργασίας δεδομένων excel.

3.3 Πληθυσμός έρευνας

Ο πληθυσμός της έρευνας αφορά ανέργους ή μη, ωφελούμενους ή μη, ηλικίας 20 και άνω οι οποίοι μπορεί να είναι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας, απολυμένοι, άτομα που αναζητούν εργασία μέσω επιδοτούμενων προγραμμάτων ή που ενδιαφέρονται να ιδρύσουν δική τους επιχείρηση, άτομα που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (αποφυλακισμένοι, απεξαρτημένοι, ΑΜΕΑ) και τυχόν εργοδότες που συμμετέχουν ή ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν σε προγράμματα του ΟΑΕΔ όπως επιχορηγήσεις για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, κοινωνικού χαρακτήρα, προώθησης της απασχόλησης με επιδότηση των επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων κ.λπ. Η περιοχή εφαρμογής της ερευνητικής μελέτης περιλαμβάνει τον Δήμο Λαρισαίων και όμορους Δήμους όπως Τεμπών, Κιλελέρ, Τύρναβου και αυτό για να εντοπίσουμε τυχόν μετακινήσεις ανθρώπινου δυναμικού για εργασιακούς κυρίως λόγους.

3.4 Επιλογή Δείγματος

Προκειμένου να συλλεχθούν οι αναγκαίες πληροφορίες και δεδομένα από μια μικρή αντιπροσωπευτική ομάδα του πληθυσμού, ξεκίνησε η διενέργεια δειγματοληπτικών

ερευνών. Άλλωστε η εξέταση όλων των μελών του πληθυσμού της ερευνητικής περιοχής ήταν ανέφικτη. Σύμφωνα με τον Μαρούδα (2009), η δειγματοληψία μπορεί να είναι είτε τυχαία είτε συμπτωματική. Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της συμπτωματικής δειγματοληψίας ωστόσο έγινε κάποια επιλογή δείγματος προκειμένου να υπάρξει αντιπροσώπευση από όλες τις ομάδες –ηλικίες της έρευνας οι οποίοι, βέβαια έχουν προσεγγίσει ή έχουν συναλλάξει με τις υπηρεσίες του ΟΑΕΔ τουλάχιστον μία φορά. Για το σκοπό αυτό διανεμήθηκαν ερωτηματολόγια σε διαφορετικές ηλικίες ατόμων και σε διάφορες περιοχές. Μία σύντομη ενημερωτική επιστολή πληροφορούσε τους συμμετέχοντες για το αντικείμενο και το στόχο της έρευνας, υπογραμμίζοντας την ανωνυμία των ερωτηθέντων και επισημαίνοντας την σημαντικότητα της συμμετοχής τους για την ολοκλήρωση της έρευνας.

Αρχικά σχεδιάστηκε ώστε να διανεμηθούν γύρω στα 100 ερωτηματολόγια και η συλλογή τους προγραμματίστηκε να διαρκέσει από τις 15 Σεπτεμβρίου έως 15 Οκτωβρίου. Τελικά, χρησιμοποιήθηκαν 82 ερωτηματολόγια στη στατιστική ανάλυση αφού αφαιρέθηκαν αυτά που δεν συμπληρώθηκαν, και αυτά που είχαν αρκετές ελλειπείς απαντήσεις. Σύμφωνα με τον Μαρούδα, (2009) το μέγεθος του δείγματος θεωρείται περισσότερο από επαρκές, αφού το ελάχιστο απαιτούμενο μέγεθος δείγματος για τη διενέργεια παραγοντικής ανάλυσης ορίζεται στο δεκαπλάσιο του μέγιστου αριθμού των ερωτημάτων από τα οποία αποτελείται μια σύνθετη μεταβλητή.

3.5 Ερευνητικά Εργαλεία

Το ερωτηματολόγιο όπως σημειώνουν οι Cohen and Manion, (1994) και τόσο η Bell, (2001) μας δίνει τη δυνατότητα συλλογής μεγάλου πλήθους πληροφοριών με χαμηλό σχετικά κόστος. Στο πλαίσιο της ποσοτικής προσέγγισης της έρευνας σχεδιάστηκε το ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις κλειστού τύπου και αυτό κυρίως για να συμμετάσχουν στην έρευνα όσο το δυνατόν περισσότεροι πολίτες. Επιπλέον, από ένα εύρος συγκεκριμένων ερωτημάτων να δοθούν οι απαντήσεις στα ερευνητικά θέματα που αφορούν το προς διερεύνηση θέμα και για τη διεξαγωγή μιας ικανοποιητικής στατιστικής επεξεργασίας που

απαιτεί ασφαλή κωδικοποίηση των δεδομένων. Το ερωτηματολόγιο ολοκληρώθηκε έτσι ώστε να συλλεχθούν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες από ένα όχι μεγάλο αριθμό ερωτήσεων, που πιθανώς θα κούραζε ή θα έκανε επισφαλή τη συμπλήρωση όλων των ερωτήσεων σχετικά με το αντικείμενο της έρευνας, καθώς αρκετοί πολίτες δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερο ζήλο κι ανταπόκριση στη συμπλήρωση ερωτηματολογίων. Το κάθε ερωτηματολόγιο αποτελείται από δύο μέρη. Το πρώτο μέρος αποτελείται κυρίως από δημογραφικά στοιχεία. Ειδικότερα, καλούνται οι συμμετέχοντες να συμπληρώσουν τα ατομικά τους στοιχεία όπως φύλο, ηλικία, τόπος καταγωγής, τόπος κατοικίας, οικογένεια, σπουδές και άλλα στοιχεία όπως εάν είναι άνεργοι ή όχι, εάν συμμετέχουν ή συμμετείχαν σε κάποιο από τα επιδοτούμενα προγράμματα του ΟΑΕΔ και την άποψη τους σχετικά με το εάν τα προγράμματα ή οι δράσεις του ΟΑΕΔ βοηθούν στη μείωση της ανεργίας. Το δεύτερο μέρος αποτελείται από εννιά ερωτήσεις και θεωρείται ο βασικός κορμός του ερωτηματολογίου καθώς μέσω των απαντήσεων αποτυπώνονται οι απόψεις μέσω εμπειριών ή μη, για τη λειτουργία των δράσεων ή των προγραμμάτων του ΟΑΕΔ. Πιο συγκεκριμένα,

- Η 1^η ερώτηση αφορά στο κατά πόσο ο σχεδιασμός των δράσεων ή των προγραμμάτων γίνεται σύμφωνα με τις ανάγκες των ανέργων. Οι απαντήσεις θα μας δώσουν πληροφορίες ουσιαστικές για το αν ο ΟΑΕΔ σχεδιάζει τις κατάλληλες δράσεις ή προγράμματα με γνώμονα τους ανέργους ώστε να μειωθεί ουσιαστικά η ανεργία.
- Η 2^η ερώτηση διερευνά το βαθμό ικανοποίησης από τη δημοσιοποίηση των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ. Οι απαντήσεις θα μας δώσουν πληροφορίες κατά πόσο ο ΟΑΕΔ φροντίζει να ενημερώσει όσο το δυνατόν περισσότερους ή ένα καταφέρει να ενημερώσει όλους τους ενδιαφερόμενους για τα προγράμματα του.
- Η 3^η ερώτηση στοχεύει να διερευνήσει κατά πόσο ο χρόνος που απαιτείται για την συμμετοχή των ενδιαφερομένων είναι επαρκής ή όχι. Μέσω των απαντήσεων θα ενημερωθούμε κατά πόσο ο ΟΑΕΔ παρέχει τον κατάλληλο χρόνο εκδήλωσης ενδιαφέροντος προς τους πολίτες που θέλουν να υποβάλλουν αίτηση συμμετοχής.
- Η 4^η ερώτηση δεν είναι εντελώς υποκειμενική καθώς διερευνά το βαθμό ευκολίας δυσκολίας των προγραμμάτων ή δράσεων του ΟΑΕΔ για όλους τους ενδιαφερόμενους και όλες τις ηλικίες ανεξαρτήτων γνώσεων. Οι απόψεις ή εμπειρίες των συμμετεχόντων

της έρευνας θα μας δώσουν πληροφορίες σχετικά με το εάν είναι κατανοητές και εύκολα εφαρμόσιμες οι δράσεις και τα προγράμματα από όλους.

- Η 5^η ερώτηση αφορά τις διαδικασίες συμμετοχής και στο κατά πόσο απαιτούνται ειδικές γνώσεις και δεξιότητες για να υποβάλλουν οι ενδιαφερόμενοι την αίτηση τους. Οι απαντήσεις θα μας ενημερώσουν εάν υποβάλλουν μόνοι τους την αίτηση ή απαιτείται κάποια ειδική βοήθεια από κάποιο εξειδικευμένο γραφείο που σημαίνει επιπλέον κόστος.
- Η 6^η ερώτηση στοχεύει να διερευνήσει μέσω των απαντήσεων στο κατά πόσο τα προγράμματα και οι δράσεις σχεδιάζονται με βάση τις ανάγκες των ανέργων και των εργοδοτών.
- Η 7^η ερώτηση διερευνά το θέμα της γραφειοκρατίας και κατά πόσο ο ΟΑΕΔ προσπαθεί να μειώσει την γραφειοκρατία.
- Η 8^η ερώτηση αφορά την καταγραφή παραπόνων από τυχόν προβλήματα που προκύπτουν από την στιγμή της αίτησης και όλη τη διάρκεια του προγράμματος. Εάν υπάρχει ανταπόκριση ή όχι.
- Τέλος, η 9^η ερώτηση αφορά την αξιολόγηση των προγραμμάτων ή δράσεων του ΟΑΕΔ ώστε να υπάρξει ανατροφοδότηση στα νέα προγράμματα ή δράσεις και εάν απαιτείται κάποια βελτίωση. Οι απόψεις και οι εμπειρίες των ερωτώμενων μέσω των απαντήσεων θα μας βοηθήσουν με τη συμβολή τους.

3.6 Αξιοπιστία – Εγκυρότητα

Σύμφωνα με τον Παρασκευόπουλο (1999), πρωταρχική απαίτηση για την αξιοπιστία είναι οι μετρήσεις του μέσου συλλογής δεδομένων να έχουν σταθερότητα και συνέπεια. Όσο μεγαλύτερος είναι ο βαθμός σταθερότητας των μετρήσεων τόσο περισσότερο περιορίζονται οι περιστασιακοί παράγοντες που επηρεάζουν τη σταθερότητα των μετρήσεων όσο αναφορά την αξιοπιστία της έρευνας. Πρώτα σχεδιάστηκε ένα πιλοτικό ερωτηματολόγιο το οποίο δόθηκε σε δύο συμμετέχοντες που έχουν συναλλάξει με τον ΟΑΕΔ και έπειτα από κάποιες διορθώσεις αναπτύχθηκε ώστε να είναι το ερωτηματολόγιο αξιόπιστο και σχετικό με τα ζητούμενα της έρευνας. Εξάλλου, σύμφωνα με τον Bird et al.,

(2009) η διεξαγωγή πιλοτικών μελετών προκειμένου να δοκιμαστούν τα μέσα συλλογής δεδομένων και η συστηματική καταγραφή τους κατά τη διάρκεια της συλλογής αυτών, αυξάνουν την αξιοπιστία μιας έρευνας. Για να έχουμε απαντήσεις σωστά σταθμισμένες και επαρκείς ώστε να καλύψουν τα αντικείμενα της έρευνας, ακολουθήσαμε τη συγκεκριμένη μέθοδο. Οι προτάσεις, οι εκτιμήσεις και τα σχόλια οδήγησαν μια τελική διαμόρφωση και βελτίωση του ερωτηματολογίου. Η Bell (2001), μας αναφέρει ότι η πιλοτική εφαρμογή αποτελεί μια σύντομη και πρακτική μέθοδο που μπορεί να εξυπηρετήσει τους σκοπούς μιας έρευνας μικρού πλήθους συμμετεχόντων και όχι στις έρευνες που απευθύνονται σε μεγάλο αριθμό υποκειμένων.

Για την εγκυρότητα της έρευνας ο Παρασκευόπουλος (1999), αναφέρει ότι όσο περιορίζονται οι άσχετοι σταθεροί παράγοντες της μέτρησης, όπως χαρακτηριστικά του ερωτώμενου και οι περιστασιακοί παράγοντες όπως η ψυχική διάθεση και το ενδιαφέρον του ερωτώμενου, τόσο μεγαλύτερη είναι η εγκυρότητα της έρευνας. Επιπλέον, σύμφωνα με τους Moser and Kalton (1977) για να διασφαλιστεί η εγκυρότητα της έρευνας δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στον έλεγχο της πληρότητας και της ακρίβειας των απαντήσεων του ερωτηματολογίου. Έπειτα, για να ελεγχθεί η πληρότητα της έρευνας, πραγματοποιήθηκε έλεγχος στις απαντήσεις των ερωτηθέντων εάν έχουν απαντηθεί όλες οι ερωτήσεις. Διαπιστώθηκαν ελλείψεις και έτσι αφαιρέθηκαν τα συγκεκριμένα ερωτηματολόγια από την επεξεργασία καθώς το να εντοπιστούν οι ερωτώμενοι ώστε να συμπληρώσουν τα κενά ήταν αδύνατο λόγω ανωνυμίας. Κατόπιν ακολούθησε και ο έλεγχος, ως προς την ακρίβεια των απαντήσεων.

Εξ αρχής με την προσεκτική επιλογή διατύπωσης των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου επιδιώχθηκε μια πρώτη προσέγγιση της εγκυρότητας. Ενώ όσο αναφορά την αξιοπιστία της έρευνας η εξασφάλιση της ανωνυμίας των ερωτώμενων, η χρήση κλειστών ερωτήσεων σε συνδυασμό με την πεντάβαθμη κλίμακα Likert, η συλλογή δεδομένων από διαφορετικές πηγές την ενισχύουν.

3.7 Συλλογή Δεδομένων

Αφού συλλέχθηκαν τα ερωτηματολόγια ακολούθησε η στατιστική επεξεργασία και η εξαγωγή αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων. Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας θα δοθούν προς κάθε ενδιαφερόμενο. Επίσης, θα κατατεθούν στην υπηρεσία του ΟΑΕΔ και οπουδήποτε αλλού ζητηθεί, ώστε να αποτελέσουν έναυσμα για περαιτέρω προβληματισμό και νέο σχεδιασμό.

3.8 Δυσκολίες και Προβληματισμοί

Οι δυσκολίες και οι προβληματισμοί που αναδύθηκαν κατά τη διάρκεια της έρευνας παρατίθενται παρακάτω και εντοπίζονται στα ακόλουθα σημεία:

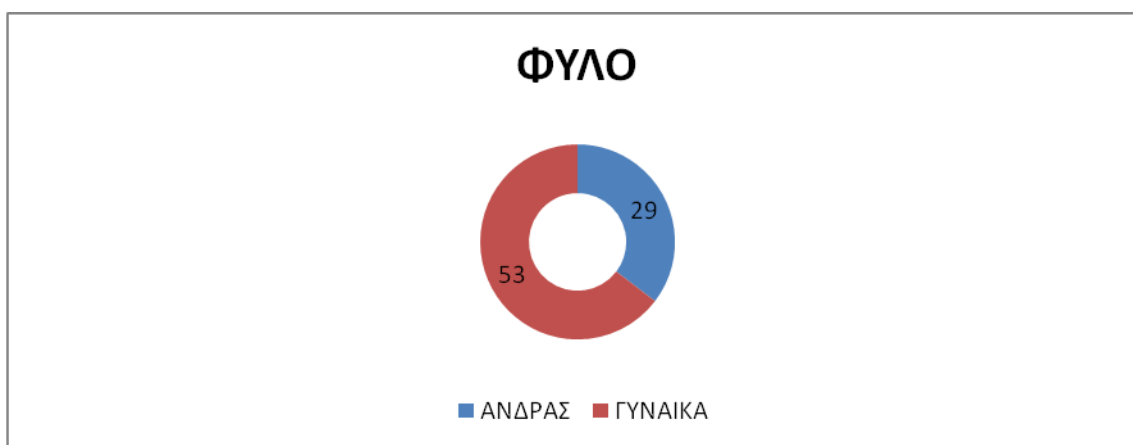
- Ο προγραμματισμός συλλογής των ερωτηματολογίων από διάφορες περιοχές της Λάρισας οδήγησε στην παράταση από την αναμενόμενη ημερομηνία συλλογής αυτών.
- Έπειτα, σύμφωνα με τον Δημητρόπουλο, (2004) οι ερωτήσεις «κλειστού» τύπου αποτελούν επιλογές της ερευνήτριας στις οποίες υποβάλλονται οι συμμετέχοντες και είναι πολύ πιθανόν να μην τους αντιπροσωπεύουν.
- Επίσης, στη συγκεκριμένη έρευνα με το συγκεκριμένο θέμα σε περίοδο καταγραφής υψηλής ανεργίας στην Ελλάδα ενέχει τον κίνδυνο να συμμετέχουν με μεγαλύτερη προθυμία όσοι έχουν παράπονο από τον συγκεκριμένο Οργανισμό και λιγότερο όσοι είναι ευχαριστημένοι.
- Τέλος, το ότι η παρούσα έρευνα αφορά τον πληθυσμό της Λάρισας και των ευρύτερων περιοχών αποτελεί αδυναμία γενίκευσης των συμπερασμάτων για όλο τον Οργανισμό σε πανελλαδικό επίπεδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

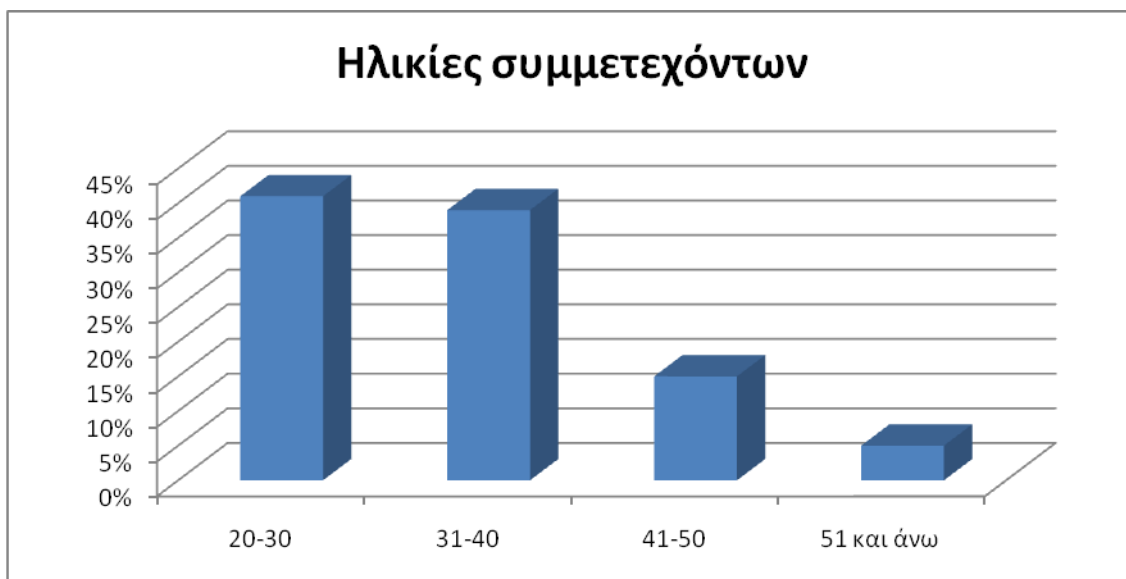
4.1 Ατομικά στοιχεία συμμετεχόντων

Στην έρευνα τελικά συμμετείχαν 82 άτομα, οι οποίοι συναλλάσσονται ή έχουν -έστω μία φορά - συναλλάσει με το τοπικό ΚΠΑ2 Λάρισας του ΟΑΕΔ. Από αυτούς , οι 29 είναι άνδρες και οι 53 γυναίκες. Το γράφημα απεικονίζει τα αντίστοιχα ποσοστά.



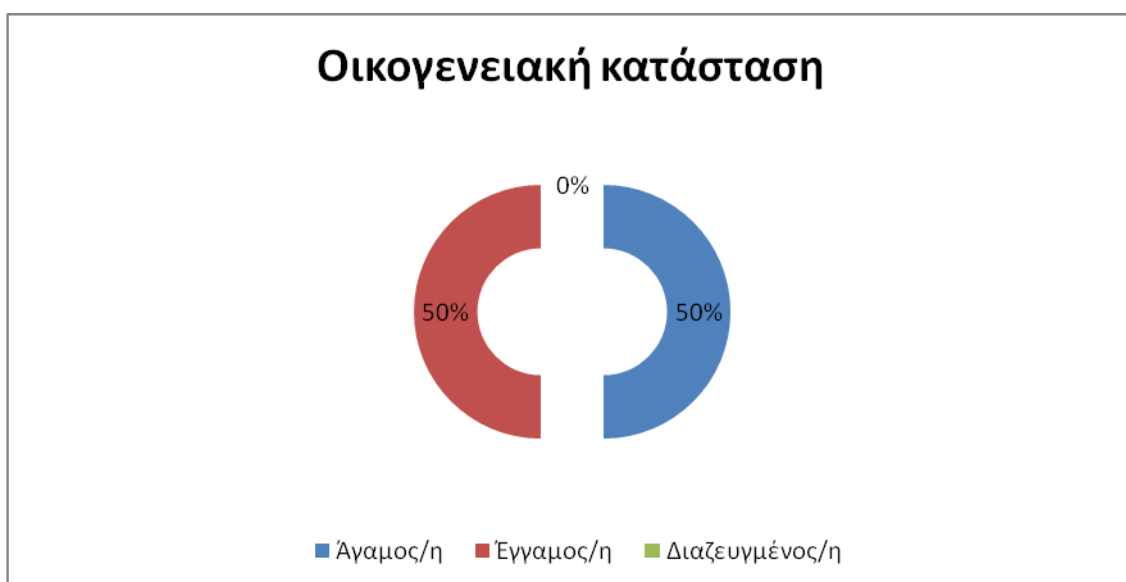
Γράφημα 4.1: Ποσοστό συμμετεχόντων ανά φύλο

Όσο αφορά τις ηλικίες των συμμετεχόντων, δύο ηλικιακές κατηγορίες συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ποσοστό είναι μεταξύ 20 και 30 ετών (41%) και η αμέσως επόμενη 31 και 40 ετών (39%). Η πρώτη ηλικιακή κατηγορία έχει και τον υψηλότερο δείκτη ανεργίας, που σημαίνει ότι τα αποτελέσματα πηγάζουν σχεδόν κατά το ήμισυ από την ηλικιακή κατηγορία που πλήττονται περισσότερο από την ανεργία. Έπειτα, ακολουθούν οι ηλικίες κατηγορίες 41 έως 50 ετών με ποσοστό συμμετοχής 15% και τελευταία κατηγορία είναι οι ηλικίες από 51 και άνω με αντίστοιχο ποσοστό συμμετοχής 5%. Το παρακάτω γράφημα απεικονίζει τα αντίστοιχα ποσοστά συμμετοχής.



Γράφημα 4.2: Ποσοστό συμμετεχόντων ανά ηλικιακή κατηγορία.

Αναφορικά με την οικογενειακή κατάσταση των συμμετεχόντων το 50% εξ αυτών είναι άγαμοι και το 50% είναι έγγαμοι. Ενώ δεν υπήρχε κανένας από τους συμμετέχοντες διαζευγμένος/η. Το παρακάτω γράφημα απεικονίζει τα αντίστοιχα ποσοστά.

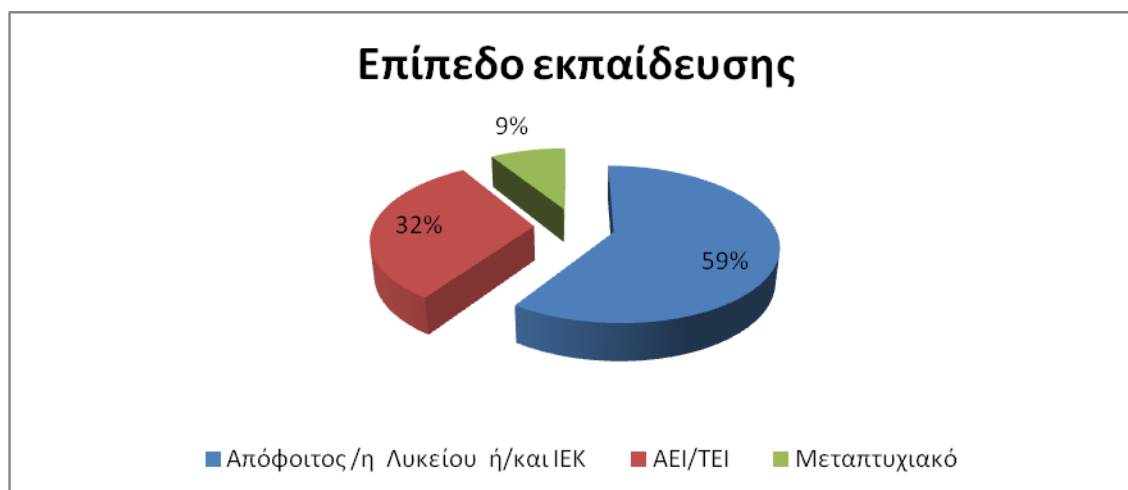


Γράφημα 4.3: Ποσοστό συμμετεχόντων ανά οικογενειακή κατάσταση.

Όσο αναφορά την εκπαίδευση των συμμετεχόντων, το μεγαλύτερο ποσοστό ερωτωμένων είναι απόφοιτοι Λυκείου ή και ΙΕΚ στο 59%, ενώ οι πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συμμετέχουν σε ποσοστό 32% και τέλος οι κάτοχοι μεταπτυχιακού συμμετέχουν σε ποσοστό 9%. Δεν υπήρξαν ερωτώμενοι κάτοχοι διδακτορικού ή υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Ο πίνακας παρακάτω παρουσιάζει και το αριθμό συμμετεχόντων και το γράφημα απεικονίζει με ποσοστά την συμμετοχή τους.

ΣΠΟΥΔΕΣ		
Απόφοιτος /η Λυκείου ή/και ΙΕΚ	49	59%
ΑΕΙ/ΤΕΙ	26	32%
Μεταπτυχιακό	7	9%
ΣΥΝΟΛΟ	82	100%

Πίνακας 4.1: Κατανομή αρ. συμμετεχόντων ανά επίπεδο σπουδών



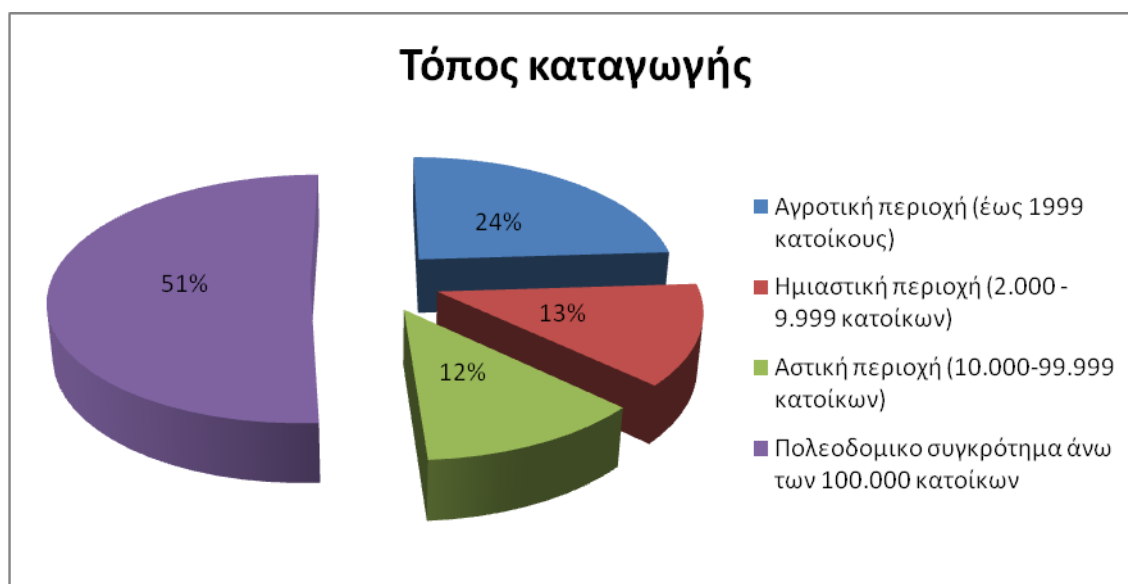
Γράφημα 4.4 : Σχηματική απεικόνιση των ποσοστών συμμετεχόντων ανά επίπεδο εκπαίδευσης.

Μια άλλη παράμετρο που θεώρησε σημαντική η ερευνήτρια να εξετάσει είναι η χωρική. Συγκεκριμένα, οι συμμετέχοντες στο πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου ερωτούνται για τον τόπο καταγωγής και έπειτα για το σημερινό τόπο κατοικίας. Εξετάζεται η μεταβολή που αν και εφόσον υπάρχει για εργασιακούς λόγους. Παρακάτω παρατηρούμε τον τόπο καταγωγής των συμμετεχόντων και διαπιστώνεται ότι το 51% εξ αυτών κατάγεται από

πολεοδομικό συγκρότημα άνω των 100.000 κατοίκων, από αστική περιοχή (10.000-99.999 κατοίκων) κατάγονται σε ποσοστό 12%, από ημιαστική περιοχή (2.000-9.999 κατοίκων) σε ποσοστό 13% και από αγροτική περιοχή (έως 1999 κατοίκους) κατάγονται ερωτώμενοι σε ποσοστό 24%. Το γράφημα παρακάτω απεικονίζει τα προαναφερθέντα.

ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ	
Αγροτική περιοχή (έως 1999 κατοίκους)	24%
Ημιαστική περιοχή (2.000 - 9.999 κατοίκων)	13%
Αστική περιοχή (10.000-99.999 κατοίκων)	12%
Πολεοδομικό συγκρότημα άνω των 100.000 κατοίκων	51%

Πίνακας 4.2: Κατανομή συμμετεχόντων ανά τόπου καταγωγής.



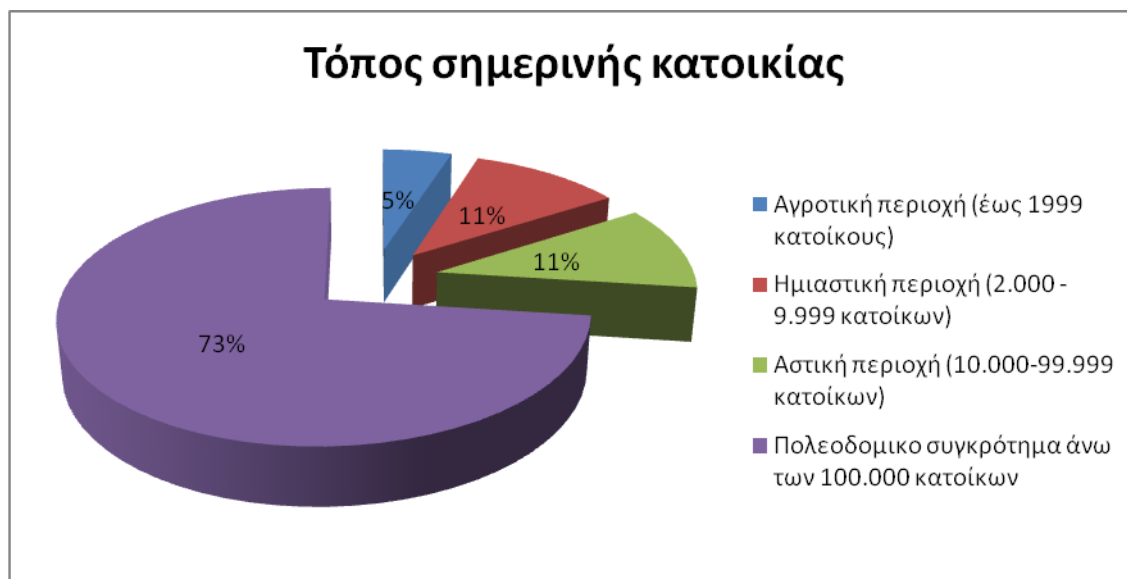
Γράφημα 4.5 : Σχηματική απεικόνιση των ποσοστών ανά τόπου καταγωγής.

Εν τούτοις τα ποσοστά του τόπου κατοικίας παρουσιάζουν κάποια μεταβολή με σύγκριση με τον τόπο καταγωγής . Ειδικότερα, το 73% των συμμετεχόντων σήμερα κατοικεί σε πολεοδομικό συγκρότημα, το 11% κατοικούν σε αστική περιοχή όπως και το 11% των

ερωτώμενων σε ημιαστική περιοχή, ενώ το 5% εξ αυτών κατοικούν σε αγροτική περιοχή. Παρατηρούμε μια μεταβολή σε ποσοστό 22% συμμετεχόντων που μετακινήθηκαν από μικρότερη περιοχή σε πολεοδομικό συγκρότημα, -και συγκεκριμένα στη Λάρισα- για εργασιακούς λόγους είτε των ιδίων, είτε του συζύγου. Δεν παρουσιάζεται ιδιαίτερη μεταβολή στις αστικές και ημιαστικές περιοχές, καθώς είναι σε ποσοστό 1% και 2% αντίστοιχα. Αντιθέτως, μεγαλύτερη μεταβολή σε ποσοστό 19% παρουσιάστηκε στις αγροτικές περιοχές, το οποίο δηλώνει ότι μετακινήθηκαν κατά κύριο λόγο από αγροτικές περιοχές και όχι από αστικές ή ημιαστικές. Ο παρακάτω πίνακας και το γράφημα δείχνουν τα ποσοστά της σημερινής κατοικίας των συμμετεχόντων στην έρευνα.

ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	
Αγροτική περιοχή (έως 1999 κατοίκους)	5%
Ημιαστική περιοχή (2.000 - 9.999 κατοίκων)	11%
Αστική περιοχή (10.000-99.999 κατοίκων)	11%
Πολεοδομικό συγκρότημα άνω των 100.000 κατοίκων	73%

Πίνακας 4.3: Κατανομή συμμετεχόντων ανά τόπου σημερινής κατοικίας.

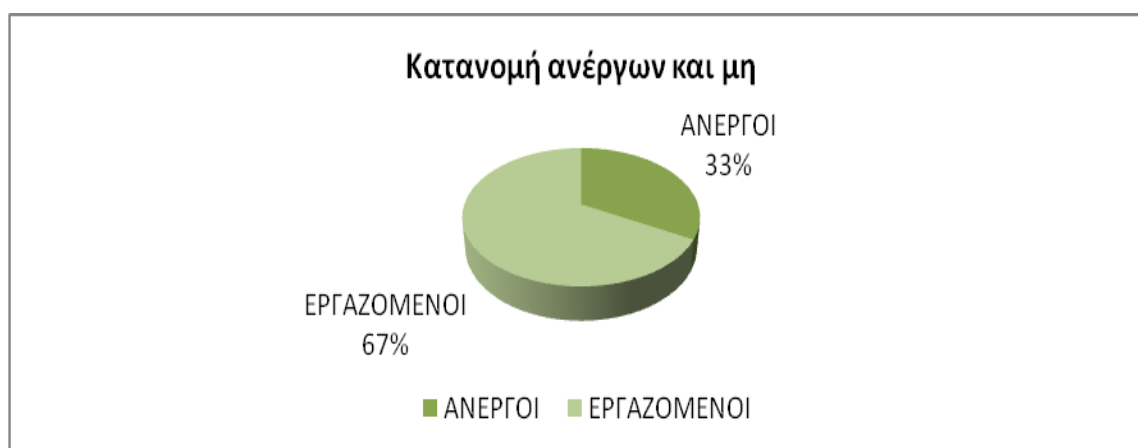


Γράφημα 4.6 : Σχηματική απεικόνιση των ποσοστών ανά τόπου σημερινής κατοικίας.

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν 82 άτομα εκ των οποίων οι 27 ήταν άνεργοι από τους οποίους συμμετέχοντες άνεργους οι 9 ήταν άνδρες και οι 18 γυναίκες. Οι υπόλοιποι 55 ήταν εργαζόμενοι πολίτες δηλαδή το 67%. Το παρακάτω γράφημα και ο πίνακας απεικονίζουν τη συγκεκριμένη κατανομή.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΜΗ		
ΑΝΕΡΓΟΙ	27	33%
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	55	67%

Πίνακας 4.4: Κατανομή συμμετεχόντων ανέργων και μη.

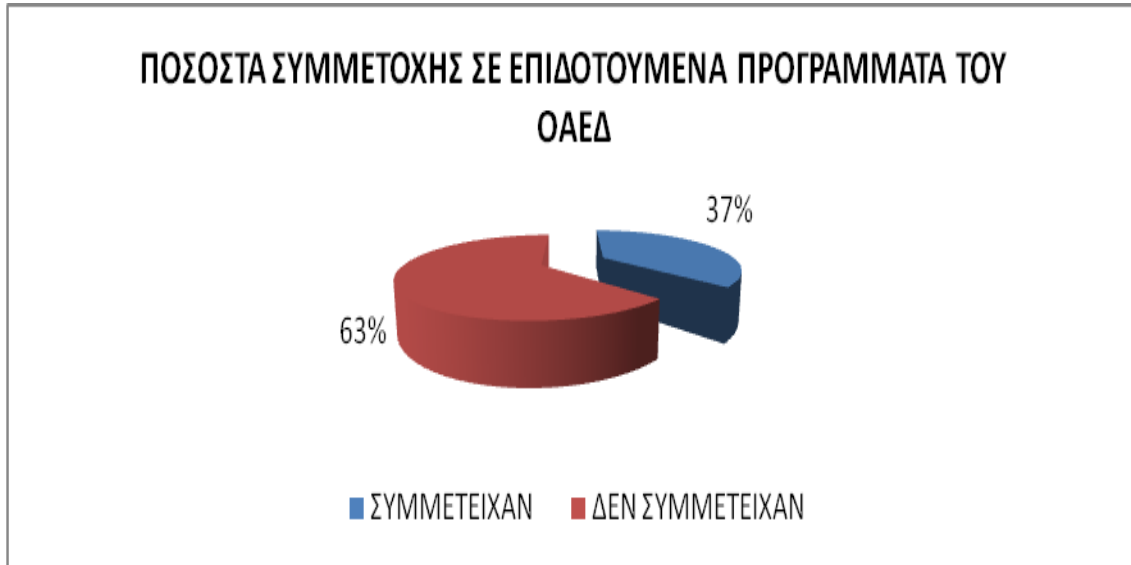


Γράφημα 4.7 : Σχηματική απεικόνιση των ποσοστών συμμετεχόντων ανέργων και μη.

Στην παρούσα ερευνητική μελέτη συμμετείχαν 30 άτομα που είχαν λάβει συμμετοχή ή συμμετέχουν σε κάποιο από τα ενεργά επιδοτούμενα προγράμματα που υλοποιεί ο ΟΑΕΔ, ενώ 52 άτομα σε ποσοστό 63% δεν συμμετείχαν ή συμμετέχουν. Παρακάτω απεικονίζονται σε γράφημα και αναγράφονται στον πίνακα τα αντίστοιχα ποσοστά.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΕ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ		
ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ	30	37%
ΔΕΝ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ	52	63%

Πίνακας 4.5: Κατανομή ποσοστών συμμετεχόντων σε επιδοτούμενο πρόγραμμα του Ο

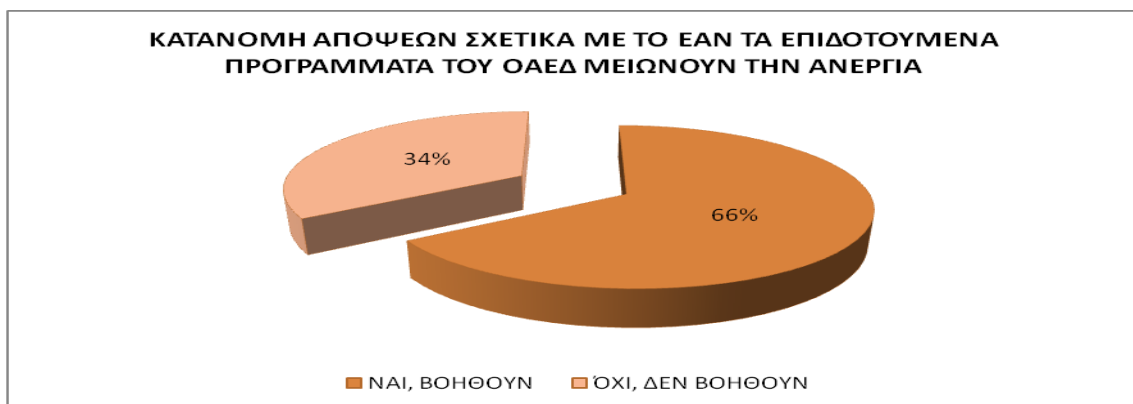


Γράφημα 4.8 : Σχηματική απεικόνιση των ποσοστών συμμετοχής σε επιδοτούμενο πρόγραμμα.

Στον παρακάτω πίνακα αναγράφονται τα ποσοστά των απόψεων των ερωτηθέντων σχετικά με την συμβολή των επιδοτούμενων προγραμμάτων του ΟΑΕΔ στη μείωση της ανεργίας. Το 66% των ερωτηθέντων θεωρούν ότι τα προγράμματα του ΟΑΕΔ βοηθούν στη μείωση της ανεργίας, ενώ το 34% πιστεύει το αντίθετο ότι δεν συμβάλλουν στη μείωση της ανεργίας. Διαπιστώνεται, ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων έχει θετική άποψη όσο αναφορά την εκπλήρωση των στόχων των επιδοτούμενων προγραμμάτων του ΟΑΕΔ.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΟΨΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΑΝ ΒΟΗΘΟΥΝ ΤΑ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΒΟΗΘΟΥΝ ΣΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ		
ΝΑΙ, ΒΟΗΘΟΥΝ	52	66%
ΌΧΙ, ΔΕΝ ΒΟΗΘΟΥΝ	28	34%

Πίνακας 4.6: Κατανομή απόψεων των συμμετεχόντων σχετικά με την συμβολή των προγραμμάτων για τη μείωση της ανεργίας .



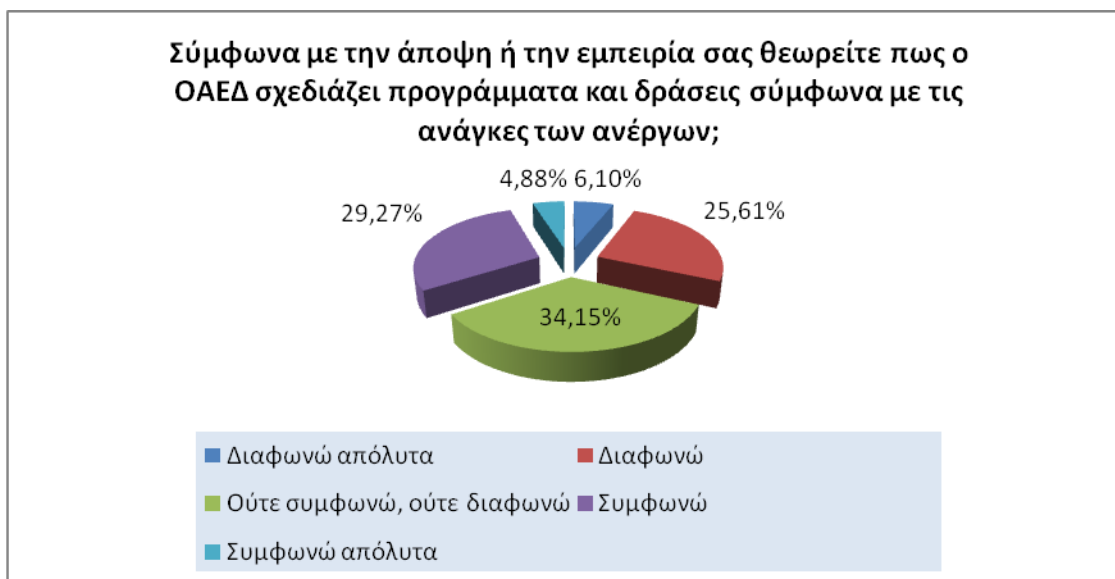
Γράφημα 4.9 : Σχηματική απεικόνιση των απόψεων για την μείωση της ανεργίας όσο αναφορά τη συμβολή των επιδοτούμενων προγραμμάτων του ΟΑΕΔ.

4.2 Απόψεις μέσω προσωπικών εμπειριών ή όχι, σχετικά με τα προγράμματα ή τις δράσεις που υλοποιεί ο ΟΑΕΔ για την μείωση της ανεργίας.

Ερώτηση 1^η : Σύμφωνα με την άποψη ή εμπειρία σας θεωρείτε πως ο ΟΑΕΔ σχεδιάζει προγράμματα και δράσεις σύμφωνα με τις πραγματικές ανάγκες των ανέργων;

Κλίμακα Likert	Αριθμός συμμετεχόντων	Σύμφωνα με την άποψη ή την εμπειρία σας θεωρείτε πως ο ΟΑΕΔ σχεδιάζει προγράμματα και δράσεις σύμφωνα με τις πραγματικές ανάγκες των ανέργων;
Διαφωνώ απόλυτα	5	6,10%
Διαφωνώ	21	25,61%
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	28	34,15%
Συμφωνώ	24	29,27%
Συμφωνώ απόλυτα	4	4,88%
Σύνολο	82	100%

Πίνακας 4.7: Κατανομή συμμετεχόντων ως προς τον σχεδιασμό των δράσεων



Γράφημα 4.10: Σχηματική απεικόνιση των απόψεων σχετικά με τον σχεδιασμό των δράσεων.

Το μεγαλύτερο ποσοστό 34,15% καταλαμβάνεται από την κατηγορία εκείνων των ατόμων που ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Αυτό σημαίνει ότι δεν είναι σε θέση να γνωρίζουν εάν έχει προηγηθεί έρευνα πραγματικών αναγκών των ανέργων από τον ΟΑΕΔ προκειμένου να σχεδιάσει τις κατάλληλες δράσεις, ούτε αν θα μπορούσαν να σχεδιαστούν δράσεις περισσότερο συναφείς με τις ανάγκες τους. Επόμενη κατηγορία συμμετεχόντων με ποσοστό 29,27% - όχι μεγάλη διαφορά από την προηγούμενη κατηγορία -θεωρεί ότι όντως σχεδιάζονται με βάση τις πραγματικές ανάγκες των ανέργων. Ακολουθεί η κατηγορία των ερωτώμενων που πιστεύει ότι δεν σχεδιάζονται με βάση τις πραγματικές ανάγκες των ανέργων με ποσοστό 25,61% . Τέλος με ποσοστό 6,10% οι ερωτώμενοι διαφωνούν απόλυτα ότι σχεδιάζονται με τις ανάγκες των ανέργων, ενώ με ποσοστό 4,88% συμφωνεί απόλυτα. Μπορούμε να συμπεράνουμε ότι απόψεις των συμμετεχόντων δεν μας δίνουν ξεκάθαρη κατεύθυνση απαντήσεως καθώς τα ποσοστά είναι περίπου μοιρασμένα.

Ερώτηση 2^η : Σύμφωνα με την άποψη ή την εμπειρία σας θεωρείτε πως ο ΟΑΕΔ χρησιμοποιεί τα κατάλληλα μέσα δημοσιοποίησης (ραδιόφωνα , TV, internet, εφημερίδες, περιοδικά) για

την γνωστοποίηση των προγραμμάτων και δράσεων σύμφωνα με τις πραγματικές ανάγκες των ανέργων;

Κλίμακα Likert	Αριθμός συμμετεχόντων	Σύμφωνα με την άποψη ή την εμπειρία σας θεωρείτε πως ο ΟΑΕΔ χρησιμοποιεί τα κατάλληλα μέσα δημοσιοποίησης για την γνωστοποίηση των δράσεων/ προγραμμάτων;
Διαφωνώ απόλυτα	3	4,29%
Διαφωνώ	18	25,71%
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	28	40,00%
Συμφωνώ	31	44,29%
Συμφωνώ απόλυτα	2	2,86%
Σύνολο	82	100%

Πίνακας 4.8: Κατανομή συμμετεχόντων σχετικά με τη χρήση των μέσων δημοσιοποίησης



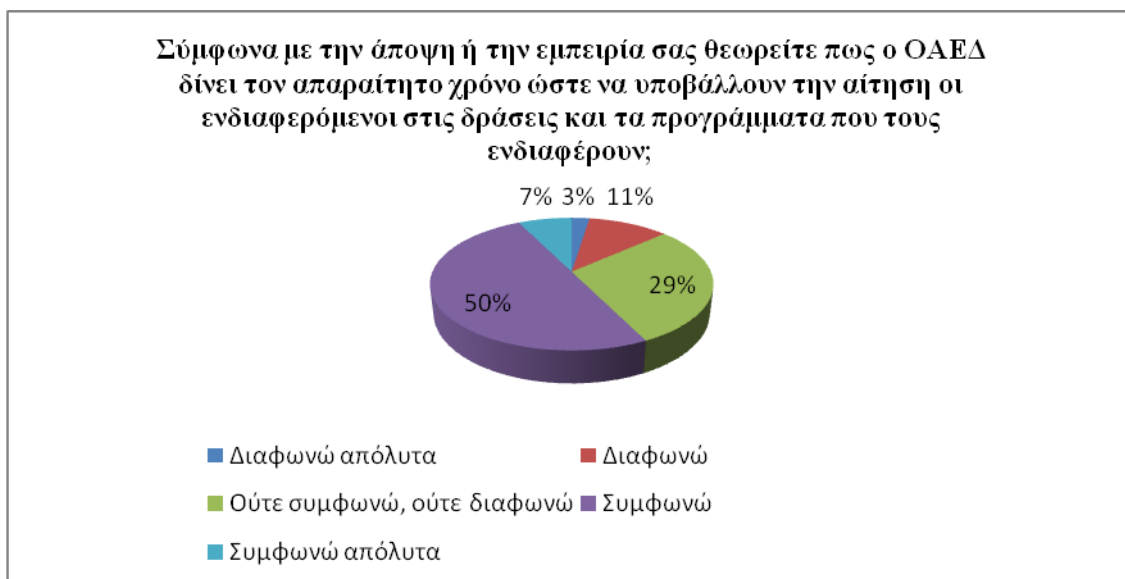
Γράφημα 4.11: Σχηματική απεικόνιση των απόψεων σχετικά με τη δημοσιοποίηση των δράσεων

Στο παραπάνω ερώτημα παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 38% πιστεύει ότι ο ΟΑΕΔ χρησιμοποιεί τα κατάλληλα μέσα δημοσιοποίησης για να γνωστοποιηθούν οι δράσεις του ή τα προγράμματα που υλοποιεί. Εν τούτοις το 34% αυτών ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, που σημαίνει δεν έχει ξεκάθαρη άποψη, ενώ το 22% θεωρεί ότι δεν χρησιμοποιεί τα κατάλληλα μέσα ώστε να ενημερώνονται για τα προγράμματα που υλοποιούνται. Εκείνοι που συμφωνούν απόλυτα και εκείνοι που διαφωνούν απόλυτα είναι σε αντίστοιχα ποσοστά των 2% και 4%. Συμπεραίνεται λοιπόν ότι δεν εντοπίζεται κάποιο ιδιαίτερο πρόβλημα καθώς η πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί ότι ο ΟΑΕΔ χρησιμοποιεί τα κατάλληλα μέσα δημοσιοποίησης για την γνωστοποίηση των νέων κάθε φορά δράσεων ή προγραμμάτων του.

Ερώτηση 3^η : Σύμφωνα με την άποψη ή εμπειρία σας θεωρείτε πως ο ΟΑΕΔ δίνει τον απαραίτητο χρόνο ώστε να δηλώσουν συμμετοχή οι ενδιαφερόμενοι στα προγράμματα και στις δράσεις που τους ενδιαφέρουν;

Κλίμακα Likert	Αριθμός συμμετεχόντων	Σύμφωνα με την άποψη ή την εμπειρία σας θεωρείτε πως ο ΟΑΕΔ δίνει τον απαραίτητο χρόνο ώστε να δηλώσουν συμμετοχή οι ενδιαφερόμενοι στα προγράμματα και στις δράσεις που τους ενδιαφέρουν;
Διαφωνώ απόλυτα	2	2,44%
Διαφωνώ	9	10,98%
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	24	29,27%
Συμφωνώ	41	50,00%
Συμφωνώ απόλυτα	6	7,32%
Σύνολο	82	100%

Πίνακας 4.9: Κατανομή συμμετεχόντων ως προς τον χρόνο συμμετοχής.



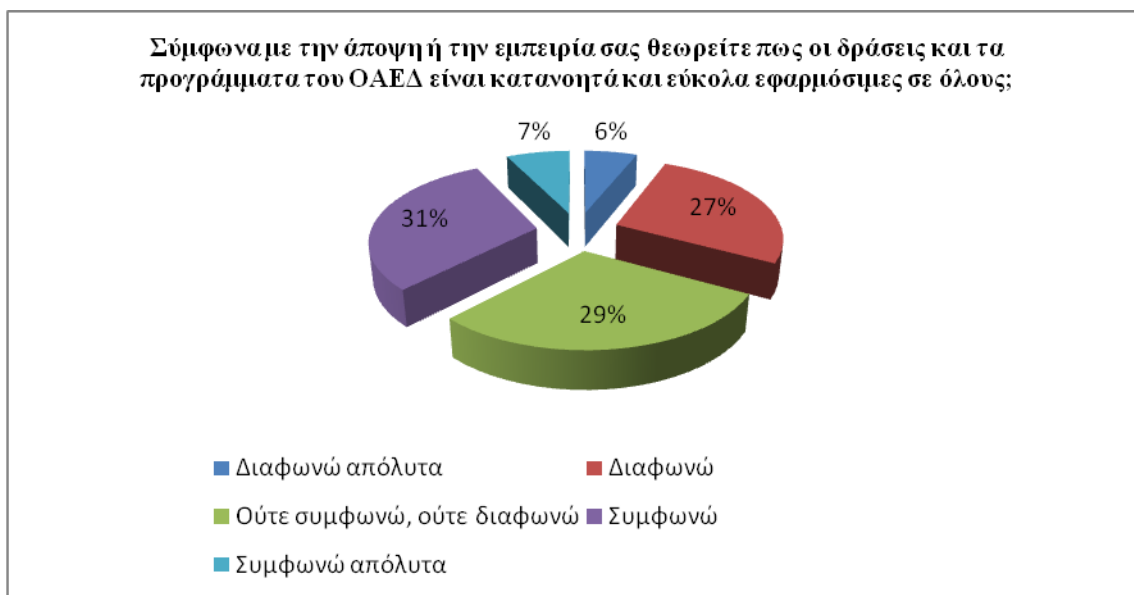
Γράφημα 4.12: Σχηματική απεικόνιση των απόψεων ως προς τον χρόνο συμμετοχής.

Όσο αναφορά τον χρόνο για την υποβολή συμμετοχής στα προγράμματα ή στις δράσεις που τους ενδιαφέρουν παρατηρείται τον το 50%, οι μισοί δηλαδή από τους συμμετέχοντες είναι ικανοποιημένοι, ενώ το 29% δεν εκφράζει συγκεκριμένη άποψη. Οι συμμετέχοντες που πιστεύουν το αντίθετο ότι απαιτείται περισσότερος χρόνος ώστε να υποβάλλουν την αίτηση ενδιαφέροντος ανήκουν στο 11% εξ αυτών. Οι ερωτηθέντες που συμφωνούν απόλυτα και που διαφωνούν απόλυτα βρίσκονται σε αντίστοιχα ποσοστά 7% και 3%. Επίσης, δεν εντοπίζεται κάποιο πρόβλημα στο χρόνο υποβολή εκδήλωσης ενδιαφέροντος καθώς οι μισοί όπου τους συμμετέχοντες πιστεύουν ότι ΟΑΕΔ δίνει τον απαραίτητο χρόνο.

Ερώτηση 4^η : Σύμφωνα με την άποψη ή εμπειρία σας θεωρείτε πως τα προγράμματα και οι δράσεις του ΟΑΕΔ είναι κατανοητές και εύκολα εφαρμόσιμες από όλους τους ενδιαφερόμενους;

Κλίμακα Likert	Αριθμός συμμετεχόντων	Σύμφωνα με την άποψη ή την εμπειρία σας θεωρείτε πως τα προγράμματα και οι δράσεις του ΟΑΕΔ είναι κατανοητές και εύκολα εφαρμόσιμες από όλους τους ενδιαφερόμενους;
Διαφωνώ απόλυτα	5	6,10%
Διαφωνώ	22	26,83%
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	24	29,27%
Συμφωνώ	25	30,49%
Συμφωνώ απόλυτα	6	7,32%
Σύνολο	82	100%

Πίνακας 4.10: Κατανομή συμμετεχόντων σχετικά με την εφαρμογή των δράσεων.



Γράφημα 4.13 : Σχηματική απεικόνιση των απόψεων σχετικά με την εφαρμογή των δράσεων.

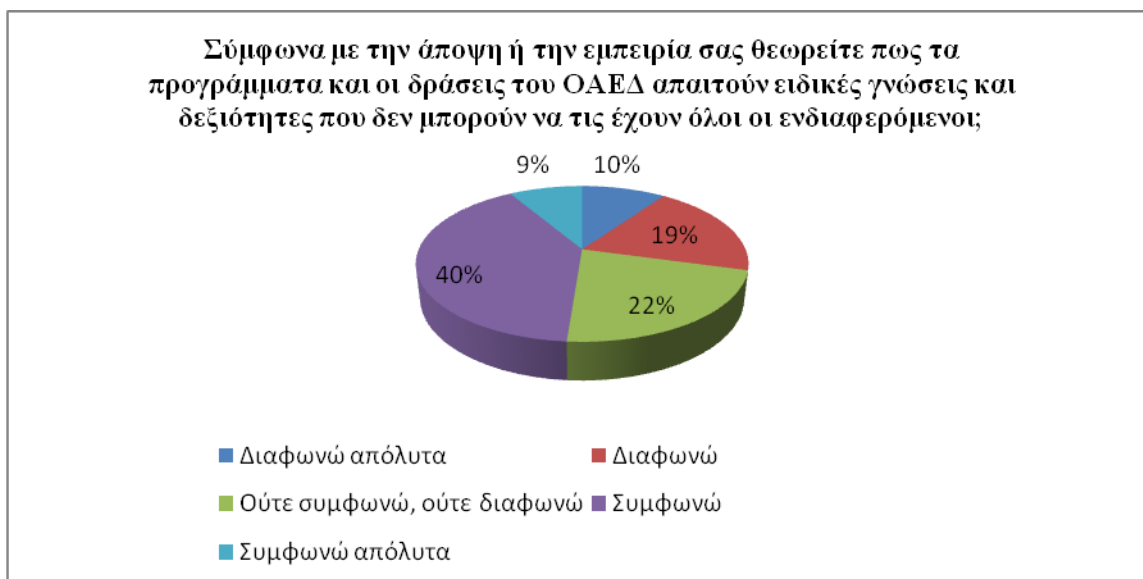
Το παραπάνω ερώτημα αφορά κυρίως τον διαδικτυακό χώρο διότι μέσω της διαδικτυακής πύλης του ΟΑΕΔ συμμετέχουν οι ενδιαφερόμενοι. και παρατηρείται ότι η πλειοψηφία και

συγκεκριμένα το 31% πιστεύει ότι είναι κατανοητές και εύκολα εφαρμόσιμες σε όλους. Χωρίς ιδιαίτερη βέβαια απόκλιση από την προηγούμενη άποψη, με ποσοστά 29% και 27% είναι εκείνοι που δεν εκφράζουν συγκεκριμένη άποψη, ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν και εκείνοι που διαφωνούν. Προτείνεται να εξεταστεί χωρίς να σημαίνει ότι υπάρχει ιδιαίτερο πρόβλημα.

Ερώτηση 5^η : Σύμφωνα με την άποψη ή εμπειρία σας θεωρείτε πως τα προγράμματα και οι δράσεις του ΟΑΕΔ απαιτούν ειδικές γνώσεις και δεξιότητες που δεν μπορούν να τις έχουν οι ενδιαφερόμενοι;

Κλίμακα Likert	Αριθμός συμμετεχόντων	Σύμφωνα με την άποψη ή την εμπειρία σας θεωρείτε πως τα προγράμματα και οι δράσεις του ΟΑΕΔ απαιτούν ειδικές γνώσεις και δεξιότητες που δεν μπορούν να τις έχουν οι ενδιαφερόμενοι;
Διαφωνώ απόλυτα	8	9,76%
Διαφωνώ	16	19,51%
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	18	21,95%
Συμφωνώ	33	40,24%
Συμφωνώ απόλυτα	7	8,54%
Σύνολο	82	100%

Πίνακας 4.11: Κατανομή συμμετεχόντων σχετικά με τις δεξιότητες χρήσης των δράσεων.



Γράφημα 4.14: Σχηματική απεικόνιση των απόψεων για τις δεξιότητες υποβολής συμμετοχής.

Αυτό το ερώτημα σχετίζεται με το προηγούμενο καθώς αφορά τη χρήση της διαδικτυακής πύλης του ΟΑΕΔ και παρατηρούμε ότι το 40% των συμμετεχόντων θεωρεί ότι απαιτούνται ειδικές γνώσεις για να υποβάλλουν την αίτηση τους οι ενδιαφερόμενοι, ενώ το 22% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί και 19% θεωρεί ότι δεν απαιτούνται ειδικές γνώσεις. Το 10% διαφωνεί απόλυτα και το 9% συμφωνεί απόλυτα. Συνδέοντας τις απαντήσεις της προηγούμενης και αυτής της ερώτησης παρατηρείται ότι παρόλο που κατανοούν τις απαιτούμενες διαδικασίες ίσως υπάρχει η ανάγκη ύπαρξης οδηγιών από τον ΟΑΕΔ όσο και βοήθειας υπαλλήλων προκειμένου να τις εφαρμόσουν.

Ερώτηση 6^η : Σύμφωνα με την άποψη ή εμπειρία σας θεωρείτε πως ο ΟΑΕΔ προκειμένου να σχεδιάζει τα προγράμματα και τις δράσεις διερευνά τις ανάγκες των ανέργων αλλά και των εργοδοτών;

Κλίμακα Likert	Αριθμός συμμετεχόντων	Σύμφωνα με την άποψη ή την εμπειρία σας θεωρείτε πως ο ΟΑΕΔ προκειμένου να σχεδιάζει τα προγράμματα και τις δράσεις διερευνά τις ανάγκες των ανέργων αλλά και των εργοδοτών;
Διαφωνώ απόλυτα	5	6,10%
Διαφωνώ	28	34,15%
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	32	39,02%
Συμφωνώ	14	17,07%
Συμφωνώ απόλυτα	3	3,66%
Σύνολο	82	100%

Πίνακας 4.12: Κατανομή απόψεων συμμετεχόντων σχετικά με την διερεύνηση αναγκών.



Γράφημα 4.15: Σχηματική απεικόνιση των απόψεων σχετικά με την διερεύνηση των δράσεων.

Η πλειοψηφία το 39% δεν έχει απαντά ξεκάθαρα, ούτε συμφωνούν, ούτε διαφωνούν, ενώ το 34% πιστεύει ότι ο ΟΑΕΔ δεν έχει μηχανισμούς διερεύνησης των πραγματικών αναγκών των ανέργων και εργοδοτών ενώ το 17% πιστεύει ότι έχει μηχανισμούς διερεύνησης. Παράλληλα το 4% συμφωνεί απόλυτα ότι ο ΟΑΕΔ προκειμένου να σχεδιάσει

τα προγράμματα και τις δράσεις διερευνά τις πραγματικές ανάγκες των ανέργων και το 6% διαφωνεί απόλυτα. Συμπερασματικά, από τις απαντήσεις αναδεικνύεται η ανάγκη να σχεδιάσει ο ΟΑΕΔ μηχανισμούς για την παρακολούθηση των υπηρεσιών του και να τους εφαρμόζει, αφού η αποτελεσματικότητα των δράσεων του, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από ουσιαστική απορρόφηση των ανέργων σε αντίστοιχους εργασιακούς τομείς που ενδιαφέρονται και κατέχουν και αυτοί τις αντίστοιχες δεξιότητες .

Ερώτηση 7^η : Σύμφωνα με την άποψη ή εμπειρία σας θεωρείτε πως ο ΟΑΕΔ προσπαθεί να μειώσει την γραφειοκρατία όσο αναφορά τα προγράμματα και τις δράσεις;

Κλίμακα Likert	Αριθμός συμμετεχόντων	Σύμφωνα με την άποψη ή την εμπειρία σας θεωρείτε πως ο ΟΑΕΔ προσπαθεί να μειώσει την γραφειοκρατία όσο αναφορά τα προγράμματα και τις δράσεις;
Διαφωνώ απόλυτα	11	13,41%
Διαφωνώ	27	32,93%
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	22	26,83%
Συμφωνώ	18	21,95%
Συμφωνώ απόλυτα	4	4,88%
Σύνολο	82	100%

Πίνακας 4.13: Κατανομή συμμετεχόντων σχετικά με την μείωση της γραφειοκρατίας



Γράφημα 4.16:Σχηματική απεικόνιση των απόψεων σχετικά με την μείωση της γραφειοκρατίας.

Η γραφειοκρατία φαίνεται να αποτελεί για τον ΟΑΕΔ μείζον πρόβλημα, σύμφωνα με τις απόψεις των ερωτωμένων, καθώς η πλειοψηφία πιστεύει ότι δεν υπάρχουν μηχανισμοί μείωσης της γραφειοκρατίας. Το 27% δεν έχει ξεκάθαρη άποψη ενώ το 22% θεωρεί ότι ο ΟΑΕΔ προσπαθεί να μειώσει την γραφειοκρατία. Το 13% των πιστεύει απόλυτα ότι δεν υπάρχουν μηχανισμοί μείωσης της γραφειοκρατίας, και το 5% πιστεύει απόλυτα ότι υπάρχουν. Συμπεραίνεται, ότι η γραφειοκρατία αποτελεί πρωταρχικό πεδίο παρέμβασης, προκειμένου να μην ταλαιπωρείται ο πολίτης. Σύμφωνα και με δημοσίευμα, της Liz Alderman από την Αθήνα στους New York Times με τίτλο “Greek Bureaucracy, Not Just Austerity, Is an Economic Drag” η γραφειοκρατία αποτελεί εμπόδιο στην ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας και στην ανάπτυξη της, καθώς οι ελληνικές επιχειρήσεις βρίσκονται αντιμέτωπες με ένα υπέρογκο διαχειριστικό κόστος και με μια γραφειοκρατική αναποτελεσματικότητα που συμβάλλουν στην απώλεια θέσεων εργασίας και δισεκατομμυρίων ευρώ. Η διαφθορά παραμένει επίσης εκτεταμένη ενώ τα κατεστημένα συμφέροντα ευθύνονται παρεμποδίζοντας το άνοιγμα της οικονομίας στον ανταγωνισμό. (<http://www.nytimes.com/2015/09/20/business/international/greece-bureaucracy-not-just-austerity-is-an-economic-drag.html>).

Ερώτηση 8^η : Σύμφωνα με την άποψη ή εμπειρία σας θεωρείτε πως ο ΟΑΕΔ καταγράφει τα παράπονα και τα προβλήματα που ενδεχομένως να έχουν οι δράσεις και τα προγράμματα;

Κλίμακα Likert	Αριθμός συμμετεχόντων	Σύμφωνα με την άποψη ή την εμπειρία σας θεωρείτε πως ο ΟΑΕΔ καταγράφει τα παράπονα και τα προβλήματα;
Διαφωνώ απόλυτα	8	9,76%
Διαφωνώ	34	41,46%
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	24	29,27%
Συμφωνώ	13	15,85%
Συμφωνώ απόλυτα	3	3,66%
Σύνολο	82	100%

Πίνακας 4.14: Κατανομή συμμετεχόντων σχετικά με τους μηχανισμούς καταγραφής παραπόνων



Γράφημα 4.17: Σχηματική απεικόνιση των απόψεων σχετικά με τα προβλήματα των δράσεων.

Ως προς τους μηχανισμούς καταγραφής παραπόνων, η πλειοψηφία το 41% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι δεν υπάρχουν, το 29% δεν έχει ξεκάθαρη άποψη ενώ μόνο το 16%

θεωρεί ότι υπάρχουν. Επιπλέον, το 10% θεωρεί απόλυτα ότι δεν υπάρχουν μηχανισμοί καταγραφής παραπόνων και μόλις το 4% θεωρεί απόλυτα ότι υπάρχουν. Από τις απαντήσεις αποδεικνύεται ότι υπάρχει πρόβλημα που ο ΟΑΕΔ καλείται να αντιμετωπίσει καθώς πέρα από την επίλυση των προκειμένων προβλημάτων που αναδύονται από το τρέχοντα πρόγραμμα και η ίδια διατύπωση και διαπίστωση του κάθε προβλήματος που προκύπτει θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη σε μελλοντικό πρόγραμμα και δράση που ο ΟΑΕΔ υλοποιήσει.

Ερώτηση 9^η : Σύμφωνα με την άποψη ή εμπειρία σας θεωρείτε πως ο ΟΑΕΔ αξιολογεί τα προγράμματα και τις δράσεις προκειμένου να υπάρξει ανατροφοδότηση για τα νέα προγράμματα που θα υλοποιηθούν;

Κλίμακα Likert	Αριθμός συμμετεχόντων	Σύμφωνα με την άποψη ή την εμπειρία σας θεωρείτε πως ο ΟΑΕΔ αξιολογεί τα προγράμματα και τις δράσεις προκειμένου να υπάρξει ανατροφοδότηση για τα νέα προγράμματα που θα υλοποιηθούν;
Διαφωνώ απόλυτα	7	8,54%
Διαφωνώ	19	23,17%
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	33	40,24%
Συμφωνώ	20	24,39%
Συμφωνώ απόλυτα	3	3,66%
Σύνολο	82	100%

Πίνακας 4.15: Κατανομή απόψεων συμμετεχόντων για την αξιολόγηση των προγραμμάτων.



Γράφημα 4.18 : Σχηματική απεικόνιση των απόψεων σχετικά με την αξιολόγηση των δράσεων.

Ως προς την αξιολόγηση των υπηρεσιών παρατηρούμε ότι, το 40% των συμμετεχόντων δεν έχει ξεκάθαρη άποψη ένα ο ΟΑΕΔ κατέχει μηχανισμούς αξιολόγησης των υπηρεσιών ώστε να υπάρχει ανατροφοδότηση στα νέα προγράμματα. Το 24% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι ο ΟΑΕΔ διατηρεί μηχανισμούς αξιολόγησης και το 23% το αντίθετο. Απόλυτα ότι ο ΟΑΕΔ έχει μηχανισμούς αξιολόγησης πιστεύει το 4% και ότι δεν έχει μηχανισμούς αξιολόγησης για να υπάρξει ανατροφοδότηση θεωρεί απόλυτα το 9%. Από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων δεν συμπεραίνεται κάποιο πρόβλημα.

Συμπερασματικά, διαπιστώνεται ότι, γενικά οι συμμετέχοντες δεν έχουν ξεκάθαρη άποψη για τα θέματα που ερωτήθηκαν. Ενώ έχουν ξεκάθαρη άποψη για θέματα όπως εάν ο ΟΑΕΔ έχει μηχανισμούς διερεύνησης των πραγματικών αναγκών των ανέργων και των εργοδοτών που θεωρούν ότι δεν έχει. Επίσης για το αν η χρήση της διαδικτυακής πύλης απαιτεί ειδικές γνώσεις και δεξιότητες καθώς το 40% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι απαιτούνται ειδικές γνώσεις και δεξιότητες για τη δήλωση συμμετοχής σε δράσεις και προγράμματα του ΟΑΕΔ και τέλος η πλειοψηφία των ερωτηθέντων το 41% θεωρεί ότι ο ΟΑΕΔ δεν έχει μηχανισμούς καταγραφής παραπόνων.

Σύμφωνα με τη θεωρία των προηγούμενων κεφαλαίων, στις σύγχρονες κοινωνίες η κρίση της αγοράς εργασίας οφείλεται στην μη αποτελεσματική επιτέλεση των βασικών λειτουργιών που καλείται να εκτελέσει και συγκεκριμένα την κατανομητική λειτουργία και την αναπαραγωγική λειτουργία. Οι οικονομολόγοι που ασχολούνται με τα ζητήματα της αγοράς εργασίας συνήθως κατανοούν την κρίση της αγοράς εργασίας ως δυσλειτουργία της κατανομητικής λειτουργίας, του τρόπου δηλαδή που τα συγκεκριμένα άτομα που αποτελούν το εργατικό δυναμικό κατανέμονται σε υφιστάμενες θέσεις εργασίας (Δεδουσόπουλος, 2000). Ωστόσο, η ύπαρξη της μαζικής και παρατεταμένης ανεργίας, η σύνδεση της ανεργίας και της φτώχειας, η διόγκωση της ανεργίας μακράς διάρκειας και η παραγωγή διά της ανεργίας σύνθετων φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού θέτει επιτακτικά ερωτήματα ως προς την αποτελεσματικότητα με την οποία επιτελείται και η αναπαραγωγική λειτουργία (Δεδουσόπουλος, 2000). Η συμβατική οικονομική σκέψη αγνοεί συστηματικά την αναπαραγωγική λειτουργία και επικεντρώνεται μόνο στην κατανομητική της λειτουργία καθώς θεωρεί την αγορά εργασίας σαν μια απλή αγορά εμπορευμάτων. Αυτή η μερικότητα της προσέγγισης οδηγεί σε εσφαλμένα συμπεράσματα και σε πολιτικές που επιτείνουν, παρά θεραπεύουν τα προβλήματα (Δεδουσόπουλος, 2000).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

5.1 Βασικά συμπεράσματα

Η συνολική ικανοποίηση των δράσεων και των προγραμμάτων που υλοποιεί ο ΟΑΕΔ με στόχο τη μείωση της ανεργίας αποτυπώνεται θετικά. Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας αποδεικνύεται ότι, παρ' όλες τις αδυναμίες που έχουν αναδειχθεί από τις επιμέρους ερωτήσεις, η γενική εικόνα του ΟΑΕΔ που αφορά τις δράσεις και τα προγράμματα που στοχεύουν στην μείωση της ανεργίας, από την πλευρά των συναλλασσόμενων είναι ικανοποιητική. Άλλωστε, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων το 66%, θεωρεί ότι τα προγράμματα και οι δράσεις του ΟΑΕΔ βοηθούν στη μείωση της ανεργίας.

Εντούτοις, από την έρευνα συμπεραίνονται κάποια βασικά σημεία όπως:

- Η γραφειοκρατία αποτελεί μείζον ζήτημα. Προτείνεται, η εφαρμογή μηχανισμών μείωσης της γραφειοκρατίας, αξιοποιώντας κατάλληλα τις νέες τεχνολογίες και επιμορφώνοντας το προσωπικό τους αναπτύσσοντας πιο απλές και ευέλικτες διαδικασίες, ενημερώνοντας κατάλληλα τους συναλλασσόμενους ως προς τη χρήση των νέων ή ευέλικτων τεχνολογιών, όπως τη χρήση της διαδικτυακής πύλης του ΟΑΕΔ.
- Εντοπίζεται επίσης πρόβλημα σχετικά με τον σχεδιασμό δράσεων και προγραμμάτων σύμφωνα με τις πραγματικές ανάγκες των ανέργων. Προτείνεται, ο ΟΑΕΔ να προχωρήσει στην υλοποίηση έρευνας αναγκών τόσο των ανέργων όσο και των επιχειρηματιών, ώστε τα προγράμματα του να ανταποκρίνονται, με μεγαλύτερη συνάφεια, στις πραγματικές ανάγκες των ωφελουμένων του.
- Ένα άλλο βασικό συμπέρασμα της έρευνας είναι η χρήση της διαδικτυακής πύλης του ΟΑΕΔ καθώς παρατηρήσαμε ότι το 40% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι απαιτούνται ειδικές γνώσεις για να υποβάλλουν την αίτηση τους. Προτείνεται λοιπόν, η ανάγκη ύπαρξης κατάλληλων οδηγιών και πληροφοριών από τον ΟΑΕΔ όσο και βοήθειας

υπαλλήλων προκειμένου να τις εφαρμόσουν προκειμένου να είναι σε θέση οι συναλλασσόμενοι να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που τους παρέχει η διαδικτυακή πύλη του ΟΑΕΔ. Αυτό θα επιφέρει επίσης, σαν αποτέλεσμα και την μείωση της γραφειοκρατίας.

- Ως προς τους μηχανισμούς καταγραφής παραπόνων, η πλειοψηφία το 41% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι δεν υπάρχουν. Προτείνεται, ο ΟΑΕΔ να σχεδιάσει μηχανισμούς καταγραφής, παρακολούθησης και αξιολόγησης παραπόνων καθώς και ενημέρωση των πολιτών σε εύλογα χρονικά διαστήματα για την πορεία, αιτία και τέλος επίλυση αυτών.
- Τέλος προτείνεται ο ΟΑΕΔ να βελτιώσει τον χρόνο που δίνει στους δικαιούχους μέσα από τις διαδικασίες συμμετοχής αυτών στις διάφορες δράσεις.

Στο εξαιρετικά δυσμενές κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον που έρχεται να επέμβει ΟΑΕΔ, σκοπός του είναι να αναπτύξει οργανωτικές και λειτουργικές στρατηγικές και να κάνει την κατανομή των πόρων που διαθέτει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, ώστε όχι μόνο να μπορέσει να προσφέρει θέσεις απασχόλησης αλλά και να μπορέσει να επιδείξει κοινωνικό έργο αντάξιο αντίστοιχων ευρωπαϊκών οργανισμών. Βέβαια για να μπορέσει ο οργανισμός να αντεπεξέλθει στις προκλήσεις που δέχεται θα πρέπει να ακολουθήσει ανάλογες τακτικές και στρατηγικές διαχείρισης. Η ανεργία στην χώρα μας που καλπάζει με τρομακτικούς ρυθμούς, ως αποτέλεσμα της ραγδαίας επιδείνωση της κατάστασης στην οικονομία, σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις και τα επίσημα στατιστικά στοιχεία, των τελευταίων ετών ανεβάζει το βαθμό δυσκολίας σε υψηλά επίπεδα.

5.2 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Συμφώνα με την συνέντευξη της κύριας Τσιούρβα, διευθύντρια της Περιφερειακής Διεύθυνσης Θεσσαλίας του ΟΑΕΔ σε συνέντευξη της σε τοπική εφημερίδα της Λάρισας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» τον Αύγουστο 2015, τονίζει ότι, οι φορείς θα πρέπει να αξιοποιήσουν τους πόρους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για την ενίσχυση των ανέργων. Σύμφωνα με την διοικήτρια του ΟΑΕΔ κα. Καραμεσίνη, ο ΟΑΕΔ ως

υπηρεσία θα πρέπει να λειτουργεί πάντα σε τελεία σύμπνοια με τους πολίτες και ανθρώπινα κοντά στον άνεργο που επιζητά μια ουσιαστική και αποτελεσματική λύση την στιγμή που έρχεται αντιμέτωπος με το ακραίο φαινόμενο της ανεργίας. Στη Ευρωπαϊκή Ένωση με την «Ευρώπη 2020» επικρατεί η ανταγωνιστικότητα και η προσπάθεια μείωσης δημοσίων ελλειμμάτων και ανάπτυξης περιοριστικών δημοσιονομικών πολιτικών καθώς στη χώρα μας επικρατεί περιοριστική δημοσιονομική πολιτική εξαιτίας του δημοσίου χρέους και της χρηματοδότησης από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Οι πολιτικές αυτές περιορίζουν τις προοπτικές οικονομικής ανάκαμψης και καταπολέμησης της ανεργίας. Οι ενεργητικές πολιτικές του ΟΑΕΔ αποτελούν συμπληρωματικό ρόλο στις προτεραιότητες της Ε.Ε. με την παρατεταμένη ύφεση να ενισχύουν την ανάγκη αυτών. Οι ενεργητικές πολιτικές του ΟΑΕΔ φαίνεται να χρησιμοποιούνται κυρίως ως εργαλείο συγκράτησης των συνεχών αυξανόμενων ποσοστών της ανεργίας παρά μείωσης και καταπολέμησης αυτού του κοινωνικού φαινομένου. Η λύση είναι προσωρινή καθώς ουσιαστικά καθυστερεί την έκρηξη της ανεργίας καθώς χωρίς την χρηματοδότηση οι επιχειρήσεις είναι αμφίβολο αν θα διατηρήσουν τις θέσεις εργασίας. Οι δράσεις και τα προγράμματα μάλλον εξομαλύνουν τις κοινωνικές συνέπειες της κρίσης και της ανεργίας απασχολώντας προσωρινά τους ανέργους, μειώνοντας παράλληλα τα αισθήματα αποθάρρυνσης και τον κίνδυνο περιθωριοποίησης τους.

Εν κατακλείδι, προτείνεται να εντοπιστούν οι δράσεις και τα προγράμματα που συμβάλλουν ουσιαστικά και καθοριστικά καθώς και παρουσιάζουν τις λιγότερες δυσκολίες υλοποίησης λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής της χώρας μας. Επιπλέον, προτείνεται εις βάθος ανάλυση και αξιολόγηση των στοιχείων των προγραμμάτων και του μίγματος της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής ώστε να βρεθεί ουσιαστική και μακροπρόθεσμη λύση.

Ελληνική Βιβλιογραφία

Αμπατζόγλου, Θ. (2013) 'Προτεραιότητα του Ο.Α.Ε.Δ. η Αντιμετώπιση της Ανεργίας' *Εφημερίδα Καθημερινή* 8 Ιουλίου Αθήνα σ,5.

Βαβούρας, Ι. (2005) *Οικονομική πολιτική* β' συμπληρωμένη έκδοση, εκδόσεις Παπαζήση Αθήνα.

Δεδουσόπουλος, Α. (2000) *Η κρίση στην αγορά εργασίας, Τόμος Ι: Θεωρίες της ανεργίας*, Τυπωθήτω-Δαρδάνος Γ., Μέρος Ι, Κεφάλαιο 2, Αθήνα.

Δημητρόπουλος, Ε. Γ. (2004) *Εισαγωγή στη Μεθοδολογία της Επιστημονικής Έρευνας ένα συστημικό δυναμικό μοντέλο (3^η εκδ.)* "ΕΛΛΗΝ", Αθήνα.

Ι.Ν.Ε. – ΓΣΕΕ/ΑΔΕΔΥ, (2010) *Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση*, Ετήσια Έκθεση Αύγουστου, Αθήνα.

Ιωσηφιδης, Θ. (2003) *Εισαγωγή στην ανάλυση δεδομένων ποιοτικής κοινωνικής έρευνας*, Μυτιλήνη.

Καρακατσάνης, Α. (1999) *Εργατικό δίκαιο* Αθήνα

Καραμεσινη, Μ. (2011) 'Οικονομικά της Εργασίας', *σημειώσεις πανεπιστημιακών παραδόσεων*, Αθήνα.

Κατσανέβας, Θ. (2001) *Οικονομική της Εργασίας και Εργασιακές Σχέσεις*, Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα.

Κατσέλη, Α. Μαγούλα, Χ. (2002) *Μακροοικονομική Ανάλυση και Ελληνική Οικονομία*, Τυπωθήτω Δάρδανος, Αθήνα.

Κουφάρης, Γ. (2010) 'Η παγκόσμια οικονομική κρίση και οι χρηματιστηριακές αγορές' *περιοδικό χρήμα* Ιανουάριος-Φεβρουάριος.

Κικίλιας, Η. και Χλέτσος, Μ. (2002) *Το Σύστημα Κοινωνικής Προστασίας Από Την Ανεργία: Εμπειρίες, Διαστάσεις Και Πολιτικές*, ΙΝΕ, Εκδόσεις Σακκούλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη.

Παρασκευόπουλος, Ι.Ν. (1999) *Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας Τόμος Α, Β'* Αυτοέκδοση Αθήνα.

Παρασκευοπούλου-Κόλλια, Ε. (2008) 'Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες και συνεντεύξεις' *Open Education –the journal for Open and Distance Education and Educational Technology* Τόμος 4, Νούμερο 1, Μέρος 1.

Πελαγίδης, Θ. και Μητσόπουλος, Μ. (2010) Η Στιγμή της Στροφής για την Ελληνική Οικονομία.. Πως ο Προοδευτικός Πραγματισμός μπορεί να τη θέσει ξανά σε τροχιά ανάπτυξης Αθήνα

Πετράκη- Κώττη, Α. (1990) *Μικροοικονομική: θεωρία και εφαρμογές εκδόσεις Σμπίλιας* Αθήνα.

Πουρναράκης, Ε. και Χατζηκωνσταντίνου, Γ. (2004) *Αρχές οικονομικής* Αθήνα εκδόσεις Ζυγός.

Πουρναράκης Ε. (1980) *Μακροοικονομική θεωρία και πολιτική* Παπαζήσης Αθήνα.

Σκουτέλης, Γ. (1996) *Η ανεργία: Αίτια και Λύσεις*, Εκδόσεις International Forum Αθήνα.

Αγγλική Βιβλιογραφία

Akerlof , G.A. and Main B.G.M (1980) *Unemployment Spells and unemployment Experience* American Economic Review.

Akerlof, G. A. (1984) 'Gift Exchange and Efficiency-Wage theory: Four Views American Economic' *Review American Economic Association*, vol.74(2) pages 79-83, May.

Bean, Ch. R. (1994) 'European unemployment: A Retrospective' *European Economic Review*.

Bird, S. (2009) *Natural Language Processing with Python* Published by O'Reilly USA.

Bell, S. (2001) 'The role of the state and the hierarchy of money' *Cambridge journal of economics CPES*.

Busch, K. (1986) *Η κρίση των ευρωπαϊκών κοινοτήτων*, Αθήνα: Ερατώ.

Bird M., Hammersley M., Gomm R., Woods P. (1999) Φράγκου Ευφροσύνη (μετάφραση), «Εκπαιδευτική Έρευνα στην Πράξη, εγχειρίδιο μεθοδολογίας Εκδ. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.

Bowers, J.K. & Harkness D. (1979) *Duration of Unemployment by Age and Sex* U.S.A.

Birdsall, N. (2009) *How to unlock the \$1 trillion that developing countries urgently need to cope with the crisis*. Center for Global development p.p. 1-5.

Carmichael, H.L. (1990) *Efficiency Wage Models of Unemployment* One View, *Economic Inquiry* 28,2.

Cohen, L. and Manion, L. (1994) *Research Methods in Education 3/e*, London Routledge, Ch4 and pp.122-9.

Cohen, L. and Manion, L. (2009) *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Μετάφραση ομάδα μεταφραστών, Μεταίχμιο.

Diamond P.A. (1981) "Mobility Costs, Frictional Unemployment, and Efficiency," *Journal of Political Economy*, *University of Chicago Press*, vol. 89(4), pages 798-812, August.

Dornbusch, R. and Fischer, S. (1990) *Macroeconomics* McGraw-Hill Education.

European Commission, (2009) Economic and Financial Affairs: Economic crisis in Europe: Causes, consequences and responses. *European Economy, Brussels*. σελ.1-87, Tab. Graph. Bibliog.

Friedman, M. (1968) 'The Role of Monetary Policy' *American Economic Review* March, 58, pp. 1-17.

Fryer, D. & Payne, R. (1986) Being unemployed: a review of the literature on the psychological experience of unemployment in C.L. Cooper and T.T. Robertson (Eds), *International Review of industrial and Organizational Psychology*, Vol 1 : 235-278 Chichester, OK Wiley & Sons.

Greenhalgh, C.A., Layard P.R.G και Oswald A.J. (1983) *The Causes of Unemployment* Clarendon Press.

Hall, R. E. (1970) *Why is the Unemployment Rate So High at Full Employment?* Brookings Paper on Economic Activity.

Habermas, J. (1976), *Legitimation crisis*, H.E.B.

Hayek, F.A. (1975) *Full Employment at any Price?* Institute of Economic Affairs.

Kalton, G. (1977) *Practical methods for estimating survey sampling errors*, Bulletin of the International statistical institute.

Katz, L.F. (1986) *Efficiency Wage Theories: A Partial Evaluation* USA p 235-290

Keynes, J.M. *Η γενική θεωρία απασχολήσεως του τόκου και του χρήματος*, ελληνική μετάφραση Δ. Δελιβάνη εκδ. Παπαζήση.

Krugman, P. (2012) *End This Depression Now!* Published by W.W. Norton & Company, Inc.

Layard, R., Nickell, St. and Jackman, R. (1991) *Unemployment: Macroeconomic Performance and the Labour Market*, Oxford Un. Press.

Lindbeck, A. and Snower, D. J. (1986) *The insider outsider theory of employment and unemployment* M.I.T. Press.

Lipsey, R.G. (1966) 'Structural and Deficient –Demand Unemployment Reconsidered' στο *B. J. Mc Cormick και E.Owen Smith (eds) The Labour Market 1968*, Penguin 6.249.

Marx, K. (1982) *Θεωρίες για την Υπεραξία*, Μέρος 2ο, Αθήνα: Σύγχρονη Εποχή, 1982, σελ. 575.

Moser, C.A. and Kalton G. (1977) *Survey methods in social investigation Government publication*: Heinemann Educational Books, London.

Mankiw, G. (2002) *Macroeconomics* Hardcover – 29 May 2002.

Mankiw G. (1997) *Macroeconomics* 3^η έκδοση Worth Publishers.

Mortensen, D. and Pissarides, C. (1997) 'Technological Progress, Job Creation, and Job Destruction', *Review Of Economic Dynamics* 1, 733.

Mocan, N. (1999) 'Structural Unemployment, Cyclical Unemployment, and Income Inequality', *The Review of Economics and Statistics*, 81(1): 122–134.

Pernice, R. (1996) 'Methodological issues in unemployment research: Quantitative and /or qualitative approaches?' *Journal of occupational and organizational Psychology* 69, 339-349.

Pigou, A.C. (1933) *The theory of unemployment*, νέα έκδοση 1968, Frank Cass.

Rees, A. (1973) *The Economics of Work and Pay*, Harper & Row.

Reinhart, C. and Rogoff, K. (2009) *This Time is Different: Eight Centuries of Financial Folly* Princeton University Press.

Salop, S. C. (1973) 'Systematic Job Search and Unemployment' *Review of Economic Studies*, vol. 40, issue 2, pages 191-201.

Sigeman, T. (2009) *Insiders and Outsiders in the Labour Market Experiences of a Nordic Welfare State in Labour Law Perspective*, Stockholm Institute for Scandinavian Law.

Standing, G. (1983) *The Notion of Structural Unemployment International*, Labour Review.

Yellen, J. (1984) 'Efficiency Wage Models of Unemployment' *The American Economic Review*, Vol. 74, No. 2, pp. 200-205.

Ιστοσελίδες

<http://www.nytimes.com/2015/09/20/business/international/greece-bureucracy-not-just->

www.elstat.gr

www.oaed.gr

Μαρούδας, Θ. (2009) 'Ανθρώπινος παράγοντας και ποιότητα στον ελληνικό δημόσιο τομέα. διδακτορική διατριβή Θεσσαλονίκη πανεπιστήμιο Μακεδονίας οικονομικών και κοινωνικών επιστήμων' Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο:
<http://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/18234#page/1/mode/2up>, (πρόσβαση 9/11/2015)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το παρόν ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε ως ερευνητικό όργανο συλλογής πληροφοριών στα πλαίσια εκπόνησης διπλωματικής εργασίας σε πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών. Είναι ανώνυμο και οι πληροφορίες που θα αντληθούν θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για το σκοπό της έρευνας. Παρακαλώ να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1) ΦΥΛΟ : Άνδρας ☐ Γυναίκα ☐

2) ΗΛΙΚΙΑ : 20-30 ☐ 31-40 ☐ 41-50 ☐ 51 και άνω ☐

3) ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ:

Πολεοδομικό συγκρότημα άνω των 100.000 κατοίκων ☐

Αστική περιοχή (10.000-99.999 κάτοικοι) ☐

Ημιαστική περιοχή (2.000-9.999 κάτοικοι) ☐

Αγροτική περιοχή (έως 1999 κάτοικοι) ☐

4) ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΣΗΜΕΡΑ:

Πολεοδομικό συγκρότημα άνω των 100.000 κατοίκων ☐

Αστική περιοχή (10.000-99.999 κάτοικοι) ☐

Ημιαστική περιοχή (2.000-9.999 κάτοικοι) ☐

Αγροτική περιοχή (έως 1999 κάτοικοι) ☐

5) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ :

5.1 Έγγαμος/η ☐ Άγαμος/η ☐ Διαζευγμένος/η ☐

5.2 Αριθμός παιδιών: 0-1 ☐ 2-3 ☐ 4 και άνω ☐

5.3 Επάγγελμα συζύγου:

6) ΣΠΟΥΔΕΣ

Απόφοιτος/η Λυκείου ή/και ΙΕΚ ☐

ΑΕΙ/ΤΕΙ ☐

Μεταπτυχιακό ☐

Διδακτορικό ☐

Και άλλες σπουδές επιπλέον ☐

7) ΧΡΟΝΟΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Είσατε άνεργος/η; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

Αν ναι, :

7.1 Από πότε είστε άνεργος/η; Από μέχρι

7.2 Ποιο ήταν το επάγγελμά σας;

Αν όχι, :

7.3 Για πόσο καιρό πριν υπήρξατε άνεργος/η; Από μέχρι

7.4 Ποιο είναι το τωρινό σας επάγγελμα;

7.5. Ποιο ήταν το επάγγελμά σας πριν γίνεται άνεργος ;

8) ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΟΑΕΔ

Συμμετέχετε ή συμμετείχατε σε κάποιο πρόγραμμα του ΟΑΕΔ;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

Αν ναι σε ποιο;

9) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ /ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΟΑΕΔ

Πιστεύετε ότι οι δράσεις και τα προγράμματα του ΟΑΕΔ βοηθούν στη μείωση της ανεργίας;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

10) Σύμφωνα με την άποψη σας ή και την εμπειρία σας, θεωρείτε πως ο ΟΑΕΔ ;

		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
1	Σχεδιάζει προγράμματα και δράσεις σύμφωνα με τις ανάγκες των ανέργων;					
2	Χρησιμοποιεί τα κατάλληλα μέσα δημοσιοποίησης για την γνωστοποίηση των δράσεων και των προγραμμάτων; (ραδιόφωνο, TV, internet, εφημερίδες, περιοδικά)					
3	Δίνει το απαραίτητο χρόνο ώστε να υποβάλλουν αίτηση οι ενδιαφερόμενοι στις δράσεις και τα προγράμματα που τους ενδιαφέρουν;					
4	Είναι κατανοητές και εύκολα εφαρμόσιμες από όλους;					
5	Απαιτούν ειδικές γνώσεις και δεξιότητες που δεν μπορούν να τις έχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι;					
6	Προκειμένου να σχεδιάσει τις δράσεις και τα προγράμματα, διερευνά τις ανάγκες των ανέργων και των εργοδοτών;					
7	Προσπαθεί να μειώσει την γραφειοκρατία όσο αφορά τις δράσεις και τα προγράμματα;					

8	Καταγράφει τα παράπονα και τα προβλήματα που ενδεχομένως να έχουν ;					
9	Αξιολογεί τις υπηρεσίες ώστε να υπάρξει ανατροφοδότηση για νέα προγράμματα;					

Ευχαριστώ πολύ για την συμμετοχή και συμβολή σας στη έρευνα.